

Vjera u Krista

Ti samo, raspeti Kriste,
nevoljnim dušama ljudskim
što pate iz dana u dan teške i gorke muke
ljubavi možeš dati svete, žarke i čiste,
Raspeti Kriste!

Ti samo, raspeto Janje,
učinit možeš da grijeha i zlobe gadne
od koje pate tisuće žrtava bijednih
na svijetu bude sve manje,
a više sreće...
Raspeto Janje!

Ti samo, raspeti Sine,
na nebu dobrog i milog Oca
možeš da ljude slabe koji utjehu u Tebi traže
nevoljka svaka i bolest mine,
Raspeti Sine!

Ti samo, raspeti Bože,
ljubiš i braniš one koji te preziru, psuju.
Njegova ledena srca očaja puna i straha
jedino Tvoja ljubav
od suza ganuti može,
Raspeti Bože!

Aleksa Kokić

Katolički list

Zvonik

GOD. XXVI. BR. 2 (303) | veljača (februar) 2020. | cijena 150 din

Tema broja:

MILOSRĐE
MI JE MILO,
A NE ŽRTVA

Nogomet i korizma

Poštovani čitatelju,

pišem ovaj uvodnik pod dojmom nedavnog sudjelovanja u natjecanju na Europskom prvenstvu u futsalu za svećenike, koji se ove godine održao u Pragu. Više od dvije stotine katoličkih svećenika, podijeljenih u osamnaest reprezentacija, sastalo se u glavnom gradu Češke da bi na raznim terenima odmjerili i ujedinili svoje snage. Tradicionalno, već četrnaest godina, to prvenstvo održava se uoči početka korizme. To je zato što katolici širom svijeta u to vrijeme priređuju razne „debele dane“, poklade, „tute“, veselja pa su se iz istih razloga svećenici odlučili, što bi naša subraća iz Bosne i Hercegovine rekli „poigrati lopte“. Vjerujem da većinu čitatelja zanimaju postignuti rezultati: tko je bio prvi, drugi, treći, posljednji, pretposljednji (mi ☺), ali u ovom uvodniku mjerit ćemo neke druge rezultate.

Tema svećeničkog susreta bila je sportsko natjecanje u malom nogometu, ali smisao susreta jest bratsko zajedništvo oko Božjeg i „obiteljskog“ stola. Da bi se takav susret dogodio, potrebno je mnogo pripreme, žrtve i pomoći, kako organizatorima tog susreta tako i ekipama koje su preko godine trenirale, subraći koji su nas mijenjali na župama i dobrotvorima koji su svojim dobrima pomogli da se taj susret dogodi.

Ovih dana započeli smo ozbiljnu pripremu - trening koji će trajati četrdeset dana, a finalni mečevi odigrat će se u Velikom tjednu. Bit će potrebno mnogo žrtve, posta i odricanja da bi se postigli najbolji rezultati.

Stoga, kako vidimo, sport i korizma imaju mnogo toga zajedničkoga. I sport i korizma podrazumijevaju vježbanje, ustrajnost, odricanje, žrtvu, reguliranu prehranu (post), ali sve to nema smisla ako nema Božjeg blagoslova i pomoći bližnjih. Mi kršćani timski smo igrači. Borimo se za osobno dobro, ali nikad nauštrb suigrača. Ako se doista potrudimo i damo sve od sebe, cijeli naš tim pobjeđuje, ali ako se samo jedan trudi, a drugi gledaju sa strane, nikom nije dobro i nitko ne pobjeđuje.

Poštovani čitatelju, svijet ne navija za nas! Na svaki naš uspjeh, on zviždi i urla. Viču nam s tribina da je bolje predati se, jer protivnik je naizgled brojniji i jači. Na svakom našem padu podrugivanje je glasno. Međutim, samo mirno i bez panike. Naš „Izbornik“ Krist pobijedio je svijet! Dao nam je nacrt igre, sve akcije i kontranapade. Naše je samo slijediti upute i ustrajno trenirati. Mjerilo rezultata nisu golovi, nego igra!

Želim da nam svima ova korizma prođe u jednom sportskom duhu. U duhu borbe, ustrajnosti, žrtve, posta i odricanja. Vjerujem da će rezultat biti uskrснуće!

Vaš urednik

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godšte XXVI., broj 303
Veljača (februar) 2020.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Mirjana Crnković, lektura

Željka Zelić Nedeljković,

redaktura i korektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Vedran Jegić, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“

Segedinski put 86

24000 Subotica

Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija

Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Sadržaj 303.

6

Tema
„Milosrđe mi je milo,
a ne žrtva“ (Mt 9,12)

24

Razgovor s doktoricom teologije
Brankom Gabrić
Prvih tisuću dana života

31

Pogled vjernika laika
Kršćanski optimizam

37

Obitelj
Velikodušnost –
krepost nesebičnih

13

Događanja u Subotičkoj biskupiji
Uz 100. obljetnicu rođenja
pjesnika Stipana Bešlina

26

Križni put

35

Psihologija
Je li za ljubav
neophodna žrtva?

42

Moralni kutak
Ususret Međunarodnom
euharistijskom kongresu (2)

Prijatelji Zvonika:

RADIO MARIJA

Hrvatska
subotica

Godišnja pretplata na Zvonik

* izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara

* poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)

50 eura: Europa

60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa 310-210508-62, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Naslovnica i zadnja stranica:

Petar Gaković

* Zvonik

* NIU „Hrvatska riječ“

* www.zupasvrokasubotica.com

* www.pixabay.com

Sveti Josip – slika Boga Oca

Čitajući evanđeoske izvještaje o svetoj obitelji Isusa, Marije i Josipa, primjećujemo zanimljivu činjenicu da se Josipa najmanje spominje, da on nikada ništa ne govori, a istodobno uočavamo kako njegov lik stvara doista velik utjecaj na cijelo kršćanstvo i pruža važnu poruku svakom vjerniku, a osobito muškarcu i ocu. Josip je tipični primjer odgovornog muškarca. Vrstan je radnik, dobar u svom zanatu, tesar koji od sirovog drveta stvara novo umjetničko djelo. Ne radi samo da odradi, već doista voli ono što radi i tome je potpuno posvećen. Požrtvovnost koju ucjepljuje u svoj svakodnevni posao, što mu istodobno donosi i radost, nastavlja i svjedoči u vlastitoj obitelji. Njegovu ljubav i odgovornost prema radu i ljudima za koje radi prati Isus dok odrasta uz njega i tako uči osnove čovječanstva. Sve što jedan dječak tijekom vlastitog odrastanja usvaja kao životne vrijednosti, dobiva od svog prvog uzora – vlastitoga oca.

Međutim, znamo da je Josip bio Isusov otac samo pred zakonom, ali ne i tjelesno. On je zapravo posvojio Isusa. Pogrešno je ako ta činjenica u našim mislima odmah umanjuje Josipovu ulogu u Isusovu životu. Isus ga je, jasno, promatrao kao svoga oca sve dok nije već u svojoj dvanaestoj godini jasno dao do znanja svojim roditeljima da on zna tko je njegov pravi otac. Josip je uzor svim muškarcima i očevima, a on sâm nije imao odnose sa svojom ženom niti je imao potomstva. Kako je, dakle, moguće da nas taj čovjek pouči o očinstvu? Ako ćemo tom promišljanju pristupiti samo površinski, onda ćemo vrlo brzo odustati od Josipa. To je jednako kao kad svećenika koji se trudi pripremiti dvoje zaručnika na njihov budući brak prozivamo da on nema o tome što reći, jer ni sam ne živi ono o čemu govori. Takvi stavovi suviše su plitki i ne pogađaju bit stvari. Ipak, želimo začeti malo dublje i vidjeti o čemu se ovdje radi. Dakle, naše je pitanje kako od Josipa koji je živio u čistoći i bez potomstva možemo išta naučiti o očinstvu.

U Svetome pismu čitamo da su svi Josipa nazivali Isusovim ocem. Tako je i Marija, kada se obraćala Isusu nakon što su ga našli u hramu, rekla: *Gle otac tvoj i ja žalosni smo te tražili* (Lk 2,48b). Susjedi i ostali zemljaci Isusa su nazivali „drvodjeljinim sinom“ (Mt 13,55), ili izričito „sinom Josipovim“ (Lk 4,22). Božji poziv upućen Josipu jest da bude Isusov zemaljski otac, odnosno slika njegovog nebeskog Oca. Više od bilo kojeg čovjeka s potomstvom, Bog je Otac u pravom

smislu riječi. Ako je Bog čisto duhovno, bestjelesno biće, odmah nam je jasno da se Božje očinstvo ne ostvaruje preko spolnosti, preko tijela, preko spolnih organa ili spolnoga čina s vlastitom ženom. Iz toga dalje zaključujemo da istinsko očinstvo prije svega nije tjelesno, već duhovno. I baš zato je Josipovo očinstvo savršeno očinstvo – duhovno, stvarno, djevičansko, netjelesno.

Isus je, odrastajući, bio zagledan u svoga zemaljskoga oca Josipa. Jedino Josip mogao je u Isusovom srcu oblikovati bilo kakvu sliku Boga Oca. Poslije, kada se Isus izravno obraća svome nebeskom Ocu, to čini noseći u sebi ljudsku zamisao o Njemu što ju je dobio od Josipa uz kojega je rastao i sazrijevao. Zato je Josipova očinska uloga itekako važna i velika, a iznad svega istinska. Niti jedan čovjek na svijetu, osim Josipa, ne može se pohvaliti činjenicom da je svojim primjerom i svjedočanstvom života oblikovao ljudske misli i ljudsko srce samoga Božjega Sina. Josip je za Isusa iz Nazareta bio slika Boga Oca i zbog toga i njegov pravi otac.

Ako je Bog čisto duhovno, bestjelesno biće, odmah nam je jasno da se Božje očinstvo ne ostvaruje preko spolnosti, preko tijela, preko spolnih organa ili spolnoga čina s vlastitom ženom. Iz toga dalje zaključujemo da istinsko očinstvo prije svega nije tjelesno, već duhovno. I baš zato je Josipovo očinstvo savršeno očinstvo – duhovno, stvarno, djevičansko, netjelesno.

„Milosrđe mi je milo, a ne žrtva“ (Mt 9,12)

Nastojeći u korizmenom vremenu, okarakteriziranom kao vremenu priprave, odricanja, molitve, ozbiljnosti, požrtvovanosti i milosti, zadobiti potrebno milosrđe, moramo dobro promisliti što nas je dovelo da iz jednog radosnog vremena, kao što je božićno, stignemo u vrijeme koje odiše tihom žalosti i kajanjem. Što smo učinili da se radost pretvori u bol, obilje u oskudijevanje, raskoš u jednostavnost, milost u žrtvu?

Milosrđe nasuprot žrtve, žrtva nasuprot milosrđa: Tko je jači?

U vremenu kada udaraju valovi različitih kulturoloških, socioloških, teoloških i filozofskih promišljanja na osobna opredjeljenja, potrebno je vidjeti „vodu“ koja nas pljuska. Valovi nisu pošteđeli niti politiku niti Crkvu. S jedne strane jedan val, onaj „milosni“, sve čisti, sve oprašta, svemu se nada, sve otvara, sve naj, naj, sloboda, sloboda, „solo libertas“, sve je u elementu: „puj pika, ne važi“. A onda s druge strane „pljas“, udara drugi val, val „žrtva“. Pokora, pokora, pokora, odricanje, zatvaranje, konzerva ova, konzerva ona, tradicija – prije, tradicija – poslije.

Valovi se podižu, spuštaju i tako naizmjenice. Tko je jači? Ovaj ili onaj, liberal ili konzervativac, lijevi ili desni, Franjo ili Benedikt, Crkva prije 1962. godine¹ ili pak poslije? A valovi lupaju i lupaju srca naša, generacije i generacije. Sve prolazi, mi tapkamo i važemo. Jesmo

li za žrtvu ili za milosrđe? Ima li i neka treća opcija? Naravno, ima. I nema samo treća nego i četvrta, i peta, čak i šesta. „Srednji putovi u pedeset nijansi“.

I tako nastaje i tako će nam nastajati trendovi, teološka gibanja, internetske prepirke, cyber sukobi, klanske zavjere, pokreti, „zaokreti“, udruge, zadruge... Sve u nedogled. A naslov ovoga promišljanja bijaše zapisan davno, u Evanđelju po Mateju. Bijaše napisano i prije nego što mi dođosmo. Još tada bijahu prepirke, i tada je bilo „Franja“ i „Benedikta“, tih šezdesetih, tih „slobodnih“ i „pravovjernih“, i tada kao i danas je bilo onih „srednjih“ i „umjerenih“, a što im bijaše dano kao odgovor? Jedna rečenica Isusa stavlja točku na „i“ za sukob, a „zarez“ za razumijevanje. Kaže Isus: *...Hajdete i proučite...* Daje nalog, domaću zadaću, intelektualno naprezanje, duhovno zalaganje, ljudsko ispunjenje, idejno nadahnuće. Drugim riječima, otkrijte sami i onda dođite k meni. Nastavlja dalje Isus: *Milosrđe mi je milo, a ne žrtva. Ta ne dođoh zvati pravednike, nego grešnike.* Reklo bi se u narodu, jednim je udarcem dvije muhe lupio. Lupio je one *žrtvopobornike* i one *milozagovornike*.

Milosrđe DA, žrtva NE!

Moglo bi se reći: „Bože, što piše ovaj friško pomazani svećenik?“. Kao ljudi smo skloni jednoznačnim i britkim odgovorima, što je u biti i krepost, jer naše kršćansko „da“ mora biti uistinu da, a naše „ne“ ne. Ipak razboritost, mudrost i poučenost vode nas putem koji svoje „da“ i svoje „ne“ temelji na jakim argumentima i spoznajom. Reducirajući sve u nadi da stvari i stvarnost bolje razumijemo, izgubili smo iz vida cjelovitost.

¹ Drugi vatikanski koncil, održan od 1962. do 1965. godine. Sveti papa Ivan XXIII. najavio je Sabor 25. siječnja 1959., a koji je formalno sazvan apostolskom odlukom od 25. prosinca 1961. godine.

Gledamo na milosrđe bez žrtve i na žrtvu bez milosrđa. Reducirajući ih, stavili smo stvari po prirodi međusobno prožete u sukob, jednu nasuprot druge. Stvorili smo ambijent sukoba i podjela. A to je ambijent grešnosti.

Sada dolazimo do razloga preobrazbe božićne idile u ozbiljnost i ambijentalnu surovost korizme – grijeh!

Milosrđe nije potrebno pravedniku, onome tko ne griješi, tko nije počinio grijeha. Za njega je stanje milosrđa prirodno stanje života. Ima li pravednika? Mislim da nema, osim Isusa Krista i njegove majke. Svi drugi na putu su pravednosti u usponima i padovima. A žrtva, zar je ona toliko „out“, totalno ispala iz „fore“ iz trenda? Čitatelji, drugo ime žrtve je Ljubav, ljubav s velikim „Lj“.

Milosrđe je dar Božji nama, grešnicima, kvazi pravednicima, nezasluženi dar koji je plod čiste ljubavi, plod Boga koji je i milosrdan. Taj dar prepoznaje se u onome što vam izaziva „leptiriće u stomaku“, što vam skida „kamen s leđa“, koji vam „grije“ srce, koji nakon ispovijedi kroz suze pere srca i vraća davno izgubljene radosne otkucaje. To milosrđe odiše glasom koji govori: „Ja te održujem od tvojih grijeha u Ime Oca i Sina i Duha Svetog...“ i „Idi u miru“. Lice milosrđa je lice suznih i bistrih očiju, divnog osmijeha, prisutnošću koja zrači toplinom, stiskom ruke koja grije, riječi koja „dira“ srce. Lice milosrđa je najljepše, njezin „make up“ je Crkva koja u zagrljaj čeka svakog grešnika!

A žrtva je ljubav koja i detaljima i oblikom, osjećajem i iskustvenošću uprisutnjuje milosrđe. Da nije bilo žrtve, ne bi nam bilo spasa. Da je žrtva povijesno „NE“ ili pak religijski folklor, Krist ne bi izabrao križ kao lice milosrđa, kao simbol spasa. Mogla je to biti lijepa livada, puna mirisnog cvijeća na kojoj bi bilo mnoštvo anđela i pjevala se vječna „hosana“. Ne, nema kod Isusa „hipi“ kršćanstva u kojoj ljubav i sloboda imaju neka „slobodna“ značenja.

Milosrdni Isus je rigorist koji po riječima „kopa“ oči, „siječe“ ruke i noge, rigorist prema najgorem licemjerju *milozagovornika*, a Isus Pantokrator je nemoćni vladar komu su se prvi saveznici razbježali, komu su se mnogi savezi pogazili i koji je ipak lobirao više za grešnike, preljubnike, bludnike, carinike nego za one revnitelje zakona, za one *žrtvopobornike*.

Zaključak, „NE“ *milozagovornicima*, „NE“ *žrtvopobornicima*, „Da“ milosrdnim ljudima i „Da“ milosrđu Božjem i „DA“ žrtvi čovjeka Bogu i žrtvi Boga čovjeku.

Nema milosrđa bez žrtve niti žrtve bez milosrđa

Uvidjevši kako smo suprotstavili nešto što se ne smije suprotstaviti, možemo bolje razumjeti ovu Isusovu misao: *Milosrđe mi milo, a ne žrtva*. Kada se oko vas sve vrti oko standarda, boljeg života, nadanja, kada je novac presudan, kada su „Irska, Njemačka, Zapad“ onaj „Novi“ Jeruzalem koji „silazi s neba okićen plaćom od više stotina eurića“, kada „Obećana zemlja“ bijaše ideja ujedinjene Europe, u vremenu kada s naučenim

frazama čekamo „bolje sutra“, tada milosrđe postaje „divanom“ suštinski nemilosrdnih duša, a žrtva postaje „legalizmom“ korumpiranih bezakonika.

Kao najveću potvrdu svoje ljubljene, ali grešne djece, Bog očituje žrtvujući svoga Sina na križu kao najgoreg razbojnika. Ljubav podnosi toliku nimalo nezasluženu žrtvu, a sve zbog najgorih opaćina svih onih slobodno-mislećih i svih onih legalista, svih onih starih filozofa i svih onih „pravovjernih“ teologa. U moru ondašnjih teoloških tvrdnji jedna je proročka isplivala i to od jednog farizeja Gamalijela koji je tako osvjetlao obraz tih sada omraženih, a onda velečasšenih farizeja rekavši: *...Jer ako je taj naum ili to djelo od ljudi, propast će; ako li je pak od Boga, nećete ga moći uništiti – da se i s Bogom u ratu ne nađete...* (Dj 5,3).

A i silna filozofska nastojanja ondašnjeg suvremenog svijeta ili kako su Isus i Židovi nazivali ondašnji svijet poganskim, urodila su ipak jednom divnom spoznajom i to ni manje ni više, nego satnika. U riječima: *Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji* (Mk 15,39), filozofiranje opravdava svoju opstojnost kao uvertiru u veliku spoznaju. Bogu su potrebni i filozofi, i teolozi, i farizeji, i satnici. Bog od nas traži milosrđe, jer ono je žrtva. Biti danas milosrdan znači odricati se radi drugoga, znači uzeti „povratnu kartu“ te se vratiti „odakle smo došli“. Biti milosrdan znači ne imati računicu niti profit koji kuće gradi i automobile voza. Biti milosrdan u svijetu koji ne prašta, koji se sveti, koji je sebičan, samoljublju, u svijetu gdje je ljubav svedena na spolni čin, na lijep poklon i ljetovanja, u svijetu u kojem je konzumiranje hrane

Milosrđe je dar Božji nama, grešnicima, kvazi pravednicima, nezasluženi dar koji je plod čiste ljubavi, plod Boga koji je i milosrdan. Taj dar se prepoznaje u onome što vam izaziva „leptiriće u stomaku“, što vam skida „kamen s leđa“, koji vam „grije“ srce, koji nakon ispovijedi kroz suze pere srca i vraća davno izgubljene radosne otkucaje.

postalo „kultno prežderavanje“, u svijetu gdje je zdrav izgled postao „božanska ikona“ oslikana s pločicama na muškom tijelu ili s istaknutim oblinama na ženskom, biti milosrdan danas je žrtva koja poprima elemente križa.

Sve je to naš Spasitelj vidio i sve je stvari tako uređivao. Zato agonija Getsemanija poručuje kolika je cijena našega spasenja. Koliko li je svega toga prolazilo glavom našega Isusa kada mu se znoj s krvlju spajao, kada je krvavi znoj lio? Tada su sve tvoje, moje, naše opaćine bile prisutne, sve opaćine svijeta tijekom svih vremena, još tada si, tada sam, tada smo u žrtvi Posljednje večere bili prisutni u molitvama u lomljenju kruha i kaležu punog vina.

Koliko li smo samo legalisti i robovi rubrika i naučenih zapovijedi, a bezakonici koji se poput šibice pale i osuđuju sve pravno neinformirane ili indiferentne? Koliko li smo samo jezikom umiljati djelatitelji oprosta i milosrđa, glumci s raznim ulogama od kojih kada bi postojalo filmsko platno koje sve to obuhvaća, „Hollywood“ bi dobio ozbiljnog konkurenta?! Što kaže ona mudra: *Božje oko uvijek gleda, ništa mu se sakrit ne da!* Ono Božje oko trojstvenog Boga, ne onog boga „Big Brother“ ili „Slobodnozidarskog“, „Prosvjetiteljskog“, čije se svjetlo davno ugasilo i donijelo tamu ovome svijetu.

Biti milosrdan znači preuzeti onu frazu „bolje budućnosti“, jer živjeti po Božjem doista zadobivamo tu „budućnost“, odnosno život vječni! Milosrdan čovjek je čovjek koji je suvremen, koji je napredan, koji izaziva, plijeni, podiže prašinu, ne ostavlja ravnodušnim.

Te su riječi one koje „paraju uši“ nekima. Biti čovjek žrtve znači u sebi nositi osnovne ljudske kvalitete. Majka daje od sebe za svoje dijete, otac se brine za krov nad glavom svojoj obitelji, mladić žrtvuje od svojega dže-

pravovaljana za skromni „milosni dar“, no to su uredbe ljudske, to su zasluge svjetlonošinih radnika, sustava korumpiranog grijehom, oslobođenog Boga i njegova zakona, oslobođenog milosrđa, zakona zamijenjenog ustavima i odredbama, milosrđa zamijenjenog milostinjom. To je misaoni i organizirani sustav koji je stvorio milosrđe bez žrtve i žrtvu bez milosrđa, koji je od država napravio korporacije, koji od Crkve pokušava napraviti udругu, zadrugu ili pokret ugroženih.

Hajdete i proučite

Pročitavši naslov moglo bi se doći do zabuna ili pak „naučenog“ stava opreza. Možda je jedan ovakav: joj ne, opet to milosrđe, opet ta „papa Franjo teologija“, opet ta otvorenost... dokle više... Ili pak: Bogu hvala, pa važno je da uradimo nešto dobro, čemu post i odricanja ako nema djela...

Dok vam sve ovo pišem, mislim kako konačno iznosim riječima utisnute na papir razvoj svoga duhovnog života, svoje faze, fraze, svoju osobnost, zapažanja, isku-

Čovjek žrtve je čuvar svetinja, darivatelj vlastitog života u zahtjevima kada je potrebno da se brani nešto na što nitko ne posjeduje pravo, a to su život, Božje svetinje, Istina.

parca za svoju djevojku, djevojka poklanja svoju nježnost mladiću, djeca žrtvuju svoju igru kako bi odrastali u znanju da sami ne padnu u igru bez cilja. Čovjek žrtve je čuvar svetinja, darivatelj vlastitog života u zahtjevima kada je potrebno da se brani nešto na što nitko ne posjeduje pravo, a to su život, Božje svetinje, Istina.

Žrtva je forma koja je tako prepoznatljiva ili bi to trebala biti i u liturgijskom rječniku, stavu svećenika za vrijeme sv. mise, roditeljskoj brizi, dječjem odgoju, intelektualnom radu, životnom zalaganju. Živa slika žrtve i milosrđa mogu biti naši poljoprivrednici oni žuljavih ruku, znojnog lica, koji u strepnji iščekuju plodove svoga rada. I kao što znamo, rijetko je taj rad isplativ, žrtva

stvo... I doista je tako. Meni kao svećeniku je tako jasno zapovjedbano da proučim. Koliko li sam djelatitelj sakramenata, čovjek liturgije, toliko sam istražitelj, učitelj bez velikog „U“. Žrtva i milosrđe su razlog i smisao našeg i mojeg djelovanja. Milosrđe i žrtva odlika su korizme te riječi *quadragesima* koju još davno bijaše prvi spomenuo sv. Euzebij Cezarejski (265. – 340.).

Dragi čitatelji, što bi se reklo, o čemu li je ovaj divan, što li je zapisao? Idite i *proučite*... Bog u vama vidi veliki potencijal, potrebnu snagu, plodno tlo, osjetljivost za pravdu, potrebu za milosrdem, spremnost na žrtvu. Zato, *hajdete i proučite: Milosrđe mi je milo, a ne žrtva!* Vrijeme je!

In memoriam

Vlč. Károly Vajda

(1966. – 2020.)

U somborskoj bolnici 17. veljače, u 54. godini života i 29. godini svećeništva preminuo je **Károly Vajda**, svećenik Subotičke biskupije.

Velečasni Vajda rođen je u Senti 9. srpnja 1966. Teologiju je sudirao u Zagrebu od 1985. do 1991. Zaređen je za svećenika u Subotici 29. lipnja 1991. Obavljao je službu kapelana u župi subotičke katedrale od 1991. do 1994., nakon čega je imenovan župnim vikarom u Bajmaku, gdje je ostao do 1999., kada je imenovan kapelanom u župi Presvetog Trojstva u Somboru. Imenovan je 1. lipnja 2000. upraviteljem župe sv. Stjepana Kralja u Krušćiću, Srca Isusova u Crvenki i Imena Marijina u Sivcu. Župnikom u Krušćiću, u skromnim uvjetima katoličke dijaspor, bio je do kraja života, koji je bio obilježen teškom bolešću. Velečasni Vajda bio je vrlo aktivan sudionik, promotor i koordinator katoličkog karizmatškog duhovnog pokreta u Vojvodini, a sudjelovao je predano i u aktivnostima karizmatških molitvenih zajednica u Hrvatskoj. Počivao u miru Božjem!

Održan koncert ansambla „Capella Zriniana”

Koncert ansambla „Capella Zriniana” iz Splita i Zagreba održan je 26. siječnja u crkvi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu.

Ansambl „Capella Zriniana” osnovao je 2017. godine hrvatski lunjist **Igor Paro** s ciljem istraživanja i promoviranja hrvatske i europske barokne glazbe iz vremena i okruženja hrvatskih plemićkih obitelji Zrinskih i Frankopana u 17. stoljeću. Ansambl „Capella Zriniana” u raznim postavkama, od trija do okteta, uz potporu Varaždinskih baroknih večeri okuplja vrsne glazbenike s iskustvom u povijesno obaviještenom izvođenju barokne glazbe u zajedničkom nastojanju da ponovno ožive

glazbeni i poetski svijet hrvatskih plemićkih obitelji Zrinskih i Frankopana. Nakon premijere na 47. varaždinskim baroknim večerima, ansambl je do sada imao zapažene nastupe na festivalima u Čakovcu, Kutjevu, Valpovu, Osijeku, Virovitici, na Večerima u Lunjskim maslinicima te u Pečuhu u Mađarskoj. Sve skladbe izvode se na povijesnim glazbalima karakterističnim za 17. stoljeće.

Trio „Capella Zriniana” predstavlja ansambl sveden na njegove najvažnije elemente: pjevanje u izvedbi sopranistice **Marte Schwaiger**, pratnju pjevanju i solo skladbe izvodi lunjist Igor Paro na tri različita barokna instrumenta, teorbi, baroknoj gitari i citernu, dok glumac **Zoran Kelava** predstavlja liriku Frana Krste Frankopana i Ane Katarine Zrinske na jeziku izvornika. Stihove Nikole Zrinskog i Bálinta Balassija, u originalu na mađarskom jeziku izvode u vrsnom prepjevu Envera Čolakovića na suvremeni hrvatski jezik. /**HRiječ**/

Proslava sv. Blaža u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

Spomenda sv. Blaža proslavljen je crkvi Uzvišenja sv. Križa u Somboru 3. veljače.

Na taj dan u crkvama se dijeli blagoslov grla. On se temelji na predaji po kojoj je sv. Blaž svojim blagoslovom spasio dječaka kojem je u grlu zapala riblja kost. Osim blagoslova grla, u našoj župi bio je i blagoslov pereca koje su župljani donijeli iz svojih domova. Sv. Blaž bio je veliki prijatelj siromaha i bolesnika. Nije pomagao samo kao liječnik već i kao kršćanin koji je u ljudima gledao i susretao Boga. /**Marica Mikrut**/

S Kristovim križem

Uoči Pepelnice iz tiska je izašla knjižica „S Kristovim križem”, autora vlč. dr. Marinka Stantića, župnika župe Marije Majke Crkve u Subotici. Nakladnik je Katoličko društvo „Ivan Antunović”.

Riječ je o križnome putu čijim sadržajem autor želi Kristovu muku približiti i učiniti korisnom čitatelju i molitelju. Knjižicu tog križnoga puta možete naručiti ili nabaviti kod autora na br. 064/4616-394. Cijena je 100 dinara, uz troškove poštarine. /**Martina Jurčak**/

Proslava bračnih jubilaraca u župi Marija Majka Crkve

U župi Marija Majka Crkve u Subotici, 9. veljače proslavljeni su jubileji bračnih parova. Proslavi se odazvalo 26 bračnih parova, a misno slavlje predslavio je župnik vlč. dr. Marinko Stantić.

Bračni parovi koji su se odazvali proslavi su: Ivana i Mario Bonić (5), Dijana i Darko Šarčević (5), Laura i Ivan Leko (5), Martina i Petar Vizin (5), Vesna i Zoran Kujundžić (10), Zorica i Ivica Kuntić (10), Jelena i

Danijel Zadro (15), Milijana i Adrijan Ivandekić (20), Ivanka i Miroslav Rudinski (20), Vesna i Ivica Sekereš (25), Svetlana i Marinko Milanković (25), Nataša i Mirko Pastva (25), Mirjana i Siniša Prčić (25), Marina i Ivica Pečerić (30), Magdolna i János Kolb (35), Divna i Tomislav Kujundžić (35), Jelica i Pere Kujundžić (40), Klara i Mirko Prčić (40), Mária i György Jurity (40), Finka i Niko Leko (45), Gabrijela i Andrija Brejar (50), Jelka i Štefan Otto (50), Katalin i Imre Medve (50), Marija i Lajčo Nemet (50), Janja i Marijan Zubelić (55), Erzsébet i István Szebenyi (60).

Nakon što su slavljenici pročitali čitanja, u homiliji je vlč. Stantić pročitao imena parova koji su se odazvali proslavi te na sve njih prizvao blagoslov Gospodnji. Župnik se osvrnuo i na odlomak evanđelja u kojem se govorilo o tome da budemo svjetlo svijeta, rekavši: „Odlomak evanđelja nikad ljepši za vaše jubileje, nikad ljepši porukom koju nam Gospodin danas daje, koja usmjerava, ohrabruje i u kojoj podržava vašu namjeru da ono što ste obećali na vjenčanju i održite, da budete, kako Isus kaže: Sol zemlje i svjetlost svijeta. Život se začinje u obitelji, život vam je darovan da donesete na svijet raj. Vi ste oni koji donosite slavitelje Boga, vi ste oni koji donosite Boga na slavu i dobrobit ljudi. To je ono što želimo podcrtati i naglasiti – da vam je Bog povjerio roditeljsku ulogu da budete oni koji će u svojoj ljubavi svoju djecu učiti da budu dostojna i uzorna Božja djeca te zajedno s vama mogu donositi radost drugima“, zaključio je vlč. Marinko. Na kraju homilije, slavljenici su čitali molitvu vjernika te prinosili darove na oltar. Pri završetku pričesti, **Marijana Prčić**, kćerka slavljenika Klare i Mirka Prčića, uputila je nekoliko riječi te je na taj način svim majkama i očevima zahvalila na odgoju u kršćanskom životu. Župnik Marinko Stantić zahvalio je svima koji su pomogli u organizaciji proslave bračnih jubilaraca. /**Dario Marton**/

Don Boscova zabava u Sonti

Povodom blagdana sv. Ivana Bosca, u župi sv. Lovre 26. siječnja organizirana je „Don Boscova zabava“. Zabava je organizirana za mlade animatore koji na bilo koji način pomažu u raznim aktivnostima oratorija koji vode salezijanci suradnici – vlč. Dominik i njegova sestra Kristina Ralbovski. Osim domaćina, na susret su došli mladi iz Selenče, Vajske, Bođana i Plavne.

Susret je započeo pjesmom – himnom koju su odsvirali domaćini i koja nam je osvijestila veličinu tog velikog sveca i zaštitnika mladih. Zatim su slijedile razne igre prilagođene

dobi mladih, kojima smo se još više zbližili i produbljivali zajedništvo. U veselom raspoloženju, pronašli smo i prostora za razgovor i upoznavanje s novim aktivnostima koje nas očekuju ove godine. Na radost svih nas, bilo je i slastica, šećerne vune koju je pravio vlč. Dominik. Na kraju susreta posjetili smo crkvu koja je upravo obnovljena iznutra, a domaći župnik vlč. **Josip Kujundžić** udijelio nam je Božji blagoslov. /**Klaudia Lukić**/

U Subotici održano prvo „Prelo Sudarevićevih“

Prelo obitelji Sudarević održano je 8. veljače u restoranu „Dukat“ u Subotici.

Iako ne i najbrojnije, prezime Sudarević zacijelo je pri vrhu ljestvice učestalosti među bunjevačkim Hrvatima. Sudarevići su se odlučili da istraživanje vlastite familijarne prošlosti upriliče u vidu prela. Prvo prelo okupilo je osamdesetak Sudarevićevih iz Subotice i jednog iz Hrvatske. /**Zv.**/

Don Boscova zabava u Josipovcu i Jelisavcu

Blagdan sv. Ivana Bosca salezijanska obitelji po čitavom svijetu slavi na osobit način. U njegovu čast slave se svečane svete mise, organiziraju različite zabave, programi i predstave. U našoj biskupiji

imamo salezijance suradnike, vlč. Dominika i sestru Kristinu Ralbovski, koji zajedno sa svojim animatorima već godinama organiziraju don Boscovu zabavu po raznim župama biskupije, ali i šire.

I ove godine ponovno smo prekoračili granicu i don Boscovu zabavu organizirali u susjednoj Hrvatskoj, u suradnji sa s. Renatom Buňovom, voditeljicom slovačkog Misijskog centra „Bl. Zdenka Schelingove“ sa sjedištem u Josipovcu Punitovačkom. U slovačkom selu Josipovac 1. veljače, u suradnji s Misijskim centrom, članovima josipovačke Matice slovačke i domaćim župnikom vlč. Ďuricom Pardonom, upriličili smo don Boscovu zabavu koja se održala četvrtu godinu zaredom. U Domu kulture okupio se veliki broj djece svih dobi, među kojima je bilo i djece iz Jurjevca. Voditelji susreta – vlč. Dominik, s. Kristina i animatori iz Vojvodine (Selenča, Sonta, Vajska, Plavna), uključivši i animatore iz domaće župe, priredili su razne zabavne i natjecateljske igre s brojnim rekvizitima, tombolom, a djeca su uživala i u kokicama i šećernoj vuni... Događanje je završilo misnim slavljem koje je predvodio vlč. Dominik na slovačkom jeziku. Sviranje je animirala kantorica **Klaudia** s animatoricama, a djeca su ih oduševljeno pratila pjevanjem.

U nedjelju, 2. veljače, u sportskoj dvorani Osnovne škole „Ivana Brnjika Slovačka“ u Jelisavcu, u selu u kojem žive Slovaci, organizirana je po drugi put Don Boscova zabava. Na susret se odazvao veliki broj djece i odraslih, a najmanji su došli u pratnji svojih roditelja. Uz dobru animaciju već spomenutih voditelja i animatora, djeca su se na zabavni način mogla upoznati sa životom i djelom sv. Ivana Bosca, a igre, pjesme, plesovi i šećerna vuna učinili su susret još radosnijim. Susretu je prethodilo

euharistijsko slavlje koje je predslavio vlč. Dominik. Za to predivno druženje mnogo hvala s. Renati Buňovoj, ravnateljici škole **prof. Ljeriki Ćorković** te domaćem župniku vlč. **Nikoli Legcu** koji nas je lijepo primio i izrazio želju za daljnjom suradnjom. /Animatori/

„Šokačka večer” u Vajskoj

HKU „Antun Sorgg” i ove godine je, po četvrti put, upriličila „Šokačku večer” ili šokački bal u Vajskoj, koja je održana 18. siječnja u restoranu „Bački Dvor” na jezeru Provala.

U kulturno-zabavnom programu nastupili su izvorna skupina „Tradicijska” iz Tuzle, folkloristi iz udruge „Dunav” iz Vukovara, sestre Kovačev izvele su splet šokačkih pisama, dok je lokalni pjesnik Josip Dumendžić – Meštar kazivao svoje pjesme. Goste je zabavljao tamburaški sastav „Allegro” iz Vukovara. /Zv./

„Marinbal” u Lemešu

HBKUD „Lemeš” iz Lemeša priredilo je 1. veljače svoje tradicionalno prelijsko okupljanje „Marinbal”.

I ove godine dvorana seoskog Doma kulture bila je pretijesna za sve Lemešane i njihove goste pa su ulaznice bile rasprodane nekoliko dana prije održavanja „Marinbala”. Goste je zabavljao tamburaški sastav „Rujna zora” iz Subotice. /Zv./

Prelo župe Marija Majka Crkve

U mjesnoj zajednici na Čantavirskome putu, 16. veljače održano je drugo župno prelo župe Marija Majka Crkve u Subotici. To prelo okupilo je oko 150 župljana, a sve je zabavljao tamburaški ansambl „Rujna zora” iz Subotice.

Veselje su uljepšali djeca, mladi i odrasli u narodnoj nošnji. Proteklo je vrlo veselo i na radost svih nazočnih. Zahvaljujući **Mariji Kujundžić**, **Nevenki Bonić** i **Nadi Skenderović**, sudionici prela bili su počašćeni finim

fancima. Obitelj **Svetlane** i **Marinka Milankovića** bila je organizator svega onoga što se u čašu moglo uliti, tako da je sve pridonijelo ugodnom veselju. Hvala svima, a već se radujemo idućem prelu. /Danijel Šarčević/

Prelo župe Uskrsnuće Isusovo

Župno prelo župe Uskrsnuće Isusovo održano je 16. veljače u HKC „Bunjevačko kolo“. Organizatori, mlade obitelji Jelice i Marija Horvackog te Mirjane i Josipa Ivkovića Ivandekića, okupili su oko sebe tim koji je pomagao u aranžiranju stolova, uređenju kutka za fotografiranje, organiziranju tombole i darova za djecu te su skupa priredili zanimljiv program.

Dobrodošlicu svim župljanima poželjela je **Kata Horvacki**, rekavši: „U ovo pokladno vrijeme radujemo se župnom prelu. Mi odrasli, u svom odrastanju nismo

uvijek razumjeli niti prihvaćali zapovijedi svojih roditelja. Sada nam je jasno da su nas te zapovijedi odgojile u dobre ljude, dobre kršćane i naučile kako trebamo čuvati svoje običaje! Neka svaki član naše župne zajednice prihvati Božji zakon, ne kao teret koji nas pritišće, nego kao lagani jaram koji može radošću ispuniti srce onoga tko ga živi! Prihvatimo Isusov poziv kao izvor naše nade i našeg mira... Neka se svatko od nas osjeća odgovornim za našu djecu, mlade i unučad, a svojim primjerom želimo im prenijeti ono što je za njih dobro!“

Program su nastavili najmlađi pjesmom „Dobro veče, bakice“, a pripremila ih je **Nataša Stipančević**, potom nešto stariji s plesom „Trag“, koje je uvježbala učiteljica **Biljana Vojnić Hajduk**. Školarci su se predstavili kratkim filmom „Školske zgode“ koji je pripremila učiteljica **Sonja Konkolić**. Kratku predstavu na tekst **Milice Kopilović** izveli su **Nataša Stipančević**, **Katarina Ivanković Radaković**, **Tome Kopilović** i **Goran Franciškić**. Plesni podij otvorila su sva djeca, i velika i mala, plesom „Stojim na kantunu“. Za dalje dobro raspoloženje bio je zadužen ansambl „San“, među čijim su članovima i naši župljani. Veselje je trajalo do sitnih sati. Prelo je pratio i umirovljeni župnik **mons. Bela Stantić**, pod čijim je okriljem prije dvadesetak godina započelo okupljanje župljana na prelu. S nama je bio i novi župnik **vlč. Marijan Vukov** koji također nastavlja tu tradiciju župnog prela i ističe važnost obiteljskog zajedništva koje nam svima treba biti oslonac i temelj zdrave budućnosti. /Emina Kujundžić/

Gupčev bal u Tavankutu

HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta organiziralo je 8. veljače XII. Gupčev bal u renoviranom mjesnom Domu kulture koji se nije koristio više od desetljeća.

Tavankučani Gupčev bal organiziraju povodom dana Seljačke bune, koju je predvodio Matija Gubec u stubičkom kraju 9. veljače 1573. godine. Taj dan i lokalna Osnovna

škola „Matija Gubec“ obilježava Dan škole. Među ostalim, balu su nazočili predstavnici Zagrebačke županije, HNV-a, DSHV-a, Vijeća MZ Tavankut te hrvatskih udruga. Za dobru zabavu gostiju pobrinuli su se tamburaški sastav „Biseri“ iz Subotice i klapa „Levanda“ iz Samobora. /Zv./

Duhovna obnova mladih u župi Marija Majka Crkve

Od 14. do 16. veljače, u župi Marija Majka Crkve u Subotici, za četrdeset i sedmero mladih održana je duhovna obnova koju je predvodio p. Ivan Dominik Iličić, dominikanac iz Rijeke, zajedno s animacijskom skupinom „Pobjeda svetih“. Tema obnove je bila „Teologija tijela kroz susret sa živim Bogom“.

U obnovi je bilo nagovora, klanjanja, slavljenja, ispovijedi, ali i druženja. Mladi su na pristupačniji način mogli čuti o duhovnim temama važnim za njihovu dob. Ovim putem zahvaljujemo svima koji su pridonijeli održavanju duhovne obnove. /Dragan Sudarević/

„Prelo na salašu“ u Đurđinu

U župnoj dvorani u Đurđinu, mjesna udruga kulture HKPD „Đurđin“ organizirala je 14. veljače „Prelo na salašu“.

Zabavni program priredila je folklorna i literarno-dramska sekcija Društva, a goste je zabavljao ansambl „San“ iz Subotice. /Zv./

„Veliko prelo” u Subotici

U organizaciji HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice, 25. siječnja, u sportskoj dvorani Tehničke škole „Ivan Sarić” održano je „Veliko prelo 2020.” s

oko 600 uzvanika, što je oko stotinu gostiju više u odnosu na prošlu godinu.

Najlipča preljska pisma je pjesma „S lica prela” **Nevene Mlinko**. Druga nagrada dodijeljena je **Verici Dulić** za pjesmu „Svoj na svome”, a trećenagrađeni je **Boro Karadža** za pjesmu „Živjet će prela sve dok je ravnice”. Zlatni dukat primila je najlipča prelja **Josipa Mačković** iz Mirgeša. Za njezinu prvu pratilju izabrana je **Petra Benčik** iz Tavankuta, a za drugu **Josipa Dulić** iz Đurđina. /Zv./

Uz 100. obljetnicu rođenja pjesnika Stipana Bešlina

U somborskoj crkvi Uzvišenja sv. Križa, 22. siječnja u okviru projekta „Godina hrvatskih velikana”, Udruga građana „Urbani Šokci” Sombor u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, obilježila je 100. obljetnicu rođenja pjesnika Stipana (Stipe) Bešlina (4. siječnja 1920. – 7. travnja 1941.).

Program je započeo svetom misom koju je predslavio mons. Slavko Večerin. Misu su pjesmom i stihovima

uveličale „Kraljice Bodroga”, članice ŽPS KUDH „Bodrog” i **Marko Šimunov** iz Monoštora te **Kata Kovač**, **Marija Šeremešić** i **Marica Mikrut** iz Sombora. Stipan Bešlin pjesme je počeo pisati još kao trinaestogodišnji sjemeništarač Karmelićanskog samostana u Somboru. Bile su to pjesme za djecu, a poslije pjesme posvećene godišnjim dobima, blagdanima, svecima i svojim prijateljima. Bio je veliki prijatelj s o. Galovićem, pod čijim je utjecajem u Karmelićanskom samostanu sazrijevao i razvijao jak osjećaj nacionalne pripadnosti. Čitao je hrvatske časopise, izjašnjavao se Hrvatom, pisao hrvatskim jezikom te je zbog toga u Kraljevini Jugoslaviji imao velikih problema koji su Bešlina doveli do toga da je po nalogu vlasti izbačen iz sjemeništa, a zatim mu je 1934. zabranjeno i školovanje u cijeloj državi. Obrazloženje je bilo: govor protiv kralja i žestoko hrvatstvo. Stipan Bešlin je tada počeo privatno polaganje ispita u Zagrebu

i Travniku, ali se razbolio od sušice i vratio u Monoštor. Bolest i svi problemi shrvali su mladog pjesnika. Preminuo je 7. travnja 1941. godine u Monošturu, gdje je i pokopan.

Stipan Bešlin ostavio je veliki trag iza sebe, iako je kao osoba bio iznimno tajnovit i povučen. Poživio je veoma kratko, samo 21 godinu, a napisao je preko stotinu pjesama. Svezak od četrdesetak Bešlinovih pjesama, prof. Juraj Lončarević objavio je 1970. godine, a nakon duljeg istraživanja, Marija Šeremešić pronašla je drugi dio izgubljene rukopisne zbirke te su UG „Urbani Šokci” Sombor i **prof. dr. sc. Sanja Vulić** objavili zbirku poezije Stipana Bešlina „Tajanstvenosti trag”.

Veliki dojam na čitatelje poezije Stipana Bešlina ostavljaju pjesme u kojima opisuje svoje duhovno stanje, a iste su bile i inspiracija Marici Mikrut, članici Udruge, da napiše pjesmu „Bijela ptica” koju je pročitala za kraj programa posvećenog tom jubileju.

Bijela ptica

I dođu dani kad se na prste izbrojati mogu.
Zagledan u daljinu, pogledom punim strepnje.
Jutrom krao rumenilo sunca, navečer pratio
njegove zalaske.
Pjesme tkane u snovima, s nagovještajem
tuge, zaustavljene mladosti.
Oči kao da su željele što više upijati ljepotu
života i varavoga sjaja bitisanja.
„Kad mi je ovdje teško, majko“,
sve bih dao da si tu.
Tvoje ruke tople, meke da me zagrlje,
i otope u grudima veliku stud.
Stihovi odraz boli, tihog rastajanja, dok svaka
ura otkucava kraj, u srcu zamrla je radost i
mladenački sjaj.
Pjesniče mladi, sijao si prekrasno sjeme u
duboke brazde šokačkoga roda, vjetrom nošeno
sve do žute škrte Dalmacije, tvoje voljene Kroacije.
„Isus nije zadovoljan sa mnom“. Kažeš.
Varaš se pjesniče mladi. Zlo grijeha te još

dotaklo nije, tvoje srce prepuno je vjerskog
nadahtuća, potajno, u molitvama ono se smije.
Vođen kroz trnovite staze i šume tamne,
okrunjen patnjom i bolom, sad si u vječnosti
s Njime za svadbenim stolom.
Desetljećima cvale su ruže mnoge.
Da, bila je prelijepa svaka.
Ali ona danas je najljepša jer ju je Božja
ruka prstom dotakla.
I to samotno čekanje bijele ptice što lete
nad kočijama vatrenim, zgrabiše dušu poete
zajedno s jabukama žutim uvelim.
Toga dana širokim bodroškim sokakom
svirale su tambure.
Jedna svadbeno veselje, druga pjesmu rastanka.
U trošnoj vazi zablistao ljiljan bijeli,
poput anđeoske straže stoji čekajući
trenutke našega sastanka.

Na spomen mladom pjesniku iz Bačkog Monoštra
Stipanu Bešlinu, napisala Marica Mikrut

Beograd: Susret redovnika, redovnica i svih Bogu posvećenih osoba

Ordinarijat Beogradske nadbiskupije 1. veljače bio je domaćin susreta redovnika, redovnica i svih Bogu posvećenih osoba s područja Srbije, čime je obilježen Dan posvećenoga života i u našoj crkvenoj pokrajini. Susret je započeo prijedopodnevnom okupljanjem više od trideset sudionika u crkvi Krista Kralja uz priliku za svetu ispovijed tijekom kratkog euharistijskoga klanjanja kao pripreme na svečano misno slavlje. Svetu misu, uz koncelebraciju nazočnih svećenika, predslavio je beogradski nadbiskup i metropolit mons. Stanislav Hočevar.

Uvodeći prisutne u euharistijsko slavlje, nadbiskup je istaknuo da je, s obzirom na to da je i sam redovnik, to za njega bio posebno radostan dan – dan u kojem osvještujemo da su Bogu posvećene osobe u srcu Crkve, na poseban način od Boga voljene te daju Crkvi onaj poseban identitet koji se bez njih ne bi ostvarivao. Središnja poruka nadbiskupove homilije temeljila

se na razumijevanju redovničkog identiteta i načina života dimenzijom jedinstva koje izvire iz trojstvenog zajedništva božanskih osoba te koje se očituje i živi u zajedništvu Bogu posvećenih osoba, a onda i prelijeva na njihov trud oko jedinstva u svim segmentima ljudskoga društva, a napose ekumenskog djelovanja: „Jesmo li mi, redovnici, otkrili onaj *communio* kojeg je naglasio Drugi vatikanski koncil? Zagledani u zajedništvo Trojstva, taj izvor jedinstva, mi smo pozvani živjeti svoju duhovnost u današnjoj Europi koja je na kušnji: u onoj mjeri u kojoj redovnici ne žive svoju duhovnost, u toj se mjeri sekularizacija nastavlja.“ Nadbiskup je podsjetio da posljednji ekumenski sabor definira Crkvu, među ostalim, i kao *mysterium communionis* – otajstvo zajedništva, naglasivši da ni redovnici nisu imuni na sveprisutni

proces zaborava jedinstva: „Danas se otajstvo Trojstva tumači samo teorijski, a zaboravlja ga se živjeti konkretno. Redovnici su prije svih pozvani živjeti zajedništvo Trojice i na taj način shvatiti da su razlike koje među ljudima postoje prisutne samo zato da se cjelovitije i jasnije otkriva jedinstvo. Živjeti jedinstvo kao tajnu Crkve znači izgrađivati njezinu proročku dimenziju, tako vlastitu redovničkom pozivu“, rekao je nadbiskup i zaključio da bogatstvo zajedništva Trojstva treba biti uzor naših zajednica koje okupljaju osobe različitih kulturnih tradicija i nacionalnosti.

Nakon euharistijskoga slavlja, susret je nastavljen u dvorani Ordinarijata Beogradske nadbiskupije gdje su sudionici prisustvovali prigodnom izlaganju enciklike sv. Ivana Pavla II. *Ut unum sint*. Nakon pozdravnih riječi nadbiskupa Hočevara i kratkog uvoda fra Zdenka Grubera – jednog od organizatora tog susreta – četrdesetominutno predavanje održao je magistar teologije Dinko Glavaš, predstavivši važnu poruku tog dokumenta, čime je obilježena 25. godišnjica njegovog proglasa. Predavač je okupljenima predstavio encikliku u njezinoj trodioni koju je iznio Papa, pojasnivši teološka utemeljenja ekumenskog djelovanja, već postignute rezultate i ostvarenja zajedništva te napokon prijedlog perspektiva za buduća nastojanja u ekumenskom

radu: „Kada Papa izjavljuje da vjerovati u Krista znači željeti jedinstvo (UUS 9), onda nam želi reći da ekumensko poslanje ne predstavlja naknadni dodatak crkvenom djelovanju ili humani napredak u ostvarivanju kulturnih susjedskih odnosa, već da misionarska i ekumenska dinamika, poslanje i otajstvo zajedništva pripada biti Crkve kao zajednice koja mora sakupiti sve i svakoga u Kristu. Naše ekumensko nastojanje stoga mora biti prvenstveno nastojanje u izgradnji osobnog zajedništva s Bogom koje će onda po uzoru na unutarotajstveno zajedništvo božanskih osoba rezultirati nužnim

stvaranjem jedinstva ljudi međusobno; jedinstva koje već sada postoji, ali ipak nepotpuno, a podrazumijeva zajedništvo u općenju s Bogom na razini vjeroispovijesti, sakramenata i crkvene hijerarhije.“ Naglasivši potrebu osobnog i zajedničarskog obraćenja, iskrenog i objektivnog prevrednovanja vlastite zajedničke povijesti, prvenstva molitve kao duhovnog ekumenizma unutar ekumenskog pokreta te metoda dijaloga i praktične ekumenske suradnje, predavač je predstavio postojeća ekumenska ostvarenja i naglasio Papinu otvorenost iskazanu u njegovu pozivu upućenom „drugim kršćanima“ na razgovor i zajedničko razmatranje pitanja Papina primata. „Prije svih tradicija i ustanova, naša je zajednička baština najprije stvarnost svetosti. Naše je sadašnje nepotpuno zajedništvo usidreno u potpuno

zajedništvo svetih, napose mučenika. Martyrija za nas predstavlja put vidljivoj koinoniji“, pojasnio je predavač zaključivši: „Svi kršteni pozvani su na nastojanje u jedinstvu. Kako? Molitvom za jedinstvo, zahvaljivanjem za ostvareno nadom u Duhu.“

Nakon predavanja, susret je nastavljen skupnim razmatranjem razložene tematike razgovorom u četiri skupine, od kojih je svaka tijekom završnog plenuma iznijela vlastita ekumenska iskustva s naglaskom na prijedloge i poticaje za dalju suradnju.

U razgovoru sa sudionicima, mogli su se čuti različiti dojmovi o susretu. Na primjer, tema jedinstva među kršćanima, ali i šireg jedinstva kršćana s drugim ljudima, pokazala se, smatraju, vrlo aktualnom: iznošeni su različiti stavovi i iskustva, vođeni zanimljivi razgovori, a rad u skupinama, zbog vremenskog ograničenja, prekidan je kada su članovi još imali želju za dijalogom. Vrlo lijepo istaknuto je i zadovoljstvo zbog naglašene poruke „duhovnog ekumenizma“: raditi na osobnom zajedništvu s Bogom – a odatle ćemo biti i bliže jedni

drugima! Bliži svakome čovjeku! Ostao je dojam da je sudionicima skupa sada jasnije da veće osobno zajedništvo s Bogom nužno rezultira i većom blizinom i većim jedinstvom s drugim ljudima. Ili, kako je to izrekla jedna časna sestra: „Kada sam ja bliže Gospodinu, i ti, mi postajemo bliži među sobom, i u određenoj zajednici i među crkvama i općenito među ljudima.“ Zapaženo je, također, i važno predlaganje promjene terminologije u zalaganju za jedinstvo među kršćanima: umjesto termina „ekumenizam“ i „ekumenski“, sve se više predlažu termini „jedinstvo“ i „zajedništvo“. Pored svega toga, kao i do sada, sa zadovoljstvom je konstatirano da je već i samo okupljanje Bogu posvećenih osoba iz cijele Srbije dar i radost: da se vidimo, popričamo, razmijenimo mišljenja...

Susret je prikladno zaključen zahvalnom molitvom i prigodnim domjenkom u prostorijama Ordinarijata, a izražene su i želje za organiziranjem novog susreta na jesen ove godine. /**Dinko Glavaš, mag. theol. i fra Zdenko Gruber, OFM/**

Plamen svijeće na Svijećnicu

Svijećnica – dan Gospodnji, 2. veljače, dan kada je upaljeno svjetlo zajednice „Vjera i svjetlo“, prvo na hrvatskom jeziku u Subotici, u Subotičkoj biskupiji. Župa Marija Majka Crkve bila je domaćin misionara radosti zajednice „Srce sv. Vinko Pallotti Vjera i svjetlo“ iz Vinkovaca. Župna crkva sagrađena je u prošlom stoljeću na kamenju temeljcima iz Lurda i Fatime. Gospa nas je povezala i sada ujedinila.

Župnik **dr. Marinko Stantić** i vjeroučiteljica **Zorica Svirčev** srdačno su dočekali goste, koji su uzvratili glazbenom čestitkom za župnikov imendan. Srdačnost je bila više nego vidljiva. Ušavši u crkvu, spontano smo

se međusobno upoznali, svatko je imao ulogu u svetoj misi. Opći dojam od početka je međusobna požrtvovanja ljubav. Misa je počela, a tako se ljubav nastavila prenositi od jednog čovjeka do drugog, gotovo kao „epidemija“ ljubavi. Animiranje vice koordinatorice provincije **Tihomile Viljetić** bilo je snažno svjedočanstvo svim nazočnima. Svojom emocijom nosi i potiče svoje sudionike zajednice koji su svesrdno sudjelovali u cijeloj misi. Svaki član zajednice bio je veoma značajan jer je svatko imao svoju ulogu, kao slagalica koja nije potpuna bez svakog djelića. Poseban dojam ostavilo je oživljavanje evanđelja koje su izveli novi koordinatori zajednice **Ana Ferberžar i Tomislav Andrić** te **Alen Ferbežar, Matea Uglješić, Sanja Buconjić**, kao i kratki igrokaz „Napukli vrč“ u kojem su sudjelovali **Tihomila Viljetić, Alen Ferbežar, Matea Uglješić i prof. Jelica M. Piperković**. Na kraju mise vice koordinatorica provincije **Tihomila** predstavila je međunarodni pokret „Vjera i svjetlo“. Njeno izlaganje bilo je sadržajno. Prisutni su mogli saznati o pokretu, što se vidjelo na kraju mise kada su se priključili.

Ono što je mene najviše dotaknulo je moje predanje i primanje upaljene svijeće simbola vjere i duhovnosti Međunarodnog duhovnog pokreta „Vjera i svjetlo“, kao i povelje koje označavaju početak hoda na putu mlade zajednice koja je sada godinu dana u probaciji tijekom koje nas prati **Tihomila Viljetić**. Trenutačno zajednica broji 15 djece, toliko i roditelja, pet prijatelja i poziv za duhovnika i župnika **dr. Marinka Stantića**. /**Zorica Svirčev, vjeroučiteljica/**

Polugodište

Prema propisima Ministarstva obrazovanja, osnovne i srednje škole godišnje trebaju održati tri, odnosno četiri sjednice za klasifikaciju učenika. U Autonomnoj pokrajini Vojvodini polugodišnja sjednica i klasifikacija učenika održava se prije božićno-novogodišnjih blagdana, odnosno prije zimskih ferija. U ostalom dijelu Republike Srbije, polugodište traje do kraja siječnja i tada se održavaju sjednice za klasifikaciju učenika.

Prema republičkim državnim propisima ravna se i Biskupijska klasična gimnazija „Paulinum“. Ove godine profesori „Paulinuma“ imali su polugodišnju sjednicu 30. siječnja. Sjednicu je, kao i uvijek, vodio ravnatelj škole. Razrednici su iznijeli svoja izvješća o uspjesima učenika, a ostali profesori dali su svoje primjedbe. U prvom polugodištu najbolji uspjeh imali su učenici trećeg razreda. Poslije njih slijede učenici četvrtog razreda, a zatim učenici drugog i prvog razreda. Polugodišnjim rezultatima profesori nisu baš zadovoljni, ali se nadaju i vjeruju da će na trećoj klasifikaciji, odnosno na kraju školske godine, biti daleko bolji.

Proslavljen Dan „Paulinuma“

Biskupijska klasična gimnazija i sjemenište (kolegij) „Paulinum“ u Subotici, na blagdan sv. Pavla apostola 25. siječnja, proslavila je Dan škole i proštenje sjemenišne kapele.

Na blagdan i Dan „Paulinuma“ služena je svečana sveta misa koju je predslavio beogradski nadbiskup i metropolit **mons. Stanislav Hočevar**. S njim su suslavili profesor i rektor segedinske bogoslovije **dr. József Kovács**, rektor „Paulinuma“ **mons. József Miocs**, tajnik nadbiskupa **vlč. Mihael Sokol** i duhovnik sjemeništa **mons. Marko Forgić**.

Na hrvatskom jeziku propovijedao je nadbiskup i u svom govoru istaknuo hrabrost sv. Pavla, kojeg svaki kršćanin treba slijediti. Naglasak govora **dr. Kovácsa** bio je na ustrajnosti i hrabrosti ispovijedanja vjere.

Misno slavlje pjevanjem, sviranjem i recitacijama uzveličali su učenici „Paulinuma“. Duet na gitari i violini

izvodili su **Ádám Petrovity** i **Valentin Ördög**. Na citari je svirao **Bálint Gyuris**, a na klarinetu **Tamás Kiss**. Recitaciju Izidora Poljaka recitirao je **Stefan Ilić**, a pjesmu od Endrea Adyja recitirao je **Ádám Huszár**. Uz mnoštvo vjernika, slavlju su nazočili i predsjednik Skupštine Vojvodine **István Pásztor**, pokrajinski tajnik za obrazovanje **Mihály Nyilas**, konzul prvog razreda Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Hrvoje Vuković**, konzulica Generalnog konzulata Republike Mađarske **Ana Benyovszky**, predstavnik Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama **Gavrilo Grban** i predsjednik Skupštine grada Subotice **Tivadar Bunford**.

Nakon svete mise i kratkog prigodnog programa, učenici, vjernici i gosti ostali su na druženju i razgovoru u velikoj dvorani „Paulinuma“.

Dar Gradske uprave Subotica

Na proslavi Dana gimnazije i proštenja sjemenišne kapele, među ostalim, bili su nazočni i predstavnici Gradske uprave Subotice. Predstavnice Kabineta gradonačelnika, **Ágota Bálint** i **Zsuzsanna Magosi**, u ime dogradonačelnice **Tímea Horvát** našoj ustanovi predali su novčanu uputnicu za kupovinu prehrambenih namirnica i ostalih potrepština za školu i za internat. Na velikom daru zahvalni su paulinci, njihovi roditelji i odgojitelji. Gradska Uprava tom donacijom pokazala je da cijeni rad „Paulinuma“ i smatra gimnaziju važnom i značajnom ustanovom.

Škola u prirodi

U školske programe uvrštene su i predviđene velike šetnje i takozvani programi „Škola u prirodi“. Cilj ovih programa je da učenici provedu školske sate ili jedan radni dan u prirodi. Takvi programi predviđeni su i u gimnaziji „Paulinum“. Tijekom školske godine više puta ide se u veliku šetnju, jer su šetnje jako potrebne onima koji život provode u zatvorenoj prostoriji. Velika šetnja znači hodaње u prirodi i biti u pokretu i na svježem zraku. A škola u prirodi znači da učenici imaju školske sate biologije u šumi, na jezeru, na polju i livadi, kako bi izbliza upoznali ljepote i čari prirode. Tako su i paulinci imali veliku šetnju u šumi, a zatim u parku i na jezeru Palić.

Mužlja: Proslavljen don Boscov spomendan

U župnoj crkvi Imena Marijina u Mužlji, 31. siječnja, mladež, djeca i odrasli zajedno sa svojim duhovnim pastirima i salezijanskim prijateljima proslavili su blagdan sv. Ivana Bosca.

Predvoditelj misnog slavlja bio je protonotar **Jenő Tietze**, zajedno s mužljanskim salezijancima: **Stojanom Kalapišem**, **Stankom Tratnjekom**, **Janezom Jelenom**, **Tamásem Velenceijem**, **Mihályem Erősem**, **Alenom Palatinusem**, a sudjelovali su i đakon **Zoltán Sándor**, **Dániel Tóth** kao i ministranti. Generalni vikar **Róbert Pastyik** sumisio je zajedno sa salezijancima i drugim svećenicima-gostima iz cijelog Banata.

Otac Robert u propovijedi je prikazao ukratko don Boscov život, naglasivši da se današnji pozitivni odgoj temelji na načelima koja je on zagovarao: kod odgoja uvažavati razum i srce. Mladima objasniti što je potrebno uraditi ili izbjegavati, a zatim im ukazati na milosna sredstva koja nam pomažu da te velike ciljeve i postignemo.

Pjevanje na svetoj misi predvodio je crkveni zbor, kao i vokalno-instrumentalni zbor „Don Bosco” koji je uljepšao slavlje. Misi su nazočili svi katolički učeniци zajedno sa svojim učiteljima i nastavnicima, kao i ravnateljem **Attilom Molnárom** iz Osnovne škole „Mihály Szervó” te mnogo salezijanskih suradnika i drugih vjernika. /**Janez Jelen**/

Na čast Gospi Lurdske

Župa sv. Dimitrija, đakona i mučenika u Srijemskoj Mitrovici, i ove godine svečano je proslavila spomen Blažene Djevice Marije – Gospe Lurdske.

Cjeloviti duhovni program započeo je 2. veljače. Zajednica koja se okupila na nedjeljnu euharistiju započela je devetnicu na čast Gospi Lurdske. Tijekom svih devet dana, prije euharistijskog slavlja, okupljeni puk molio je kronicu, litanije i molitve na čast Gospi Lurdske. Euharistijska slavlja tijekom dana devetnice predslavili su **mons. Eduard Španović**, domaći župnik, te **vlč. Ivica Zrno**, župnik župe sv. Ane u Laćarku. Svaka od večeri devetnice bila je obilježena prigodnom homilijom, tijekom koje se pružala veoma jasna poruka o važnosti Blažene Djevice Marije za naš vjernički život. O svemu nam upravo lurdski događaj može biti jakim znakom i svjedočanstvom.

U utorak, 2. veljače, na sam spomendan Blažene Djevice Marije – Gospe Lurdske, slavljeno je u katedrali sv. Dimitrija euharistijsko slavlje koje je predslavio **vlč. Ivica Zrno** u zajedništvu s **mons. Španovićem**. Podsjećajući na važnost i veličinu Marijine uloge, **vlč. Zrno** pozvao je sve okupljene da se životom i djelovanjem u današnjem svijetu ugledaju u dragi nam nebeski lik. Na koncu euharistijskog slavlja, kojem je nazočio

veliki broj župljana, upriličena je završna molitvena pobožnost na čast Gospe Lurdske. Okupljeni vjernici pošli su pred kip Gospe Lurdske te molitvom i pjesmom iskazali čast dragoj nebeskoj Majci. /**Ivica Zrno**/

Duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije

Na poziv **vlč. Berislava Petrovića**, povjerenika za trajnu izgradnju svećenika Srijemske biskupije, a u organizaciji Biskupskog ordinarijata Srijemske biskupije, 17. veljače održana je duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije, a predvodio ju je **doc.**

dr. sc. Drago Tukara, svećenik i ravnatelj Caritasa Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Duhovna obnova je bila posvećena liku i djelu sv. Jeronima, koji, kako je istaknuto, i u današnjem vremenu može biti istinskim uzorom vjerniku kršćaninu i Crkvi kao Božjem narodu. Prvi dio izlaganja bio je posvećen liku i djelu sv. Jeronima, a u drugome dijelu izlaganja **doc. dr. sc. Drago Tukara** osvrnuo se na temu Vjero vanja. Nakon izlaganja uslijedilo je kratko iznošenje iskustava. Duhovna obnova je zaključena Anđeoskim pozdravljenjem i bratskim stolom. /**Ivica Zrno**/

Nova Crnja: Spomendan sv. Agate

U Novoj Crnji 5. veljače proslavljen je blagdan – proštenje velike svetice, djevice i mučenice, sv. Agate. Vjernici su se okupili u obnovljenoj crkvi zajedno sa školskom mladežima koja je na misno slavlje došla sa svojim učiteljima i nastavnicima.

Svetu misu predslavio je **o. Tibor Konc**, a propovijedao **Csaba Csipak**. Zajedno s njima suslavili su **Pál Szemerédi**, **Emmanuel Tapolcsányi**, **Janez Jelen**, **Stojan Kalapiš** te domaći župnik **József Bogdán**. Na kraju svete mise vjernici su imali mogućnost iskazati čast relikvijama sv. Agate. Svetu Agatu zazivaju kod bolesti grudi, neplodnosti, potresa, vatre, prirodnih nepogoda, vulkanskih erupcija, a zaštitnica je protiv bolesti dojke, dojilja, kao i brojnih naselja i crkava, među njima i one u Novoj Crnji. /**Janez Jelen**/

Querida Amazonia: Postsinodalna pobudnica pape Franje

Sveta Stolica objavila je novu apostolsku pobudnicu pape Franje „Querida Amazonia” (hr. *Draga Amazonija*), dugo iščekivani osvrt na Sinodu o Amazoniji.

Dokument je podijeljen u četiri poglavlja, tj. „sna” koje amazonska regija inspirira u Svetom Ocu: društveni, kulturni, ekološki i eklezijalni. Prvo poglavlje pobudnice „Društveni san” bavi se pitanjem podizanja kvalitete života ljudi u Amazoniji, s posebnim naglaskom na pomoć siromašnima i borbu protiv „nepravednosti i kriminala”.

U „kulturnom snu” Papa u središte stavlja pozitivan pristup prema domorodačkim narodima, govoreći da ih ne smijemo smatrati neciviliziranim divljacima. Oni su „jednostavno nasljednici različitih kultura i drugih oblika civilizacije koji su u ranijim vremenima bili prilično razvijeni”.

Treće poglavlje govori o „ekološkom snu”. U njemu Papa podsjeća da nas Bog podučava da skrbimo jedni za druge i za zajednički planet.

U posljednjem poglavlju Papa govori o ulozi Crkve u amazonskom području te naglašava da je propovijedanje evanđelja nužno ako se želimo na pravi način suočiti s tamošnjim problemima.

Bez naviještanja radosne vijesti „svaka eklezijalna struktura postala bi samo još jedna nevladina organizacija i ne bismo slijedili zapovijed koju nam je dao Krist: „Idite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svemu stvorenju”, piše Papa.

Papa je odbacio pristup Crkvi koji „isključuje i odbija ljude” te umjesto toga istaknuo da Crkva mora ponuditi „razumijevanje, utjehu i prihvaćanje”. Puko „nametanje pravila” vodi samo do osjećaja osuđenosti i napuštenosti, upozorio je Sveti Otac. /IKA/

Papina poruka za Svjetski dan sredstava društvene komunikacije

Na spomen sv. Franje Saleškog, 24. siječnja, objavljena je poruka pape Franje za 54. Svjetski dan sredstava društvene komunikacije. Tema ovogodišnje poruke je „Da možeš pripovijedati svome sinu i svome unuku” (Izl 10, 2). Život postaje povijest.

„U dobu u kojem falsificiranje postaje sve sofisticiranije, dosežući ekspanzionalne razine (*deepfake*), potrebna nam je mudrost da bismo primali i stvarali lijepe, istinite i dobre priče. Potrebna nam je hrabrost da odbacimo one lažne i zle. Potrebni su nam strpljenje i razlučivanje da ponovno otkrijemo priče koje nam pomažu da ne izgubimo nit između mnogih današnjih razdora; priče koje otkrivaju istinu o nama samima”, piše Papa u svojoj poruci.

„Biblija je velika povijest ljubavi između Boga i čovjeka. U središtu je Isus: njegova povijest donosi ispunjenje Božje ljubavi prema čovjeku i istovremeno čovjekovu povijest

ljubavi prema Bogu. Ljudski je rod pozvan, s koljena na koljeno, pripovijedati i obnavljati sjećanje na najznačajnije događaje te povijesti”, ističe Papa. /IKA/

Papa Franjo imenovao mons. Tomu Vukšića nadbiskupom koadjutorom Vrhbosanske nadbiskupije

Papa Franjo imenovao je dosadašnjeg vojnog biskupa u Bosni i Hercegovini dr. Tomu Vukšića za nadbiskupa koadjutora Vrhbosanske nadbiskupije, premjestivši ga iz Ureda vojnog ordinarijata za Bosnu i Hercegovinu.

U toj službi pomagat će kardinalu Vinku Puljiću te će ga naslijediti nakon umirovljenja. Dr. Tomo Vukšić za prvog vojnog ordinarija u Bosni i Hercegovini, za vjersku skrb katoličkih vjernika članova Oružanih snaga, zaređen je 2. travnja 2011. u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve. Rođen je 9. siječnja 1954. u Studencima, u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji. /Bitno.net/

Papina poruka Svjetskom gospodarskom forumu u Davosu

Papa Franjo uputio je poruku utemeljitelju Svjetskoga gospodarskog foruma Klausu Schwabu i sudionicima jubilaranoga 50. samita koji je 20. siječnja otvoren u Davosu.

„U središtu mora biti čovjek, a ne težnja za moći i profitom”, poručio je Papa menadžerima, političarima i znanstvenicima iz cijeloga svijeta okupljenima u Švicarskoj te ih upozorio da onaj koji u traženju napretka gazi dostojanstvo drugih, zapravo šteti samome sebi. Papa u poruci nije ponovio svoju tvrdnju iz pobudnice Radost evanđelja iz 2013. „ova ekonomija ubija”, ali je upozorio da „smo svi dio jedne ljudske obitelji” čime bi se gospodarski moćnici i političari trebali voditi. Važno je napustiti kratkoročne tehnološke ili gospodarske postupke i obratiti više pozornosti na etičku dimenziju, poručio je Papa. /Bitno.net/

Nedjelja, 1. ožujka 2020.
PRVA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA:

Post 2, 7-9; 3, 1-7; Ps 51, 3-4.5-6a.12-14.17; Rim 5, 12-19; Mt 4, 1-11

Kada analiziramo ovonedjeljno prvo čitanje, rekli bismo da je Bog rekao čovjeku da može raditi što god želi, ali samo jedno da ne radi, da jedno ne konzumira, a to je grijeh. Sve je stvoreno za čovjeka i sve mu je na dobro, osim „plodova zla”, jer ga ti plodovi ubijaju.

Tri su napasti kojima davao napastuje Isusa, a to su napasti koje često proživljavamo i u našoj svakodnevnicima. Prva je da čovjek smije učiniti što god je potrebno ako je gladan. Na tu napast često padamo jer mislimo ako nam nešto zaista treba, pa bila to i hrana, da je imamo pravo uzeti ili oteti. Tako često opravdavamo krađu. Druga napast je nepromišljeno zapustiti svoj život ili ga dovesti u opasnost pod izlikom da me Bog čuva. Jedno je kada se žrtvuješ zbog drugog, a sasvim je nešto drugo kada nepromišljeno postupamo prema vlastitom životu i zdravlju. Treća napast je „pokloniti se zlu” kako bi što više imali ili vladali nad drugima.

Nedjelja, 8. ožujka 2020.
DRUGA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA:

Post 12, 1-4a; Ps 33, 4-5.18-20.22; 2Tim 1, 8b-10; Mt 17, 1-9

U današnjim čitanjima nalazi se definicija ljudske svetosti. One ljude koji se Bogu posvete, postaju blagoslovljeni i blagoslovom svima nama koji se njima za zagovor utječemo. Isplati li se zlopatiti radi Boga? Pitanje je to na koje je danas jako teško odgovoriti. Svijet toliko toga nudi! Zašto bih sve to žrtvovao slijedeći Božje upute, kada mogu sve to imati i opet biti „vjernik”? Abraham je ostavio sigurnost svoje obitelji i na Božje obećanje uputio se u nepoznato. Pavao je ostavio sigurnost farizejskog života te postao navjestitelj Isusa Krista. Ni jednom ni drugom nije bilo lako, ali obojica nam svjedoče ljepotu suživota s Bogom.

Nedjelja, 15. ožujka 2020.
TREĆA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA:

Izl 17, 3-7; Ps 95, 1-2, 6-9; Rim 5, 1-2.5-8; Iv 4, 5-42

Nekada nam se možda čini da je Krist previše toga naobćavao. Da nas je izveo iz ropstva grijeha i ostavio ovom svijetu da nas kida i razdire poput vukova. Slično tako se osjećao i židovski narod kada se našao slobodan u pustinji, žedan i uplašen za svoje živote i živote svoje

djece. Zar je i nas Isus „oslobodio” da nas drugi ubijaju pod izlikom „obećane zemlje” – vječnog života? Mojsije je napojio narod Božji i doveo do obećane zemlje. Ako je on, samo čovjek, to uspio, kako onda neće Bog koji se rodio kao čovjek samo s jednim razlogom, a to je da nas spasi od zla?

Nedjelja, 22. ožujka 2020.
ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA:

1Sam 16, 1b.6-7.10-13a; Ps 23, 1-6; Ef 5, 8-14; Iv 9, 1-41

U današnjem evanđelju vidimo jedan svakodnevni paradoks između „biti grešnikom” i kad je netko „smatran grešnikom”. Polemika se povela između Židova koji su Mojsijevi učenici, koji su na „sigurnom putu vjere” i slijepca od rođenja kojeg je ozdravio Isus. Pitanje je: što je jamstvo vjerske pouzdanosti? Ona nominalna koju zastupaju Židovi, čija se vjera ne očituje u djelima, ili Kristova koji je „autsajder”, ali je ozdravio slijepca od rođenja? Poruka je jasna: vjera se MORA vidjeti i osjetiti.

Nedjelja, 29. ožujka 2020.
PETA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA:

Ez 37, 12-14; Ps 130, 1-8; Rim 8, 8-11; Iv 11, 1-45

Čitajući današnje evanđelje, prepoznavamo dva važna konteksta vjere. Najprije vidimo Kristovu vjeru u Oca koja je toliko jaka i sigurna da u njoj nema ni stotinke sumnje niti bilo kakve nemogućnosti. Iz prvog reda vidimo što može učiniti vjera koja ne poznaje granice. Poslije toga promatramo slabu ljudsku vjeru Lazarovih sestra, učenika i ostalog naroda u Kristovo poslanje. Kako je teško nama ljudima posjedovati Kristovu vjeru! Zato je Bog postao čovjekom. Da bi nama olakšao i da bi pomogao našoj vjeri. Lakše nam je vjerovati čovjeku i Bogu koga vidimo, nego Bogu kojega ne vidimo.

Služba riječi u misi, VIII. dio

Papa Franjo o čitačima na misi

U prošlom broju *Zvonika* dotaknuli smo se praktičnih uputa namijenjenih čitačima u liturgiji. Priložio bih ovdje, u kontekstu naše teme, katehezu pape Franje koju je izgovorio na audijenciji u siječnju 2018. godine. Dok je razmatrao o svetoj misi, Papa se dotaknuo i uloge čitača. Pozvao je prisutne na razmatranje službe riječi zbog koje se sastajemo da bismo čuli ono što je Bog učinio i namjerava još učiniti za nas. To je iskustvo koje dolazi neposredno, a ne po čuvenju, jer kada se u Crkvi čita Sveto pismo, Bog sam govori svojem narodu i Krist, prisutan po svojoj riječi, naviješta evanđelje.

„Koliko puta komentiramo gledaj ovoga ili onoga, je li istina ili nije?... Treba li komentirati stvari dok se čita riječ Božja?“ – upitao je Papa i odgovorio – „Ne! Jer ako brbljate jedni s drugima, ne čujete riječ Božju. Kada se čita riječ Božja iz Biblije, prvo čitanje, drugo čitanje, psalam i evanđelje, moramo slušati, otvoriti srce, jer je Bog sam taj koji nam govori i ne smijemo misliti ili govoriti druge stvari.“

„U službi riječi stranice Biblije prestaju biti tekst i postaju živa riječ koju izgovara Bog“ – rekao je Sveti Otac i nastavio – „Bog je taj koji nam govori putem onoga što se čita i On sam, ovdje i sada, traži od nas da slušamo s vjerom. Duh koji je govorio po prorocima i nadahnjivao svete pisce, daje da riječ Božja čini u srcima ono što odzvanja u ušima. Da bismo slušali riječ Božju, trebamo imati otvoreno srce kako bismo mogli primiti riječ i poslije ju provoditi u praksi. Ponekad imamo teška čitanja, ali to nam Bog govori isti sadržaj na drukčiji način.“

„Slušanje je životno važna stvar, a na to nas podsjeća izraz *ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz Božjih usta*“ – rekao je papa Franjo i dodao – „Radi se o životu koji nam daje riječ Božja. U tom smislu govorimo o službi riječi kao o *stolu* koji Gospodin postavlja da bi nahranio naš duhovni život. To je obilan stol koji se oslanja na biblijsko blago Staroga i Novoga zavjeta, jer u njima je Crkva objavila otajstvo Krista.“

„Misna čitanja različito poredana prema tradicijama Istoka i Zapada, nalaze se u lekcionarima. Liturgijski navještaj istih čitanja, uz pjesme preuzete iz Svetoga pisma izražava i potiče crkveno zajedništvo“ – rekao je Papa i upozorio – „Zabranjeni su subjektivni izbori, propuštanje čitanja ili zamjena s tekstovima koji nisu biblijski.“ „Čuo sam“ – rekao je Sveti Otac – „da netko, ako ima neka vijest, čita novine, jer to je vijest dana. Ne, riječ Božja je riječ Božja! Tijekom mise se čita riječ Božja. Tamo je Gospodin koji nam govori. Zamijeniti tu

riječ s drugima, značilo bi zamijeniti ju s onima koje osiromašuju i kvare dijalog u molitvi između Boga i Njegovog naroda.“

„Treba paziti na dostojanstvo propovjedaonice i upotrebu knjiga čitanja, raspoloživost dobrih čitača i psalmista“ – rekao je papa Franjo i potaknuo – „Tražite dobre čitače, one koji znaju čitati, ne one koji čitaju, a ništa ih se ne razumije. Dobri čitači se moraju pripremiti i imati probu prije mise da bi dobro čitali. To stvara raspoloženje osjetljive tišine, potiče iskustvo dijaloga između Boga i vjerničke zajednice.“

„Znamo da je riječ Gospodnja nezamjenjiva pomoć da se ne izgubimo, kako to dobro prepoznaje psalmist, obraćajući se Gospodinu priznaje: *Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo mojoj stazi*“ – citirao je Papa i primijetio – „Kako možemo biti zemaljski hodočasnici sa svim naporima i kušnjama, a da se redovito ne hranimo

i nismo prosvijetljeni riječju Božjom koja odjekuje u liturgiji?“

„Nije dovoljno čuti ušima bez prihvaćanja sjemena Božje riječi u srcu i dopuštajući da ono donese plod“ – rekao je Sveti Otac i podsjetio na prispodobu o sijaču i posljedicama prema različitim vrstama tla. „Djelovanje Duha, koje čini odgovor na riječ djelotvornim, treba srca koja dopuštaju da ih se njeguje, tako da ono što se čuje na misi prijeđe u svakodnevni život, prema upozorenju apostola Jakova: *Budite izvršitelji Riječi, a ne samo slušatelji koji zavaravaju sami sebe!* Riječ Božja ima svoj put u nama. Slušamo ju svojim ušima, ide u srce, ne ostaje u ušima, mora ići u srce i od srca prelazi na ruke, u dobra djela. To je put koji riječ Božja prolazi; od ušiju do srca i ruku“ – zaključio je papa Franjo (Izvor: Radio Vatikan).

Poticajne riječi pape Franje bile svime nama na poticaj u još zauzetijem prianjanju uz Božju riječ i njezinom navještaju u liturgiji Crkve!

Markovo evanđelje

(V. dio)

Isus stiže u Jeruzalem: „Tajna Sina Čovječjega“ – postaje vidljivom svima koji očekuju Boga, a ne nekog političkog vladara. Iz povijesnih rekonstrukcija Markova evanđelja, Nazarećanin je prije smrti proveo tri dana u glavnom gradu Izraela (11,1-13,37).

Prvi dan: Isus svečano ulazi u Jeruzalem (11,1-11). On je ispunjenje svih povijesnih, mudrosnih i proročkih knjiga Starog zavjeta. Mesija je stigao: *Tvoj kralj, tebi se vraća...*, *ponizan jaše na magarcu* (Zak 9,9). Ne ispunjava se židovski san, ne dolazi svevladar koji će poraziti Rimljane, nego se ostvaruje čin Boga Oca koji je poslao svoga Sina da žrtvuje sebe za život čovječanstva. Neokrunjena osoba, ponizni Sin Čovječji je stigao. Bog po njemu pristupa ljudima. Kao što danas teško primjećuju jednostavne i dobre, tj. „okrunjeni“ vladaju u medijima, u očima i mislima mnoštva, tako i u ono vrijeme Isusov ulazak u grad ostavlja za sobom malo tragova: farizeji, saduceji i vođe naroda ne reaguju. Jednostavni ga očekuju, ali nikako križ i njegovu smrt na „drvju sramote.“ Isus je posjetio hram, ali odmah ga napušta. Na svetom mjestu za Židove Bog ne čini ništa po svome Sinu.

Drugi dan: Isus traži ploda na smokvi, ali ga ne nalazi. Drvo se suši jer nije donijelo plodove za Božjeg Sina. Ulazi u hram i čisti ga od trgovaca. I hram je beskoristan jer je „razbojnička špilja“, a ne „kuća molitve“ (11,17). Poslije 40 godina, hram će biti totalno uništen. On – na terenu života – ne donosi rezultate za Sina Čovječjega.

Treći dan: od 11,20 Isus poučava u hramu koji je očišćen. On je onaj koji rađa plodove za Boga i za svoju braću. Veliki svećenici i pismoznanci ne prihvaćaju nauk Nazarećanina, zato će njihov život ostati besplodnim, čak štetnim, jer planiraju smaknuće Isusa. Sin Čovječji pak nagoviješta propast samoga grada. Oni, koji misle slaviti trijumf nad njim, nestat će. No još je važnije ovo: *Nebo i zemlja proći će, ali riječi moje neće proći* (13,31). Nazarećanin se ne boji smrti, jer ga očekuje Očev život, slava u nebu. U ljudskim planovima smrt vlada, neka to budu veliki svećenici, pismoznanci ili ona mala vjernička grupa oko Isusa, u strahu od smrti. No u Božjim planovima život caruje, jer Nazarećanin preko križa ulazi u Očovo kraljevstvo. Slikovito: ljudsko i božansko stoje jedno nasuprot drugome, ali ta slika nije istinita, jer božansko je nadvladao i uništilo ono ljudsko, tj. smrt.

Kada cijelim pogledom želimo obuhvatiti taj dio Markova evanđelja, onda susrećemo dvije poruke: Isus traži plodove ljudskoga ponašanja. Kao drugo: židovstvo i hram više nisu kadri ostvariti zahtjeve nebeskog Oca. Zašto ne? Zato jer Otac nanovo stvara: ne nebo i zemlju, sunce i zvijezde, nego novog Adama, odnosno Čovjeka. To stvaranje događa se pak u Sinu, koji je Bog. Židovska religija je preuska da bi u nju mogao stati novi povijesni zahvat nebeskog Oca. Ni Mojsije, ni jedan prorok ili sveti pisac nisu mogli predvidjeti da sam Bog žrtvuje sebe za čovječanstvo. Nisu mogli predvidjeti da je jedino to plodonosno za Adama, da jedino krv Bogočovjeka spašava i uvodi ga u vječni život.

Kršćanin još šire mora gledati na događaj opisan u Markovu evanđelju. Isus je na Posljednjoj večeri ostavio ključ života za Božji zahtjev: u kruhu i vinu vjernik prima njega i postaje plodonosnim. Nazarećanin je predao sebe samoga vjerniku da bude smokva koja donosi mnogo voća, i predao je sebe da katolik bude hram, živi hram koji nije „razbojnička špilja“ – nego kuća molitve i dobrih djela. *Ne znate li da ste hram Božji?* (1Kor 3,16a). Bog je odbacio kameni hram da vjernik bude živi hram svoga Sina. Nije samo u Kristu stvoren novi Čovjek. Od trenutka Isusova uskrsnuća, po Euharistiji, sam vjernik je preoblikovan, i novo stvorenje po Uskrsnome koji živi u njemu. Kvalitativno smo sasvim drugi od čovjeka Staroga zavjeta. Kršćanin je hram u kojem stanuje Bogočovjek. Dokazi bi trebali biti plodovi naših ruku. Ti dokazi doista postoje: možda ne u medijima, pred očima svijeta, ali u obiteljima gdje vlada ljubav i zajedništvo, u djeci koja poštuju roditelje, u radnicima koji izvršavaju svoje dužnosti... Poslije Isusa – koliko god nam svijet donosi pred oči zlo i tragedije – dobrota je daleko veća na Zemlji, jer je ona puna živih hramova koji ostvaruju vrednote s Isusom koji stanuje u srcu dobrog čovjeka.

Kršćanin je hram u kojem stanuje Bogočovjek. Dokazi bi trebali biti plodovi naših ruku. Ti dokazi doista postoje: možda ne u medijima, pred očima svijeta, ali u obiteljima gdje vlada ljubav i zajedništvo, u djeci koja poštuju roditelje, u radnicima koji izvršavaju svoje dužnosti...

Spomeni se da si prah!

Čin posipanja glava ili označavanje čela vjernika pepelom prilično je čudan čin. S jedne strane, posipanje pepelom je tako jednostavna, gotovo primitivna gesta koju čini svećenik u obredu Čiste srijede na početku korizmenog vremena. S druge strane, taj čin je toliko znakovit i dirljiv, ispunjen napetošću, toliko da nam u tom kratkom trenutku pred očima i kroz srce prođu slike događaja čitavog našeg života, naše krhkosti i slabosti. Tijekom pepeljenja, svećenik izgovara riječi: „Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti!“ Poziv što ga čujemo na Čistu srijedu dok nam pepeo pada na glavu, oslanja se na biblijski tekst: *Ta iz zemlje uzet si bio – prah si, u prah ćeš se i vratiti* (Post 3,19). Riječi poziva izrečenog vjernicima prigodom pepeljenja nalaze se na kraju Božjeg govora te predstavljaju vrhunac i završetak izricanja strašne Božje presude. Stoga, nije ni čudo da i mi danas taj poziv doživljavamo kao Božji sud nad našom grešnošću, osudu i prokazivanje našeg pada, presudu koja i nas svrstava u red smrtnika označenih iskonskim grijehom, počevši od prvih ljudskih bića. Dok čekamo svoj red da budemo posuti i označeni pepelom na Čistu srijedu, svrstavamo se među ljude nad kojima je izrečena strašna kazna da ćemo umrijeti i postati prah i pepeo. Međutim, navodeći biblijski tekst u trenutku pepeljenja, Crkva nas poziva sjetiti se *cijele* biblijske pripovijesti iz rajskog vrta (Post 2 – 3) i *svih* Božjih riječi koje je Bog uputio zmiји (Post 3,14-15), ženi (Post 3,16) i muškarcu (Post 3,17-19).

Tradicionalna pobožnost pepeljenja i biblijski tekst Post 2 – 3

Da bismo bolje shvatili poziv što ga čujemo pri obredu pepeljenja, zahtijeva od nas ipak malo dublju analizu i bolje razumijevanje. Obrazlaganje tog poziva još je i danas često preopterećeno teološkim shvaćanjima koja prenaplaćavaju značenje ljudskog grijeha i grešnosti, premda se takva tumačenja u suvremenoj biblijskoj teologiji već dulje smatraju nedovoljno potkrijepljenima biblijskim tekstom. Zbog toga se liturgija Čiste srijede radije shvaća kao spomen na grijeh i nevrijednost ljudskih bića, negoli kao slavljenje Božjeg djela spasenja. Nekoliko je razloga zbog kojih biblijski tekst što ga čujemo prigodom obreda pepeljenja smatramo pozivom na obraćenje i poniženje. Prvi razlog takvog shvaćanja poziva *Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti!* leži u tome da se korizmeno vrijeme općenito shvaća kao doba krivnje i pokore, doba suočavanja s grešnošću i priznavanja vlastite nevrijednosti. Povijesni razvoj pobožnosti povezivao je korizmeno vrijeme s Isusovim putem prema muci i smrti na križu te je

naglašavao potrebu požrtvornosti, samoodricanja, samoodbacivanja i samoponiženja. Stoga je tumačenje riječi prigodom pepeljenja u tom smislu sasvim odgovarajuće. Drugi razlog pokorničkog shvaćanja poziva pri pepeljenju leži u popularnom i nekritičkom čitanju teksta Post 2 – 3 kao pripovijesti o „iskonskom“ ili „istočnom“ grijehu, o „prvom padu“ ili „ulasku grijeha u svijet“. Tradicionalna korizmena pobožnost razvila se upravo na tom teološkom tumačenju te je još i danas teško osloboditi tekst Post 2 – 3 od takvog nekritičkog čitanja i zaključaka koji se iz njega izvode. Treći razlog, koji proizlazi iz prva dva, nalazi se u tome da se poruka koja proizlazi iz shvaćanja teksta *Ta iz zemlje uzet si bio – prah si, u prah ćeš se i vratiti!* (Post 3,19) razumijeva i sluša kao prijetnja smrću: „Spomeni se da si osuđen na smrt!“

O čemu govori biblijski tekst Post 3,19?

Unatoč pobožnom shvaćanju koje je raslo tijekom povijesti na nepotpunim analizama biblijskog teksta i na njegovim neosnovanim teološkim obrazloženjima, biblijski tekst Post 3,19 ne potvrđuje da se u njemu govori o prokletstvu, sudu ili o izricanju Božje presude pa se ni posipanje pepelom ne bi smjelo tumačiti samo u okvirima govora o krivnji i grijehu. Obred posipanja pepelom, tumačen u kontekstu biblijske pripovijesti Post 2 – 3, ima sasvim drugačije značenje i nije prvenstveno pokornički čin.

Čini se vrlo vjerojatnim da je redak biblijskog teksta *Ta iz zemlje uzet si bio – prah si, u prah ćeš se i vratiti* (Post 3,19) bio neovisna mudra izreka, kratki izričaj narodne mudrosti, poslovica koja je poticala ljude na razmišljanje o vlastitoj smrtnosti i prolaznosti. Kad je zapisana u biblijski tekst na kraj izricanja riječi Božje odredbe, postavljena je ondje kao *inclusio* tekstu: *Gospodin, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša* (Post 2,7) koji predstavlja izričaj o početku čovjeka. *Inclusio* u biblijskom tekstu predstavlja neku rečenicu ili zaključak kojim se završava neka misao, cjelina i govor o nekoj temi. Na taj se način povezuje početak pripovijesti s njezinim krajem i stavlja se poseban naglasak na važnu temu unutar koje valja razumijevati čitav tekst koji se između početka i kraja nalazi.

Tako se na početku teksta o stvaranju čovjeka i na njegovom kraju nalazi namjerno postavljena ista poruka koja predstavlja paralelan iskaz istine o čovjeku da je vezan uz prah zemaljski koji snagom Božje riječi prima život (Post 2,7). Zato slavlje Čiste srijede i obred pepeljenja predstavlja liturgijski spomen na izvor i početak našeg života, a ne na njegov završetak i kraj.

(nastavak u sljedećem broju)

Razgovor s doktoricom teologije Brankom Gabrić

Prvih tisuću dana života

Branka Gabrić rođena je u Subotici, u kojoj je završila gimnaziju, nakon koje odlazi na studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu. Nakon diplomiranja 2013., na Papinskoj akademiji „Alfonsiana“ upisuje magisterij iz moralne teologije – smjer bioetika. Njezino stručno usavršavanje ima sljedeći tijek: poslijediplomski tečaj usavršavanja iz područja Bioetike i početak života, 2016. na Medicinskom fakultetu „Gemelli“ Katoličkog sveučilišta „Presveto Srce“ u Rimu; od 2015. do 2017. na Papinskom sveučilištu „Salesiana“ – Fakultet za odgojne znanosti pohađala je kolegiji iz psihologije: Psihologija razvoja, psihologija, neuroznanost, psihopatologija razvoja, intenzivni tečaj gostujućih profesora: Spolnost i edukacija na Papinskom institutu „Ivan Pavao II.“ za studije o braku i obitelji 2017., poslijediplomski tečaj usavršavanja iz područja Multidisciplinarni pristup majčinstva i perinatalnoj psihopatologiji od 2016. do 2017. na Medicinskom fakultetu „Gemelli“ Katoličkog sveučilišta „Presveto Srce“ u Rimu te također, na istom fakultetu, pohađala je poslijediplomski tečaj usavršavanja iz područja Bioetike i medicinske profesije. Uspješno je obranila doktorsku disertaciju na Papinskoj akademiji „Alfonsiana“ u Rimu 17. siječnja. Naslov obranjene disertacije je: *I primi mille giorni di vita: lo sviluppo psico-fisico della persona dal concepimento alla prima infanzia.*

Premesse antropologiche per la riflessione etica (Prvih tisuću dana života: koncept psihofizičkog razvoja osobe. Antropološke pretpostavke za etičku prosudbu). Na taj način postala je prva doktorica teologije iz zajednice vojvođanskih Hrvata.

Zv.: Kako ste došli na ideju studirati teologiju? Što vas je privuklo tom izboru?

Branka G.: Kada sam razmišljala o tome koji fakultet upisati, među ostalim, pitala sam se na koji način bih mogla bolje pomoći drugima. Razmišljala sam o različitim fakultetima, i u tom razdoblju, tj. tek u četvrtom razredu srednje škole, čula sam za mogućnost studiranja teologije. Još od vremena pripreve za sakrament potvrde, poslušala sam savjet župnika vlč. Stjepana Beretića i

počela moliti molitvu za dobar izbor zvanja iz „Slave Božje“, a onda u vrijeme odluke, žarko sam molila na tu nakanu da mi Gospodin podari milost spoznati koja je Njegova volja za moje buduće zvanje. Gospodin je uslišao moje molbe i na kraju, nakon razdoblja velikih dvojbi, sazrela je u meni jasna odluka da želim studirati teologiju – da bih još bolje upoznala Gospodina i približila ga drugima, a donijeti Boga drugoj osobi, nema veće pomoći od te.

Zv.: Kako ste proveli vrijeme studija u Đakovu? Jeste li se upravo ondje jasnije opredijelili za područje moralne teologije?

Branka G.: Na prvoj godini studija najprije su me pozitivno iznenadili kolegiji iz filozofije, koju prije toga nisam voljela niti sam razumjela njezinu važnost. Osim toga, „otkrila“ sam i teologiju i koliko me upravo ona zanima. Studijski program na KBF-u u Đakovu u moje vrijeme bio je preopterećen velikim brojem kolegija po godini i uvijek mi je bilo žao što se nisam uspjela još više posvetiti određenim materijama. Pri odabiru specijalizacije, prvi izbor je bilo područje bioetike koja me je oduševila zbog multidisciplinarnosti i konkretnosti. Na kraju sam odabrala upisati moralnu teologiju sa smjerom bioetike i raduje me ta odluka jer sam tek u Rimu shvatila koliko je to bogato područje i kako je lijepo moći promišljati o različitim, odnosno gotovo svim aspektima ljudskog života, pitajući se pri tom – kako ih što bolje živjeti – za vlastito dobro i dobro drugih. Zapravo je i u meni sazrejala promjena slike moralne teologije – od klasičnog stereotipa kako se u njoj govori samo „ne smiješ to“, u disciplinu koja želi pronaći ono izvorno dobro i onda to dobro ponuditi čovjeku.

Zv.: Bili ste odlična studentica, pri tom dva puta nagrađena kao najbolja studentica generacije. Jeste li planirali završiti postdiplomski studij ili ste u početku planirali biti vjeroučiteljica u školi?

Branka G.: Kao što sam na početku spomenula, ono što me je na početku motiviralo, bila je, među ostalim, ideja općenito pomoći drugima i nisam razmišljala konkretno o predavanju u školi. Tek poslije, kada sam vidjela koliko me zanima područje teologije, počela sam razmišljati o upisu postdiplomskog studija.

Zv.: Iz malenog Đakova pošli ste studirati u Rim. Kako ste podnijeli prilagodbu na drugu sredinu i talijanski jezik?

Branka G.: Prilagodba na mali grad poput Đakova mi je možda bila i teža od prilagodbe na život u Rimu. Prije odlaska na postdiplomski studij, bila sam već nekoliko puta u Rimu, tako da sam imala određenu ideju grada, ali prvi mjeseci nakon odlaska u Italiju, tj. tijekom boravka u Peruđi, gdje sam bila na tečajevima talijanskog jezika, bili su teže razdoblje. Naime, zbog mnogo obveza na posljednjoj godini teologije, nisam stigla posvetiti se učenju talijanskog, nego sam ga tek sporadično učila, tako da sam došla u Peruđu s jako slabim poznavanjem jezika. Međutim, kako sam živjela u kući u kojoj u tom trenutku nitko nije dobro govorio engleski, morala sam od prvih dana (nastojati) pričati talijanski. To je bilo prvi put da sam se našla u situaciji da počinjem uistinu živjeti u državi čiji jezik trenutačno ne razumijem. Osim toga, bila mi je potrebna i prilagodba u namirnicama i načinu prehrane, jer znamo da se talijanska ishrana

razlikuje od vojvođanske ili slavonske. Tada sam vidjela da se dojmovi novog grada ili države razlikuju ako osoba to mjesto posjeti samo kratkotrajno turistički ili zna da počinje živjeti tamo, jer se u tom slučaju mnogo bolje vide i oni negativni aspekti. To je bilo jedno teže, ali i dragocjeno iskustvo.

Zv.: Kako je proteklo razdoblje studija u Rimu?

Branka G.: Najprije sam upisala licencijat iz moralne teologije sa smjerom bioetike na Akademiji „Alfonsiana“, koji traje dvije godine. To je bilo razdoblje intenzivnog upoznavanja različitih područja moralne teologije, za koje nisam niti znala da postoje. Naime, samo unutar moralne teologije postoje brojne podspecijalizacije. Nakon završetka licencijata, prihvaćena je moja zamolba za upis na doktorat, nakon čega po pravilu slijedi izrada projekta doktorskog rada koji mora odobriti povjerenstvo fakulteta. Ako povjerenstvo odobri projekt, onda kandidat ima na raspolaganju sedam godina za izučavanje te tematike i završetak doktorske radnje (za to vrijeme nitko drugi na fakultetu ne može raditi doktorat na tu temu). Budući da je moj doktorski projekt uključivao također dijelove iz psihologije, da bih što bolje i na znanstvenoj razini mogla obraditi te tematike, upisala sam nekoliko kolegija iz područja psihologije na Fakultetu odgojnih i obrazovnih znanosti pri Papinskom sveučilištu „Salesiana“. Osim toga, budući da sam imala i dijelove iz područja biologije i medicine i kako bih produbila svoje poznavanje bioetičkih tematika, prošla sam još nekoliko tzv. tečajeva usavršavanja iz područja bioetike. Željela sam iskoristiti priliku boravka u Rimu da bih što više toga čula i naučila i mogla to poslije podijeliti i prenijeti drugima.

Zv.: Predstavite nam ukratko temu vaše doktorske disertacije?

Branka G.: Doktorska disertacija predstavlja interdisciplinarnu studiju o djetetu u prvih tisuću dana njegova postojanja, od začeća do druge godine života, viđenu u kontinuitetu s psihofizičkog, antropološkog i etičkog stajališta. Prva dva poglavlja predstavljaju povijesni pregled našeg ponašanja prema djeci u ovom razdoblju od antičkog razdoblja do danas, dok naredna dva poglavlja opisuju biološki i psihološki razvoj djeteta. U posljednjem poglavlju, antropološke i etičke prirode, ulazim u dijalog s nekoliko istaknutih suvremenih bioetičara i kritički elaboriram njihove teorije u odnosu na njihove stavove prema djeci te promišljam o djetetu kao antropološkom subjektu i uz pomoć teologije, donosim promišljanje o odnosu roditelja i djece te vrijednosti svakog djeteta. Radnja, u suprotnosti s određenim vrlo raširenim bioetičkim pristupima, podržava potpunu antropološko i etičko vrednovanje djeteta počevši od začeća.

Križni put

Uvodna molitva*

Gospodine Isuse Kriste, Kralju vječne slave! Započinjemo tvoj, ali i naš križni put. Započinjemo cestu Istine i Života. Neka nam ova molitva pomogne da svoj život iz dana u dan prilagođavamo Tvome načinu života. Ova cesta je i cesta poniznosti. Stoga, molimo te i za poniznost. Rekao si da su to vrata za sve u životu. Svima nama daj da nam poniznost bude uvijek na srcu, te u skladu s tvojim pravilima života, živimo i naš život koji nam je od Boga darovan.

***Autor uvodne molitve: vlč. Siniša Tumbas Loketić**

Stala plačući tužna Mati, gledala je kako pati Sin joj na križ uzdignut.

Prva postaja: Isusa osuđuju na smrt*

Osuda, Božje pravo kojeg su drugi prepisali. Prepisahu ga izgledni čuvari vjere i njezini branitelji. Što li se dogodilo ljudskom srcu pa je na koncu Boga osudilo? Savršena dobrota, punina ljubavi, nositelj savršenog zakona bijaše osuđen. Bijaše osuđen onaj koji miri, liječi, ispravlja, spašava, koji duše k svome Ocu vodi, bijaše osuđen Isus Krist.

Gospodine nedužni, ne gledaj suce svoje, ne gledaj nas grešne sa svime onim što jesmo, jer tvoja pravednost davno bijaše stavila pred naše oči sve naše opaske. U vapaju i kricima jada naših srdaca, čuj i ovu najnepošteniju molbu. Gospodine, budi milosrdni sudac, jer bijaše mnogo što iz neznanja učinismo. Čuj riječi svoga Sina koji s križa moli: Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine.

Oče naš...

Dušom njenom razboljenom, rastuženom, ražaljenom, prolazio mač je ljut.

***Autor postaje: vlč. Nebojša Stipić**

Druga postaja: Isus prima na se križ*

Bog, koji se za tebe rodio i živio, sada prima križ na svoja sveta ramena. Na svojim plećima nosi težinu grijeha cijeloga svijeta.

Ne možemo to ni zamisliti. Ali, zašto bi on to učinio? Odgovor je sadržan u jednoj riječi: Ljubav! Njegova ljubav prema nama nemjerljiva je. Stoga ono što mi možemo učiniti je odreći

se zla i grijeha i s ljubavlju prigrлити svoj križ. Nositi ga ponosno, jer križ je most koji nas vodi k Njemu. U ovoj korizmi odluči se za križ, bez jadikovanja, bez mrmljanja; nego sveto i dostojanstveno pruži korak ka Nebu. Amen.

Zdravo Marijo...

O koliko ucviljena, bješe ona uzvišena, Majka Sina jedinog!

***Autor postaje: Darko Temunović**

Treća postaja: Isus pada prvi put pod križem*

Isuse, pao si pod teretom križa, na kojem носиš moje grijehe, promašaje i lutanja. Koliki teret носиš za mene! Učiš me da su padovi sastavni dio života, da nije problem pasti pod tim teretom, jer mi daješ snagu da se podignem i krenem dalje. Često u padu vidim samo vlastiti odraz i razočaranje zbog svojeg neuspjeha. Zaboravljam na tvoj plan sa mnom. Pokušavam sam isplanirati život, upravljati svime. Unatoč svemu učiš me da je i pad škola koju valja proći i izvući pouke – za dušu i tijelo. Pokazuješ mi što treba učiniti kada padnem i pomislim da nemam snage za dalje. Treba odustati od vlastitih pokušaja da sam sebe spasim, treba prihvatiti tvoju ispruženu ruku i priznati sebi da ništa ne mogu bez tebe. Tada moje srce postaje spremno za susret s tobom.

Slava Ocu...

Bol bolova sve to ljući, blaga Mati gledajući, muke slavnog Sina svog.

***Autor postaje: vlč. Daniel Katačić**

Četvrta postaja: Isus susreće svoju svetu Majku*

Nakon svečane i žarko željene Posljednje večere, Isus je doživio strah i samoću Maslinske gore. Pogodio ga je i nemar njegovih učenika. Doživio je Judinu izdaju. Patio je od ostavljenosti. Dok je Isus molio Boga, uhvatio ga je strašan strah. Preklinjao je učenike da bar malo probdiju s njime. U dugoj noći između Velikog četvrtka i Velikog petka doživio je i Petrovo zatajenje. A onda su zaredala saslušanja, suđenja, osuda. I rugali su mu se, i tukli su ga. I bičevali su ga. Na glavu su mu stavili vijenac opleten od trnja. Bio je ostavljen. Njegovi su se učenici razbjegli. Na Veliki petak više ništa nije ostalo od radosti Cvjetnice. Nema radosnog klicanja djece. Ne prostiru se haljine ni zelene grančice ulicama kojima Isus prolazi noseći svoj križ. On sada nosi križ na ramenima. Jedva je preživio i podnio bičevanje. Nije se mogao odmoriti. Uzanim jeruzalemskim ulicama nosi svoje mučilo, svoj žrtvenik. Osuđenik na putu ipak susreće ljude koji s njime suosjećaju. Evanđelist spominje Šimuna iz Cirene i žene koje su sućutno nad njim plakale. Tradicija znade i za Veroniku koja mu je pružila rubac da otare svoje lice. Ali tu je i susret s majkom. Majka ga nije ostavila. Okružena je mnoštvom ljudi koji su se radovali Isusovoj mucu. Gledala je pakost, koja joj je samo uvećavala bol. Njezinu dušu je razdirala sućut i ljubav koja ne može pomoći.

Susreli su se Majka i Sin. Gospodinu Isusu je teško. Kao da ga više boli tuga i bol Gospin, nego vlastita muka.

Dok promatramo ovaj susret molimo Boga da uočimo i osjetimo ljubav i dobrotu svoje majke. Naša je majka s nama od prvog trenutka našega života. Hranila nas je i voljela prije nego što smo se rodili. Služila nam u godinama našega djetinjstva. Pratila nas je dok smo odrastali. Napatila se zbog naše grubosti i nezahvalnosti. Možda smo svoju majku i sahranili, a da je nikada nismo pohvalili. Jedna posve mala djevojčica je pohvalila mamu što joj je pripremila ručak koji joj se dopao. Jesmo li molili mamu da nam oprostí uvrede koje smo joj nanosili. Dok još imamo mamu pokraj sebe pohvalimo je. Pomozimo joj. Ona je tako dugo nosila križ naših nevolja, naših patnja, naših neuspjeha. Koliko se napatila zbog naše neposlušnosti. Napatila se, a nikad nas nije prestala voljeti. Zahvalimo Bogu što nam je za majku dao najbolju ženu. Zahvalimo i za blaženu Gospu, koja svojim materinskim srcem prati i našu mamu i svakoga od nas, kao što je Isusa pratila od Nazareta i Betlehema, i od Egipta do Nazareta, od Maslinske gore do Kalvarije.

Oče naš...

Koji čovjek ne bi plak'o, Majku Božju videć' tako, u tjeskobi tolikoj!

***Autor postaje: mons. Stjepan Beretić**

Peta postaja: Šimun Cirenac pomaže Isusu nositi križ*

Petak je, pred blagdan Pashe. Šimun Cirenac se ranije vraća s polja. Na poznatom putu buka i metež. Mrmljajući što se jedva probija kroz mnoštvo, odjednom mu se na leđima našao teški križ, a da ni sam ne zna kako. Zašto? Ni slutio nije da će mu taj obični dan obilježiti cijeli život. Tada je zagrlio svoj spas.

Dobri Isuse, udijeli nam da spremno prigrlimo križeve koji nas iznenade u svakodnevnoj rutini, kako bismo po njima mogli bliže pristupiti k Tebi.

Zdravo Marijo...

Tko protužit' neće s Čistom, kada vidi gdje za Kristom, razdire se srce njoj.

***Autor postaje: vlč. mr. Mirko Štefković**

Šesta postaja: Veronika pruža Isusu rubac*

Skloni smo gledati druge, očima čovjeka, površno. Gledamo, a vidimo samo lik čovjeka punog grijeha, mana i slabosti. Bog ne gleda kao čovjek, on gleda što je u srcu.

Onima koji vjeruju Bog daje božanski pogled kako bi vidjeli ispod „površine”. Veronika je primjer takve vjere, zato i ima hrabrosti prići Isusu, učiniti korak ka spasenju. Na zemlji nećeš susresti Boga u ljudskom liku Isusa ali zato ćeš ga sresti u svojoj braći koja trpe i pate. Daj Bože da poput Veronike budemo čista pogleda, da vidimo kraj sebe čovjeka, čovjeka u kojem je Bog.

Slava Ocu...

Zarad grijeha svoga puka, gleda njega usred muka, i gdje bičem bijen bi.

***Autorica postaje: Marina Vincer**

Sedma postaja: Isus pada drugi put pod križem*

Predragi Spasitelju, milosrđu tvome se utječemo toliko često. Koliko li smo puta tvoj oprost zadobili, a opet iznova pali, tvoja leđa grijesima svojim pritisnuli. Svojim primjerom, pokazuješ nam kako bez obzira na novi pad, ne smijemo popustiti težini križa života, nego hrabro ustati te strpljivo nositi vlastiti križ. Molimo te za sve koji se nalaze u iskušenju oduzimanja vlastitog života. Podaj im snage po svojoj Presvetoj Krvi, kako pritisnuti očajem ne bi oduzeli svojoj duši vječno spasenje.

Oče naš...

Gleda svoga milog Sina, ostavljenog sred gorčina, gdje se s dušom odijeli.

***Autor postaje: vlč. Luka Poljak**

Osma postaja: Isus tješi jeruzalemske žene*

Isus tješi jeruzalemske žene riječima „Ne oplakujte mene, nego sebe i djecu svoju”. Ova slika postaje arhetipska i u svakom trenutku povijesti održava jednu drugačiju patnju žena. Nekad ih je morio rat, bolest, teški fizički poslovi, a danas lažna sloboda zbog koje žrtvuju svoju autentičnu ženstvenost i majčinstvo. Jedno je sigurno: treba im utjeha Isusa. I tada su žene žalile nekog drugog umjesto sebe, a i danas često smatraju da im ne treba ničija sućut. Ova arhetipska slika može se proširiti na sve, ne samo žene. Kada nam je teško, ova postaja ukazuje na sliku Isusa koji tješi. Isus ne niječe svoju patnju, na križu je zavapio „Bože moj, zašto si me ostavio” i priznaje da je njegova čaša gorka. On pati, priznaje svoju patnju, i tako nam se na ljudski način približava u našoj patnji i tješi nas. Stoga zava-pimo kad nam je teško i dozvolimo Isusu da nas tješi.

Zdravo Marijo...

Vrelo milja, slatka Mati, bol mi gorku osjećati, daj da s tobom procvilim!

***Autorica postaje: Vedrana Cvijin**

Deveta postaja: Isus pada treći put pod križem*

Treći Isusov pad dogodio se već skoro na cilju. Vrlo blizu mjesta gdje će biti prikovan na križ. Da je trebalo dalje, ne bi mogao. To govorim na ljudski način. Znamo, da je Gospodin Isus cijelo vrijeme zemaljskog života, pa i na Kalvariji, svojim riječima, a i djelima, slao poruke nama ljudima. Pa tako i ovim padom.

Ovo je pad kojim nas ohrabruje, kada mislimo da za nas nema spasa. Kada posumnjamo. Kada mislimo da dalje ne možemo. A takvih trenutaka je puno. Kada ne pokušavamo ustati iz svojih „trećih” padova. Kada ne vjerujemo u snagu Isusove ljubavi i milosrđa, koje je veće od svih naših grijeha i padova.

Zaustavimo se u duhu i gledajmo Isusa zgažena kao crva, kako leži satrven i pritisnut teškim križem. Gledajmo, kako ga tuku i prisiljavaju da ustane. I teškom mukom se digao, jer zna da naše spasenje nije još završeno. Zna da će njegov treći pad i ustajanje biti potreban nama, koji, dok padamo, zaboravljamo petnaestu postaju, uskrsnuće, pa ostajemo ležati.

Gospodine Isuse, hvala Ti što si pristao na Očevu volju i što si htio i ovu postaju doživjeti. Treba nam tvoja ustrajnost do kraja. Ti znaš kako smo neustrajni pod svojim križevima, obvezama, staleškim dužnostima. Ti znaš kako mi lako mijenjamo odluku kad bi trebali biti jaki i ustrajni. Kako popuštamo pred obzirom ljudskim, pred dobrim odlukama kod svete ispovijedi, da nećemo grijешiti. Kako smo mlaki kod molitve. Kako se ne uzbuđujemo nad, često i teškim grijesima.

Da je Isus tu ostao, naše spasenje ne bi bilo završeno. Ne bi visio na križu između neba i zemlje i molio: Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine! Što je najvažnije, ne bi treći dan uskrsnuo! Ali, ni ja, ako ostanem „ležati”!

Gospodine Isuse, hvala ti što si svojim trećim padom pod križem potvrdio one svoje riječi upućene nama: Tko do kraja ustraje, taj će se spasiti!

Slava Ocu...

Neka ljubav srca moga, gori svedž za Krista Boga, da mu u svem omilim.

***Autor postaje: mons. Bela Stantić**

Deseta postaja: Isusa svlače*

Stajao je ondje narod i promatrao (Lk 23,35). Što su promatrali? Golo, izmučeno, bespomoćno tijelo? On po kojem je sve stvoreno, pa i ljudsko tijelo – tako divno i veličanstveno – sada je gol i bespomoćan. On koji je učinio tolika znamenja i čudes. On koji je svemoguć Bog... Rugaju mu se i pozivaju da učini ono što je sigurno mogao učiniti. Mogao je, a nije, jer je želio da njegova muka i smrt

omogućuće Božje smilovanje svima onima koji su prezreli i „popljuvali” ljepotu ljudskog tijela nemoralom – pornografijom, prostitucijom, silovanjima... Smiluj nam se, Gospodine.

Oče naš...

Rane drage, Majko sveta, spasa za me razapeta, tisni usred srca mog!

***Autor postaje: mons. dr. Andrija Anišić**

Jedanaesta postaja: Isusa pribijaju na križ*

Samilosti prema Tebi Isuse nije bilo ni od Pilatova dvora, pa tako nema ni sada. Nemilosrdno Te razapinjanje vezuje uz križ.

U ovome križu Isuse, želim te moliti da daš snage svim bolesnicima koji su prikovani uz krevet, svima koji su prikovani na dva ili više posla kako bi omogućili dostojan život svojim članovima obitelji. Molim te Isuse da štitiš naše obitelji, jer im prijeti propast zbog svih rastrganosti roditelja u borbi za egzistencijom. Zbog toga im stradava zdravlje i cijela obitelj. Vodi ih putem duhovnih vrijednosti. Amen.

Zdravo Marijo...

Neka dođu i na mene, patnje za me podnesene, Sina tvojeg ranjenog.

***Autor postaje: vlč. dr. Marinko Stantić**

Dvanaesta postaja: Isus umire na križu*

Prije ili kasnije u životu, dogodi nam se susret sa smrću, posredan ili neposredan. Pod dojmom tog novog iskustva, čovjek dobiva snažniji i dublji uvid u smisao ljudskoga postojanja. I tada, zagledani u križ Gospodinov, u nevinog razapetog Spasitelja, koji upravo ispušta svoj Duh u Očeve ruke, biva nam jasno da je Isus svojom smrću unio u svaku smrt i spasenje i smisao.

Gospodine Isuse, pomози mi da naučim umrijeti sebi; da u smrti gledam blagoslov kojega je Svemogući Bog unio u stvoreni svijet.

Slava Ocu...

Daj mi s tobom suze livat', Raspetoga oplakivat', dokle dis'o budem ja.

***Autor postaje: vlč. Marijan Vukov**

Završna molitva*

Gospodine Isuse Kriste, kralju vječne slave! Iskrena srca ti zahvaljujemo na tvome križnom putu, i što smo i danas mogli zajedno s tobom ići putem poniznosti. Ostavio si nam primjer kako trebamo činiti, a na nama je sada da to tako i radimo. Pomози nam u našem životu, da poniznost bude uvijek na

Trinaesta postaja: Isusa skidaju s križa*

Trebalo je hrabrost primiti u naručje mrtvo tijelo onog koji za sebe reče da je Život. Tvoje je mrtvo tijelo u Marijinu naručju, one koja te ljubila više od ikoga, koja je znala suosjećati s tobom u svim tvojim situacijama.

Stoga nije dovoljno samo promatrati mrtvo Isusovo tijelo skinuto s križa i položeno u naručje Blažene Djevice Marije. Nego moliti za vlastitu hrabrost umiranja te ustrajnost ustajanja iz mrtvila naših dana nikad ne gubeći nadu u svjetlo uskrsnog jutra koje nakon tamne noći osjetljuje i pruža svima nove životne putove. Amen.

Oče naš...

U tvom društvu uz križ stati, s tobom jade jadovati, želja mi je jedina.

***Autor postaje: Damjan Pašić, bogoslov**

Četrnaesta postaja: Isusa polažu u grob*

U ovom tužnom trenutku vidimo Krista, moga Gospodina i Boga, kako se odnosi u grob, otkinut iz zemlje živih. Ubrzo će se kamen zatvoriti od groba i Isusa više nema... barem tako misle njegovi neprijatelji. Sve dok je on mrtav i pokopan daju mu lijepu grobnicu, samo da ga nema i da ga ne vide. Tada će se uskoro više ne spominjati. Grob će biti njegovo najdublje poniženje.

Kad pomislimo na njega, spuštenog u grob, drhtimo od tog prizora. Zar tada nije bilo dovoljno da se podvrgao najokrutnijim mučenjima i umro najsramotnijom smrću? Ne bi li se njegovo poniženje istog trenutka trebalo promijeniti u sjaj uskrsnuća? To se, ipak, nije dogodilo. Umjesto toga moramo gledati kako se njegovo tijelo prenosi u jedan obično grob.

Sveti plašt, na kojem ostaju utisnute crte tog slomljenog tijela jedina je utjeha. O Isuse, neka i moja duša bude pokrivač u kojem se možeš odmoriti. Neka se u mojoj duši očituje tvoj lik, tako da nikad ne zaboravim koliko me ljubiš.

Zdravo Marijo...

Kada dođu smrtni časi, Kriste, Bože, nek' me spasi, Majke tvoje zagovor.

Kad mi zemlja tijelo primi, dušu onda uzmi ti mi, u nebeski blažen dvor.

***Autor postaje: fra Danijel Maljur**

prvom mjestu. Gospodine Isuse Kriste, sami ne možemo! Ti budi taj koji će nas pratiti stazama života. Amen.

***Autor završne molitve: vlč. Siniša Tumbas Loketić**

Hvaljen budi Isus Krist, raspeti naš Otkupitelj, i njegova, pod križem žalosna, Majka Marija.

Fotografije križnoga puta preuzete s: www.qumran2.net

Neprolaznost ljubavi

Ljubav je jedina kadra primijetiti najdublju bit jedne osobe, onu jedinstvenu nutarnju stvarnost koja je ulovishna i povezana s Božjom stvarnošću i koja je u biti neponovljiva u cijelom svemiru i u cijeloj ljudskoj povijesti. Jedino ljubav prepoznaje istinu nezamjenjivosti – jednostavno ti si ta osoba koju ja ljubim i ne može te nitko zamijeniti, nijedan tvoj klon ili blizanac. Tvoja tajna, na neki način, nadilazi tvoju puku tjelesnu pojavu, jer ti u sebi imaš nešto vječno, nešto transcendentno, nešto neprolazno. Neku neizrecivu tajnu koja je zapravo neovisna o promjenama tvoga tijela, odnosno tvoje izvanjske pojave. Mogu ti odsjeći ruku, možeš ostati paraliziran, možeš vremenom postati sijed, pogrbiti – ali ja ću te i dalje ljubiti, jer mi je upravo tvoja osoba jedinstveno

zapravo gleda Božjim očima, gleda iz Božje perspektive, gleda i prepoznaje srž, ono najvažnije i neponovljivost. U svakoj ljubavi je Bog prisutan i na djelu. *Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu* (1Iv 4,16). Iz toga nam je jasno da ljubav ne da nije slijepa nego jedino ljubav vidi ispravno; vidi prave, bitne i istinite stvari.

Površna i sebična „ljubav“, koja ljubi samo tjelesni izgled, degradira zapravo jedinstvenost osobe. Jer za njega osoba nije jedinstvena, nego je kao svi drugi, bilo tko – gubi se u masi – osoba na toj razini postaje roba,

Ljubav jednostavno nadilazi prolaznost, ona je kadra doživjeti osobu izvan kategorije vremena i doživjeti je u dimenzijama vječnosti. Zato se kaže da prava ljubav ne poznaje smrt, da je jača od smrti. /.../ Čovjek jedino u ljubavi i pomoću ljubavi susreće stvarnost beskraj, odnosno vječnosti – nadilazeći vremenske barijere, susreće Boga.

vrijedna i dragocjena. Ti si mnogo više od svog izgleda – ono što me pogađa to je zapravo tvoje postojanje i osobna tajna.

Vidimo kako ljubav jednostavno nadilazi prolaznost, ona je kadra doživjeti osobu izvan kategorije vremena i doživjeti ju u dimenzijama vječnosti. Zato se kaže da prava ljubav ne poznaje smrt, da je jača od smrti. Kad te ljubim, ne samo da tvoje postaje potvrđujem i želim nego čak ne dopuštam ni mogućnost tvoga nepostojanja. Logika ljubavi je: ti jednostavno moraš živjeti, postojati, sad i za svu vječnost. Ako je ljubav istinska, onda se u njoj ne može zamisliti kraj, nikakav završetak, jednostavno ne može se ni zamisliti svijet bez ljubljene osobe. Čovjek jedino u ljubavi i pomoću ljubavi susreće stvarnost beskraj, odnosno vječnosti – nadilazeći vremenske barijere, susreće samoga Boga.

Izgleda da jedino ljubav poznaje onu najdublju ljudsku istinu, kako je osoba u svojim temeljima dragocjena, bez obzira na okolnosti, vrijedna je sama po sebi, u svim mogućim i nemogućim prilikama. Vrijedna je i onda kada je bolesna, stara, nemoćna, neuspješna, u društvu nekorisna, neučinkovita, neprofitabilna. I upravo zbog toga je ljubav ona sila koja se protivi svakome abortusu i svakoj eutanaziji, i zato se ona uvijek i po svaku cijenu zalaže za život – za život ljubljene osobe. Bit i vrijednost ljudske osobe ne ovisi, ne smije, ni ne može ovisiti o društvu, o zdravlju, o vanjskoj pojavi, ni o korisnosti, nego isključivo o Bogu. Zato kad netko ljubi, on

trend, bezimena moda, samo jedan u nizu mnogih. Bez ljubavi, čovjeka upija jedna crna, bezosobna masa, gdje gubi svoj identitet, svoju osobnost. Ali ako ljubim uistinu, onda se ne zadovoljavam bilo s kime iz mase, nego želim pojedinca, želim dušu, nešto originalno, osjeća je, jednu i neponovljivu osobu. Vidite, ljubav zapravo deuniformalizira masu, oslobađa je od jednostranosti. U ljubavi svi dobivaju osobno dostojanstvo, vlastito ime, posebnu brigu i posebno mjesto u tom, od Boga stvorenom svijetu.

I mada je istina da tvoja bit nadilazi kategorije vremena, kategorije prostora (jer ljubav ne jenjava, iako si daleko od mene) i kategorije tjelesne pojave, ipak tvoju bit prepoznajem i doživljavam jedino preko tvoga tijela, zato i želim tvoju tjelesnu prisutnost. Upravo će ljubav zahtijevati najjaču tjelesnu blizinu, združenost i zajedništvo s ljubljenom osobom. Tvoje tijelo je nešto pomoću čega si za mene prisutan, što te izražava, u čemu ti jesi – ti i jesi svoje tijelo. Tvoje privlačno nutarnje biće čini ti privlačnim i tvoje tijelo. Pojam ljepote nadilazi materijalnu ljepotu. I čovjekova ljepota mnogo je dublja od tjelesne ljepote, ona zrači iz nutrine, ona je povezana s osobnošću, naposljetku, povezana je s Bogom, izvorom svake ljepote. A te znakove je samo ljubav kadra primjećivati, dešifrirati i živjeti.

Kršćanski optimizam

Svijet: Naša sela se prazne. Uskoro neće ostati nikoga. Ako nekoga i ostane, vlast će naseliti migrante koje ne poznamo i čijih se postupaka ponekad plašimo. Nema se više s kim niti prozboriti. Nema više s kime ići na misu, a sve žene koje tamo sretnem, daleko su starije od mene. Otkad nisam čula zvonku glazbu s naših orgulja... I zbor se već raspao. S mladima nema tko raditi, a i ne dolaze više na župni vjeronauk od kad ga ima u školi. Ali što da radim u gradu? Hoću li ići u inozemstvo gdje nas nitko ne poznaje? Muž i ja radimo ipak mnogo zemlje i ne možemo tek tako ostaviti sve, makar nam roditelji više nisu živi. Što činiti?

Kršćanin: *Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam ja sam s njima* (Mt 18,20). Znam da je to najmanje, ali zajednica već postoji kada su dvojica u njoj. I Isusovih apostola bilo je malo pa nisu jadikovali što ih nema više. Vidim i sama da nas je sve manje, ali možda je to prilika da započnemo u župi s novim inicijativama. Starima treba pomoći – njihovi su uglavnom u inozemstvu. Mlade ćemo teže aktivirati, ali ću Mariji i Janji koje rade u gradskom Caritasu probati predložiti da poslije školskih sati u srednjim školama i njih aktiviraju barem jednom ili dvaput tjedno. Idem danas razgovarati sa svećenikom – mislim da bi mogao poljoprivredno zemljište koje je vraćeno župi dati baš mladim poljoprivrednicima. Oni bi mu na vrijeme plaćali rentu, a ne bi očajavali jer nisu stigli na red za dražbe državnoga zemljišta.

Svijet: Današnji svećenici nisu dostojni svojega poziva. Jasno mi je to čim pogledam na život kakav vodi naš župnik. Vozi već drugi skup automobil, misu zbrza, nema nikakvih molitvenih inicijativa, a život zajednice slabiji je nego što je ikada bio. Oko sebe je pokupio poslušnike u pastoralnom vijeću koji samo kimaju glavom na njegove prijedloge, a kritiku ne uvažava nego ju smatra napadom. Puši i time daje loš primjer mladeži. I nikad ga nema u župi. Kaže da ima obveze u Ordinarijatu, svećeničke sastanke, predavanja i duhovne vježbe. A i biskup – nikako da nam pošalje mlađega i svježijega. A što sam sve čuo na televiziji da rade... sablažnjivo!

Kršćanin: Danas idem razgovarati sa župnikom. Dugo ga nisam vidio. Pozvat ću ga i kod nas u obitelj, nije bio još od prošlogodišnjeg blagoslova kuća.

Vjerujem da mu je potrebna ljudska riječ, ohrabrenje, podrška i molitva. Naći ćemo vremena za razgovor i o hitnim i teškim situacijama, no sada ga želim slušati. Vjerujem da mu nije lako, a čini mi se i da se osamljuje. To nije dobro za ljude u godinama, a osobito nije dobro za muškarce u godinama. Ako bude htio razgovarati o bilo čemu što ga tišti, rado ću ga saslušati.

*

Svijet: Znaš li što sam danas vidjela na Facebooku? Nevjerojatna vijest, viđena je već više tisuću puta. Ma nisam mogla vjerovati! Ona ga je ostavila zbog mlađega, a on ne samo da je onu ostavio nego s onom ima i sina. Ma možeš li ti to zamisliti? Skuhala si kavu? Dolazim brzo! Još samo da ti kažem da moraš kupiti one novine. Znam da sad imaš posla, ali čitat ćeš u nedjelju nakon ručka. Ma nemoj da tad čitaš crkveni tisak – tko to još čita?! Vidi, samo otipkaj...

Kršćanin: Na katoličkom sam portalu vidjela poticajnu priču, podijelit ću je sa svojim prijateljima. Gotovo svaki dan na tom mjestu na mrežnim stranicama nađem poticajne materijale, oslobođene skandala i loših poruka. Neću više gledati tu seriju! Tobože radi se o katoličkoj obitelji, ali kad sam čula koliko psuju Boga, nisam mogla vjerovati. Znam ja za što služi crveno dugme!

*

Svijet: Ne idem već dugo na ispovijed. Ulazim u onu kutiju, klečim i govorim čovjeku mlađem dvadeset godina od mene što sam zgriješio?! Nema šanse! Za razliku od njega, imam životno iskustvo i ne može on mene podučavati što i kako treba raditi. A misa mi točno dođe kad idem na tržnicu, jer, znaš, nedjeljom su stvari povoljnije. Ma znam da imam i popodnevnju misu, ali valja malo i prileći nakon ručka, zar ne?

Kršćanin: Sa sakramentima se neću igrati! Taj si luksuz ne dopuštam. Ova korizma još je jedna prilika za mene da se uzdržim od uzdržavanja od sakramenata. Idem se ispovjediti već prije današnje mise, čvrsto sam odlučio!

*

Zajednica, svećenik, sakramenti i medijsko okruženje. To će nas pratiti i ove korizme. I ove korizme možemo kršćanski zablistati u razumijevanju i življenju uz ove četiri, za katolika važne stvarnosti, a možemo i svjetovno pasti nisko uz rizik da nam bude vrlo teško podići se. Ono što nam se više sviđa nije gotovo nikada za nas plodotvorno i blagoslovom obdareno.

25. veljače

Sveta Walburga

* oko 710. † 25. veljače 779.

Ime Walburga u starom njemačkom jeziku znači obrambena bojišnica. Walburga je bila anglosaksonska benediktinka, a živjela je kao poglavarica samostana – opatica u Heidenheimu u Njemačkoj. Rođena je oko 710. godine u južnoj Engleskoj. Bila je kći zapadnosaksonskog kršćanskog kralja Richarda od Wessexa i nećakinja svetoga Bonifacija. U Katoličkoj Crkvi se časti kao svetica. Walburga je rođena u brojnoj obitelji. U ranom djetinjstvu ostala je siročić pa je u dobi od 10 ili 11 godina primljena u samostan Wimborne, čiji su članovi bili na glasu po učenosti, a samostan je bio na glasu i kao mjesto vrhunskog odgoja mladih žena iz viših slojeva društva. U tom je samostanu Walburga proživjela 26 godina svoga života. Njezina opatica je uočila Walburginu darovitost pa ju

je marljivo pripremala za ulogu misionarke u poganskim krajevima Njemačke. To je Walburga rado prihvatila, jer su i njezina dva brata na poziv njihovog zajedničkog ujaka sv. Bonifacija ostavili Britaniju, da se posvete misionarskoj djelatnosti u južnoj Njemačkoj. Njezina su braća zajedno hodočastila u Rim, a jedan je od njih dospio i u Jeruzalem. Tako su posjetili do danas najveća kršćanska hodočasnička središta. Nakon hodočašća, na Papin poziv, njezin brat Wunibald počeo je svoje djelovanje u Heidenheimu, a Willibald u Eichstättu, gdje je osnovao biskupiju, kojoj je do svoje smrti 787. godine stajao na čelu kao biskup.

Walburginu odluku da se posveti misijama pomogao je i Wunibald, kada je kao misionar jednom prilikom pohodio svoj zavičaj pa ju je podržao u odluci da ode u misionarke. Na to je Walburga napustivši Englesku stigla u Antwerpen. S njom je na brodu bila i mlada redovnica, koja je poslije napisala životopis Walburgine braće Willibalda i Wunibalda. Njihovu je plovidbu ugrozilo veliko olujno nevrijeme na moru. Legenda svjedoči da je Walburga sve vrijeme klečeći molila na palubi, sve dok lađa i njezini putnici nepovrijeđeni nisu stigli u Antwerpen. Zato je Walburga do današnjega dana poznata zaštitnica mornara i pomoćnica u oluji.

U svojoj novoj domovini Walburga je najprije živjela u samostanu koji je vodila njezina rođaka Lioba, a kada je umro njezin brat Wunibad, Walburga je 761. godine preuzela Heidenheim, čiji je samostan osnovao upravo njezin brat Wunibad te je tamo osnovala i ženski samostan kao važno misionarsko središte. Walburga se u vođenju tih samostana pokazala kao jedna od najuglednijih žena tadašnje kršćanske Europe. Njezin ujak, sv. Bonifacije,

bio je jedan od prvih misionara koji je u misije uključio i žene. On je 754. godine poginuo kao mučenik. Walburgin životopisac spominje dva čuda koja joj se pripisuju. Dijete koje je umiralo od gladi spasila je od smrti sa samo tri klasa. Priča se da ju je jednom napao bijesan pas koga je ona znala umiriti. Ozdravila je mnogo bolesnika. Priča se da je pomogla roditelji u teškoj bolesti.

U njemačkom govornom području postoje brojne crkve posvećene sv. Walburgi. Ali sv. Walburga je i zaštitnica nekih bolnica, kao u gradu Meschede u njemačkom kraju Sauerland. U istom gradu nalazi se i crkva sv. Walburge gdje se čuva škrinja s njezinim moćima. Ondje hodočasnici svake godine od listopada do kraja veljače mogu nabaviti bočice s Walburginim

uljem. Od 1042. godine se od 12. listopada do 25. veljače skupljaju kapljice koje se pojavljuju na njezinoj grobnoj ploči. Te se kapljice zatim čuvaju u bočicama. Ta se tekućina zove Walburgino ulje. Vjernici su uvjereni da je ulje ljekovito. U Sauerlandu, u gradu Menden postoji katolička gimnazija koja nosi njezino ime. U talijanskom Južnom Tirolu postoji mjesto pod imenom Sankt Walburg. Brojni hodočasnici svake godine 25. veljače, na spomendan sv. Walburge hodočaste u Eichstätt, gdje se čuva čudotvorna škrinja s moćima svete Walburge. Od 15. stoljeća se svetica na slikama prikazuje s bočicom. Prikazuju je umjetnici i s putničkom štapom.

Umrula je 25. veljače 779. ili 780. godine u Heidenheimu, nakon što joj je njezin brat Willibald, biskup Eichstätt, podijelio svete sakramente. Umjetnici je prikazuju s bočicom za ulje, putničkim štapom i tri klasa. Zaštitnica je roditelja, mornara, seljaka, domaćih životinja, od slabe žetve, njezinu pomoć vjernici zazivaju za blagoslov u poljima, za dobar urod. Zazivaju je i u vrijeme gladi i kada prijeti slaba žetva. Pomaže i kod psećeg ujeda, protiv bjesnila, kuge, zaraznih bolesti, kašlja, kod bolesti očiju, pomaže u oluji, a zaštitnica je i biskupije Eichstätt.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Ispovijed (12)

„Ispovijed je medeno more, u kojem leti drago kamenje. Tu se duša očisti, nasiti, a još i nakiti. Ispovijed je paklena, od koje ništa nije gore, ako nemamo pokajanja i želje poboljšanja. More medeno, dobra ispovijed, puna slasti, a nevaljala je puna gorčine i opasnosti“.
(Theologia pastoralis, 003029)

U svome dugogodišnjem pastoralnom iskustvu služenja sakramentu svete ispovijedi, susretu s raznim ljudima opterećenih teretom grijeha, o. Gerard uvjerio se da je „ispovijed medeno more“, „drago kamenje“, gdje se „duša čisti, nasiti, a još i nakiti“. Zahvaljivao je Bogu koji je pun milosrđa i ljubavi prema grešnicima koji iskreno ispovijedaju svoje grijeha. Uvjerio se da milosni sakrament svete ispovijedi uistinu čini čovjeka radosnim, slobodnim, odriješanim od spona grijeha i ponovno zaodjenutim Božjom ljubavi. Otac Gerard veoma se radovao kada bi pokornik ušao u ispovjedaonicu i skrušeno očitovao sve svoje grijeha bez ikakvog zatajenja. Primijetio je da se na pokorniku događa čudo milosti Božje. Grijesi su oprošteni i više ih nema. Vječna kazna za teške grijeha je oproštena. Još se više veselio kada bi nakon kratke pouke u ispovjedaonici pokornik prihvatio zadanu pokoru, kao zadovoljtinu za svoje grijeha. Takvog pokornika je s radošću odriješio od grijeha i rekao mu: idi u miru! Takvih je pokornika imao mnogo.

Isus govori i o zadržavanju grijeha: *Kojima otpustite grijeha, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im* (Iv 20, 23). O čemu se ovdje radi? Kada onaj koji se ispovijeda nema volje raskinuti s grešnim životom, nema volje za pravim kajanjem niti odluke da će se uz milost Božju popraviti ili onaj tko živi u grešnoj situaciji koju ne želi promijeniti, takvom ispovjednik može uskratiti odrješenje od grijeha. Ispovjednik takve ne odbacuje i ne prijeti da će mu uskratiti odrješenje. Ispovjednik će mu pokušati pomoći kako bi pokornik u sebi probudio potrebno raspoloženje za priznanje grijeha i odluke da će se popraviti. U slučaju da ispovjednik mora nekome uskratiti odrješenje, on će to učiniti ljubaznošću i

prijateljski pokazati da bi se vrlo obradovao ako bi se pokornik jednoga dana vratio i bio spreman iskreno se ispovjediti. Blago će mu reći: „Nažalost, moram Vam odgoditi odrješenje, dok ne uklonite *tu i tu* zapreku.“ Takav razgovor u ispovijedi ne mora značiti kraj ispovijedi, nego će biti poticaj za novi početak obraćenja dotičnog pokornika. I ovdje vrijedi Gerardova opomena pokorniku: „Ako u ispovijedi nemamo čvrsto obećanje, grozno će biti na smrtnoj postelji duše stanje“ (Isto, 003256). Kod ispovijedi nepopravljivih pokornika, o. Gerard zapisuje. „Bolje je šutjeti, nego one ispovjedati koji se ne žele poboljšati. Takvi griješe kada se ispovijedaju“ (Isto, 002690). Teško je ispovjedniku kod ovakvih tvrdokornih i nepopravljivih grešnika. Mora imati strpljivosti i osjećajnosti prema njima. Moliti i činiti pokoru za njih. „Većma se mora poniziti karmelita kao ispovjednik. Dobar ispovjednik je pravi mučenik!“ (Isto, 002659).

Već smo spomenuli da je o. Gerard postupao prema okorjelim i nepopravljivim grešnicima koji su odbijali ispovijed i pokajanje. Nudio je sakrament svete ispovijedi, ali je pokornik ustrajno odbijao. Gerard bi tada izišao iz kuće, šetao ispred kuće i molio za dotičnog pokornika milost Božju da se obrati i ispovjedi. I događalo se to da je milost Božja taknula grešnika koji je zatražio ispovijed i ispovjedio se. Zanimljivo je i to, da kada bi o. Gerard polazio bolesniku ispovjediti ga, zamolio je jednoga od njegove subraće da skupa s njim moli za bolesnika kod kojeg je pošao ispovjediti ga. Subrat je molio u samostanu, a o. Gerard putem do bolesnika. Molitva je bila učinkovita, dotični pokornik se skrušeno ispovjedio i zadobio oproštenje svojih grijeha. Oni koji se skrušeno i valjano ispovijedaju, u duši osjećaju čudesne učinke sakramenta ispovijedi. Osjećaju duboki mir u duši i u savjesti, radost i sigurnost da su grijesi oprošteni. Pokornik dobiva novu snagu za borbu protiv zla, strpljiv je u kušnjama, potpuno se predaje Božjem milosrđu i njegovoj ljubavi. Iz svoga dugogodišnjeg iskustva s pokornicima u ispovjedaonici ili bolesnika po kućama, otac Gerard potvrđuje da je ispovijed: „More medeno, dobra ispovijed puna slasti; nevaljala ispovijed puna gorkosti i opasnosti!“

Životni stav

ili

o knjizi Molitva – njezina ljepota i raskošnost Wilfrida Stinissena

Bosonogi karmelićanin Wilfrid Stinissen omiljeni je kršćanski mislilac jer s lakoćom i poticajno pretače teološke postulate duhovnog života u suvremen jezik blizak mentalitetu čovjeka današnjice. Knjiga *Molitva* dragocjeno je štivo jer osvjetljava i oduševljava za raznorodnost molitvenih praksi, približavajući ih čitatelju ne kao privilegij odabranih grupa ljudi nego kao suštinu odliku svakog čovjeka.

Knjiga *Molitva* sastoji se od sedam poglavlja od kojih prvo postavlja pitanje: *Gdje je nestala mistika?*, naglašavajući pri tom da su ulazna vrata u bogatstvo mistike molitva te da svaki istinski molitelj postaje mistik. Na tom putu sjedinjenja s Bogom, kako je moguće definirati mistiku, molitva kao zauzetost srca uvažava izvjesnu dinamiku o kojoj nam je Crkva ostavila u nasljeđe brojna iskustva i znanja. Isplati se ići putem koji je utabala Crkva, a da *oštro oko i na dobrom putu uvijek nešto novo vidi* – misao je kojom autor nuka čitatelje ne samo da uživaju u ostvarenjima drugih nego da se i sami predaju Bogu.

U drugom poglavlju autor piše o biti molitve polazeći od općepoznate definicije molitve kao dijaloga koji se neprestano događa unutar Presvetoga Trojstva. U taj dijalog pozvan je čovjek stvaranjem i otkupljenjem, što čini posebno bitnu crtu ljudskog dostojanstva. Molitva time nije neka aktivnost koju mi činimo, nego nešto što mi jesmo. Poredbena slika da je molitva kao disanje prati cijelu knjigu, ucrtavajući u našu svijest kako disanje postoji i da mi njime ne upravljamo, ali da njega možemo biti svjesni i doživljavati ga kao izvor radosti i života.

Povratak ishodištu tema je trećeg poglavlja, a autor predočava dva puta. Put nutarnje sabranosti je spuštanje u srce biblijski tumačeno kao skriveno središte u nama gdje prebiva Bog i gdje smo, kao Božja slika, potpuno svoji. Drugi je put otvorenosti i djelovanja među ljudima kojim otkrivamo i prepoznavamo Boga u svemu. Oba puta su legitimna i oslikavaju bogatstvo praksi zapadne Crkve, a cilj im je osvijestiti neprestani Božji pogled na nama. Ma koliko bili rastreseni, nikada nismo daleko od

Boga jer nas Bog ne može napustiti, a pitanje je koliko smo otvoreni da nas Bog ispunjava pogledom, darovima i milostima.

„Što više molitava ili riječi Pisma znamo napamet, tim je veća mogućnost da se nešto od ovoga iznenada probudi na život i zaigra u nama poput Ivana Krstitelja u Elizabetinoj utrobi.“

Molitvu ne počinjemo mi, nego Bog koji govori prvi. Božjoj riječi ne otvaraju se uši, nego srce. U petom poglavlju autor navodi sedam razloga po sv. Bernardu za čitanje Svetog pisma, a to su: pomirenje s Riječju, prosvjetljenje, osnaživanje, čežnja za mudrošću, traženje ljepote, duhovni brak s Riječju i život za Riječ te u naredna dva poglavlja opisuje naš odgovor na Božji glas kao molitvu s riječima i molitvu bez riječi.

Stinissen razvrstava verbalne odgovore u molitve prošnje, zgovora i preporuke, molitve umjesto drugog i za druge te zahvaljivanje i slavljenje, a povlašteno mjesto zauzima sakramentalna molitva koja se ne iskazuje samo riječima, nego obuhvaća druge simbole i čine te cijeloga čovjeka i prirodu. Molitva bez riječi je šutnja kojom priznajemo neshvatljivost Božje veličine te se prepuštamo motrenju Boga oslobođeni naših konkretnih slika o njemu dopuštajući mu tako ulijevanje u nas. Preduvjet takve *gole vjere* i skoka u slijepo je otvorenost i poniznost, odnosno hrabro sagledavanje i prihvaćanje istine o sebi i stvarnosti bez opterećivanja protestima protiv nje i potpuno usmjerenje na Boga, kao npr. kod klanjanja.

Kada smo shvatili da nas Bog poznaje i ljubi tako da ne može i ne želi odvojiti svoj pogled od nas, da nas ne napušta i da nam se potpuno predaje te da živimo Njegovom snagom, život postaje molitva i sve u životu postaje uloženo u ljubav. U posljednjem poglavlju autor govori o tri glavne zapreke neprekidnosti molitve u životu, a to su: zauzetost samim sobom, kritički stav i stres kao duševno ili tjelesno opterećenje. Također, Stinissen nas potiče da se učimo od emerita (osamljenih redovnika) neprestano moliti, a od cenobita (redovnika u zajednici) moliti uvijek u određeno vrijeme kako bismo prigrlili molitvu u svoj ljepoti i raskošnosti te kako bi ona postala naš osnovni životni stav.

Je li za ljubav neophodna žrtva?

Pojam žrtve u psihoanalizu ušao je izrazom „žrtveni jarac“, kada se misli na nevinu žrtvu na koju je usmjerena nagomilana agresivnost okoline. Žrtva u tom slučaju ispašta za tuđe grijehe. Iako originalno ta metafora jest biblijska, gdje su stari Židovi izgonili jarca i ritualno ga žrtvovali natovarenog njihovim grijesima, izraz „žrtveni jarac“ prepoznaje se osobito u onim društvenim situacijama kada se uslijed frustracije nagomilana agresivnost stanovništva nema gdje izraziti pa kako se ne može ili ne smije usmjeriti na moćne predstavnike vlasti, u ulozi žrtvenog jarca obično bivaju manjinske i marginalne skupine (Crnci, Romi, Židovi, žene, djeca itd.) koje djeluju nezaštićeno te postaju lak plijen.

Antropolog Grifits govori o različitim tipovima žrtvi i nasilnika, u čijem razmatranju možemo prepoznati kako stvarne tako i „lažne žrtve“. Na primjer, lažna žrtva je osoba koja traži pažnju ili pati uslijed nekog anksioznog razloga. Slučajna žrtva je osoba koja se nađe u pogrešno vrijeme na pogrešnom mjestu, kao i pasivne žrtve koje su uglavnom djeca. Međutim, Grifitsova podjela je isto tako zanimljiva kada je nasilje u pitanju i učinila mi se najzanimljivijom podgrupom koja se isto naziva „žrtva“, ali se odnosi na nasilje.

Tko su nasilnici koji se zovu žrtve?

Kada se netko nauči ponašati tako da iznuđuje pažnju, određene usluge i ustupke, a pri tome pravi od samoga sebe žrtvu, tada govorimo o manipulaciji ili igri. Koncept igara u transakcijskoj analizi podrazumijeva da osoba, npr. potpuno nesvjesna svojih postupaka zauzima jednu od tri pozicije u tzv. dramskom trokutu: spasilac, progonitelj ili žrtva. Te tri psihološke pozicije ili uloge zapravo mijenjaju svoja mjesta u ovisnosti o dinamici igre. Zanimljivo je da se na kraju igre uvijek gubi na neki način, jer se osoba na kraju takvih interakcija osjeća loše, tj. zauzima minus egzistencijalnu poziciju s uvjerenjem da ona ili drugi nije u redu.

Ljubav ili briga?

U našoj kulturi čest problem jest što je ljubav povezana s brigom. Logika je: „ako te volim – brinem“. To se osobito izražava u odnosima djece i roditelja.

Je li majčinstvo žrtva?

Neke žene pogrešno shvaćaju majčinstvo poistovjećujući ga radije s negacijom sebe. Praktično, one se

„žrtvuju“ u korist djeteta. Takva logika razmišljanja podrazumijeva da se žena u ulozi majke poistovjećuje s potpunim odustajanjem od svojih kako želja tako i ciljeva ili nekih bitnih aspiracija. Biti „savršen roditelj“ zvuči ironično, a osoba koja vjeruje da zato što je u ulozi roditelja treba zanemariti sve svoje druge uloge, jest osoba koja razmišlja:

„ili živim za sebe ili za svoje dijete“. Ako živi i za sebe na neki način, takva osoba čim izađe iz te uloge može sebe smatrati krivom i lošom majkom.

Zbog tako kontaminiranih stavova, te majke smatraju sebe nedovoljno dobrima, iako zanemaruju važan vid, a to je način na koji

dijete doživljava majku. Ono se „ugleda“, točnije modelira roditelja pa i njegovo zadovoljstvo ili nezadovoljstvo, vrst i način ostvarenosti, ambicije, odnos prema suprotnom spolu i dr.

Veliki broj žena današnje generacije je u prošlosti zaista imalo neki od ženskih predstavnika obitelji koje jesu bile donekle „savršene majke“, s punim radnim vremenom u toj ulozi. Ono što se promijenilo, a što te osobe često zanemaruju, jest kontekst koji se mijenja iz dana u dan... Tako se osoba koja je nekada imala isključivo ulogu majke, danas multiplicira u mnogo više drugih uloga, a samim tim ne može se „niti natjecati“ s nekadašnjim uzorima. Ta „mrtva utrka“ neke žene zna učiniti depresivnim, nerealno samoodbacujućim ili krivim, što svakako nije u redu. Nekima također majčinstvo dobro dođe u smislu odustajanja, odlaganja ili defanzivnog povlačenja. Te osobe često otpisuju svoje sposobnosti, znaju se „sakriti“ iza uloge majke, a onda se i sve više udaljavaju od eventualnog stava u kojem bi valjalo pomoći i muškarcu koji radi. Nasuprot tome, neke žene se boje ući u ulogu majke, jer vjeruju da će se morati odricati svega ostaloga u svom životu, a u slučaju rađanja, to bi značilo da je žrtva prevelika i zato ne žele ili odgađaju rađanje.

Moja klijentica već sedam godina vaga kada je pravi trenutak za to. Kalkulira i uvijek nađe razlog da ipak „još nije vrijeme“. Tako je njen brak zapao u krizu, u kojem su se ona i suprug trenutačno razdvojili kako bi odlučili što dalje. Dok ne dođu u tu točku, za nju je vrlo važno da nauči da može biti majka, da zbog toga ne mora biti žrtva, već naprotiv, može se odlučiti dragovoljno odricati se za izvjesno vrijeme, kada će se život nastaviti na jedan novi, drukčiji i u iskustvenoj spoznaji kvalitetniji način.

Ja i moj dom služit ćemo Gospodinu!

Dragi čitatelji!

Kako smo najavili u prošlom broju, *sve katoličke obitelji nalik su jedna na drugu...* Time smo željeli reći da u njima postoji nešto što ih razlikuje od ostalih, a po čemu su slične jedna drugoj. Mnoge katoličke obitelji (osim što mole, imaju svete slike ili križeve na zidu i možda veći broj djece) odgajaju svoju djecu kao njihovi nekatalički susjedi, bez ikakvog razmišljanja. Ali pozvani smo na više od toga! Ako želimo da naše obitelji budu *svjetlo svijeta* i društva u kojem se nalaze, zauzmimo se oko toga da bi i danas crkveni otac Tertulijan iz 3. stoljeća mogao ovako reći: *Pogledajte te katoličke obitelji! Pogledajte kako se ljube*. Nadam se da će alat koji nudimo u ovom broju biti od pomoći za rast u svetosti i ljubavi u obitelji.

Katolička obitelj je utemeljena na molitvi, kako osobnoj tako i zajedničkoj. Uzor pronalazi u Kristovom sebedarju u euharistiji.

Mnogi znaju reći da je molitva osobna stvar. Ako je to osobni i iskreni razgovor s Gospodinom, izgleda neostvarivim u krugu obitelji. Često se članovi međusobno ne razumiju i ne slušaju. Tada je osobito teško otvoriti srce Bogu jedni pred drugima. Također je teško naći trenutak mira i uskladiti sve obveze i tu je potrebna posebna volja i odlučnost za molitvu.

Istina je da obiteljska molitva može čak izgledati i ponekad malo nespretno, čak i samo formalno, pogotovo

ako nemamo naviku zajedno moliti. Kada svoje osobne potrebe iznosimo i pred svojom obitelji i pokazujemo da smo ovisni o Bogu, moramo ući u stav poniznosti.

Kada smo ponizni, lakše prihvaćamo jedni druge, što dovodi i do toga da odnosi u obitelji postaju iskreniji i otvoreniji. U molitvi dolazimo takvi kakvi jesmo, zajednička molitva će nas potaknuti da oprostimo jedni drugima i bolje razumijemo tuđe potrebe, postupke i želje.

Kada molimo kao obitelj, mi pokazujemo da smo ovisni o Bogu. Ne pouzdajemo se u svoje sposobnosti. Osobito je važno da to vide djeca od roditelja, koji su im autoritet. U molitvi, djeca vide svog oca kako kleči i kako se oslanja i pouzda u pomoć od Boga. Tim iskustvom ona vide da roditelji, koji su njima autoritet, imaju nekog kome su i oni poslušni i koga poštuju i ljube.

Drage obitelji, pozivamo vas da se odvažimo i poput Jošue odlučimo: *Ja i moj dom služiti ćemo Gospodinu*. (Jošua 24, 15)

Molitva pape Franje Nazaretskoj obitelji

Isuse, Marijo i Josipe, Sveta nazaretska obitelji, s divljenjem i pouzdanjem tebi danas upravljamo pogled.

U vama kontempliramo ljepotu zajedništva u istinskoj ljubavi; vama povjeravamo sve svoje obitelji, da se u njima obnove divote milosti.

Sveta Nazaretska obitelji, privlačiva školo Evanđelja; nauči nas oponašati tvoje kreposti, mudrom duhovnom stegom podari nam bistar pogled da u svakodnevnom životnim zbiljama znamo prepoznati djelo Providnosti.

Sveta nazaretska obitelji, vjerna čuvarice otajstva spasenja, prepородi u nama vrjednovanje tišine, daj da naše obitelji postanu zajednice molitve i pretvori ih u male kućne Crkve; obnovi želju za svetošću, podrži plemeniti trud rada, odgoja, slušanja, uzajamnog razumijevanja i praštanja.

Sveta nazaretska obitelji, u našem društvu razbudi svijest o svetosti i nepovrjedivosti obitelji, neprocjenjivoga i nezamjenjivoga dobra.

Učini da svaka obitelj bude gostoljubivo boravište dobrote i mira za djecu i za starije osobe, za bolesne i osamljene, za siromašne i potrebite.

Isuse, Marijo i Josipe, vama se pouzdano obraćamo, vama se radosno povjeravamo. Amen.

VELIKODUŠNOST – krepost nesebičnih

U razvijanju vrlina, velikodušnost je jedna koja se često naglašava u odgoju. Ona nas potiče da postupamo nesebično i radosno u korist drugih.

Prije poučavanja djece toj vrlini, i mi odrasli moramo se zapitati koliko smo velikodušni i koliko djeca mogu od nas iskusiti tu vrlinu. Možda će neki roditelji rado odvojiti novac da bi ispunili neke dječje želje, ali će nerado izdvojiti vrijeme za igru s djecom. Naše vrijeme je doista nešto dragocjeno što možemo darivati i žrtvovanje svojeg vremena za dobro drugih često je izraz prave velikodušnosti. Dajemo li drugima stvari koje nam više ne trebaju ili nešto što nam je vrijedno? Jedan vid velikodušnosti je i oprost. Oprostiti drugome kada imamo pravo ljutiti se zna biti teško. Svaki roditelj ima priliku pokazivati djeci velikodušnost u brzom opraštanju njihovih pogrešaka. Takve se situacije mogu iskoristiti za razgovor o Božjoj ljubavi i oprost koji su svima potrebni – roditeljima i djeci.

Uz svaku krepost važna je razboritost. Razboritost u prepoznavanju tuđih potreba posebno je važna tinejdžerima koji ponekad teško postavljaju granice svojim sposobnostima za velikodušnost. Zanimaju ih drugi i zabrinuti su za njih, ali ponekad ne vide potrebe članova svojih obitelji. Prepoznaju ono što je daleko i za njih apstraktno, ali teže primjećuju da su potrebni ljudima koji žive s njima. Zato je za njih važno da ih roditelji potiču na djela u kojima će iskusiti koliko su potrebni drugima, da osjete kako su sposobni konkretno pomagati.

Krepost velikodušnosti možda je prva koja se spominje već malenoj djeci. Dvogodišnjaci joj se obično odlučno opiru kada im roditelji govore da svoje igračke moraju dijeliti s drugima. U ranom djetinjstvu djeca nisu sposobna doživjeti velikodušnost. Njihov se svijet vrti oko njihovih potreba i želja. Možda će pristati odglumiti velikodušnost prema osobama koje su im drage i kada nešto očekuju zauzvrat, ali ovdje se još ne može govoriti o pravoj velikodušnosti zbog motiva koji stoje iza takvog djela. Ipak, dobro je stvarati prilike da djeca čine dobro drugima i stječu naviku darivanja, posuđivanja i opraštanja. Kao i kod svih kreposti, navika stvara lakoću činjenja, a krepost vremenom donosi radost i onda kada zahtijeva napor.

Da bismo bili velikodušni, važno je shvatiti i vrijednost onoga što imamo i dajemo. Tada nećemo upasti u rutinu površne velikodušnosti. Tada nam postaje jasno da je važnije davati sebe nego davati stvari. Dobar primjer za to je naše tijelo. Ako nismo svjesni njegova dostojanstva, lako ga je prepuštati drugima misleći da činimo dobro samo zato što to i drugome pruža užitak. Kada je osoba doista svjesna vrijednosti sebe i svoga tijela, onda je sposobna čuvati ga da bi se velikodušno darovala u braku. Sebedarje ne znači darivanje sebe svakome i uvijek. Takvo darivanje izgleda kao da dopuštamo da nas se opljačka, kao da ono što imamo ništa ne vrijedi.

Svijest o pravoj velikodušnosti djeca mogu početi razvijati u dobi od osam do dvanaest godina. Ona se može poticati i ranije, ali tek starija djeca vremenom postižu sposobnost za nesebičnu velikodušnost.

Prema knjizi Davida Isaaca *Izgrađivanje karaktera*, vodič za roditelje i učitelje

Kako poticati djecu na velikodušnost?

1. Pružati djeci prilike da sama odluče jesu li spremna činiti velikodušna djela za druge. Roditelji bi prisiljavanjem mogli stvoriti suprotni učinak. Bolje je potaknuti ih: „Što misliš da možeš učiniti da razveseliš svog prijatelja?”
2. Pomoći djeci da nauče cijeniti vrijednost svoje imovine, svog vremena, svojih talenata itd.
3. Razgovarati s djecom o njihovim osjećajima kada ih netko povrijedi i poticati ih na oprost.
4. Pomagati im da se odupru lijenosti i nemarnosti i da brinu za potrebe drugih.
5. Razgovarati s djecom o Božjoj ljubavi prema nama.

Promjene

Pred nama je korizma. Vrijeme posta, pokore i molitve. Nekako kao da smo jučer proslavili Božić. Sve se prebrzo dogodilo. Iako smo se vratili u svakodnevnici, stali smo u korizmi. Vjerojatno nespremni. I nismo ni razmišljali o tome što bismo mogli promijeniti ili kako biti bolji u korizmi. Ako još niste počeli ispunjavati svoje novogodišnje odluke (naravno, one dobre), korizma je pravo vrijeme za to. Korizma nije vrijeme slavlja, niti zahtijeva dekoraciju doma, ona zahtijeva nas same. Korizma zahtijeva našu prisutnost u molitvi, poniznosti, u razmišljanju križnog

puta. Dakako, ona zahtijeva i promjene... Neke dobre i kvalitetne koje će naš duhovni život učiniti bolji. U ovom milosnom vremenu nije bit samo se odricati loših navika, nego dodavati što više dobrih. U vremenu između Božića i korizme, slušali smo o tome kako smo sol i svjetlost svijeta, a to je možda i naš zadatak i u ovoj korizmi. Budi sol i svjetlo, na poslu, u školi, u društvu. Svugdje gdje jesi propovijedaj Krista.

Budi ponizan i ustrajan poput sv. Pavla. Dakako, bit ćeš iskušavan. Možda neki neće prihvatiti tvoje riječi i neće spoznati Krista, ali budi uporan! Neka to bude tvoja promjena. Možda će baš tada tvoja korizma biti kvalitetnija i možda ćeš spoznati njezin pravi smisao.

Larisa

Putovanje s Tobom

Kada djelujem u skladu s Tvojom voljom, ništa me ne može zaustaviti. I kada na mojem putu ima mnogo prepreka, ne odustajem! Uz Tvoju pomoć nadilazim sve prepreke. Znam da putovanje s Tobom nije jednostavno, prije bih ga opisala – uzbudljivo – ali baš mi se tako sviđa. Jer znam da ćeš stišati more kada oluja pretjera i da ćeš mi pružiti ruku i skloniti me u mirnu luku.

Toliko toga često želim da se dogodi što prije. Ah, koliko sam onda živčana, izgubljena, koliko stresa doživljavam. Iako znam da se stvari događaju u pravo vrijeme, ipak cupkam nervozno nogama. Tako bih voljela naučiti biti Ti blizu, slijediti Te i zamoliti da mi pokazuješ put korak po korak. Umjesto da bezglavo jurim prema cilju, želim da Ti odrediš brzinu. Želim usporiti i uživati u putovanju s Tobom, u Tvojim prisutnosti.

Nauči nas da gledamo na svaki dan kao na pustolovinu koju si pažljivo isplanirao. Umjesto da se zagledamo u dan koji dolazi pokušavajući ga isplanirati prema svojoj volji, trebali bismo usmjeriti pozornost na Tebe i na sve što si nam pripremio. Zahvaliti na novom dragocjenom danu, neponovljivom daru. Stalno si uz mene, iako tako često Tvoju prisutnost znam zanemariti i ne osjetiti.

S Tobom je svaki dan uzbudljiv i nepredvidljiv. Pun iznenađenja! Pružaš mi i mir, svjetlost i sigurnost. Jer

ovaj je život poput putovanja vlakom. Ljudi ulaze i izlaze, baš kao u mom životu. Ima nas raznih u tom vlaku. Druželjubivi, namrgođeni, tužni, radosni. No svi smo mi jedni drugima potrebni. Na neki način izgrađujemo jedni druge. I trebali bismo biti u miru. Vidjeti najbolje jedni u drugima.

Kupeći u vlaku su mali, zbijeni. Tu je prilika biti blizu drugoj osobi – ali ne unositi se u lice nekome i svađati se, već radije drugome šaputati divne savjete.

Što se iznenada može dogoditi? Ne znamo kada mi silazimo s vlaka, a ni naši suputnici. Zato želim svoje putovanje provesti s Tobom. Ruku pod ruku. Želim s Tobom smišljati planove za svoj život. Znam da uvijek u mom životu činiš nešto važno, nešto sasvim drukčije od onoga što sam očekivala. I da, priznajem, jako volim avanture. I vjerujem da su najbolje one s Tobom. Tvoji su putovi bolji od mojih. I na kraju svoga puta, na Tvojem

glavnom kolodvoru, želim zajedno s Tobom raširenih ruku dočekivati one koji tek dolaze iza mene. Volim ovo putovanje s Tobom!

Jelena Pinter

Kratki Put križa (za svaki dan)

*ovaj Put križa je namijenjen onima koji ne mogu redovito odlaziti u crkvu na pobožnost, također ovaj Put križa je za svaki dan ☺

Prva postaja: Isus osuđen na smrt

O, Isuse! Tako krotak i strpljiv, pouči me da ne sudim.

Druga postaja: Isus prima na se križ

Moj Isuse, ovaj bi križ trebao biti moj, a ne Tvoj; moji su Te grijesi razapeli.

Treća postaja: Isus pada prvi put pod križem

O Isuse! Tim prvim padom, nikad mi ne dopusti da padnem u smrtni grijeh.

Četvrta postaja: Isus susreće svoju svetu Majku

O Isuse! Neka me ljudske veze, koliko god bile drage, ne spriječe da slijedim put križa.

Peta postaja: Šimun Cirenac pomaže Isusu nositi križ

Šimun Ti je bez svoje volje pomogao; daj mi da ja strpljivo podnosim sve za Tebe.

Šesta postaja: Veronika pruža Isusu rubac

O Isuse! Ti si utisnuo Svoj sveti lik u Veronikin rubac; utisni ga također i u moje srce.

Sedma postaja: Isus pada drugi put pod križem

Svojim drugim padom, očuvaj me, dragi Gospodine, od ponovnog vraćanja grijehu.

Osma postaja: Isus susreće jeruzalemske žene

Moja najveće utjeha bila bi čuti Tvoje riječi: „Oprošteni su ti mnogi grijesi jer si mnogo ljubio!“

Deveta postaja: Isus pada treći put pod križem

O Isuse! Kada se približi kraj životnoga putovanja, budi Ti moja snaga i ustrajnost.

Deseta postaja: Isusa svlače

Moja je duša ostala bez plašta nevino- sti; odjeni me, dragi Isuse, odijelom pokore i pokajanja.

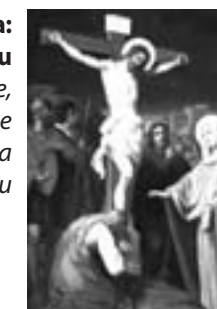
Jedanaesta postaja: Isusa pribijaju na križ

Ti si oprostio svojim neprijateljima; moj Bože, pouči me da oprostim uvrede i zaboravim ih.

Dvanaesta postaja: Isus umire na križu

Ti umireš, moj Isuse, ali Tvoje sveto Srce još uvijek kuca ljubavlju za Tvoju grješnu djecu.

Trinaesta postaja: Isusa skidaju s križa

Primi me u svoje naručje, o prežalosna Majko, i obdari me savršenim pokajanjem za moje grijehe.

Četrnaesta postaja: Isusa polažu u grob

Kada te primim u svetoj pričesti, primim Te u svoje srce. O Isuse, učini ga prikladnim mjestom za svoje sveto Tijelo. Amen

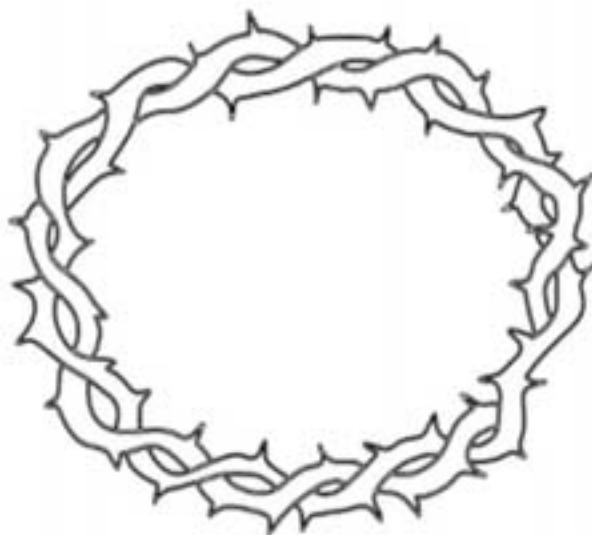
Korizma koja je
pred nama,
bila vam
ispunjena
blagoslovom
i milošću!

Korizma

Draga djeco,

pred nama je vrijeme promjena, birati teži put, poput Isusa. On nam je pokazao da je to jedini način za put u raj. Stoga je pred nama mnogo odluka: učiti – igrati se, postiti – jesti sve, činiti dobra djela – svađati se, pomagati ukućanima – gledati TV, dobiti dobre ocjene – dobiti loše ocjene, pomagati prijatelju – ne obraćati pozornost na druge, više moliti – manje moliti, ići na križni put – ne ići na križni put. Odmjerite svoje snage

u korizmi ukrašavajući trnovu krunu cvjetićima za svako dobro djelo, a za ona djela koja nisu baš dobra – obojite trn crnom bojom. Usporedite na kraju korizme s prijateljima svoje krune!

NEDJELJA DAN ZA SVETU MISU I ODMOR

1. Različitim bojama obojaj put od djece do škole, crkve i slastičarnice.

2. Zaokruži točan odgovor.

Nedjeljom idemo u školu. DA NE

Nedjeljom idemo u crkvu. DA NE

Nedjeljom se odmaramo. DA NE

Nedjeljom se ne družimo. DA NE

Nedjeljom se igramo. DA NE

3. Nadopuni riječima: EVANĐELJA,

SVETU MISU, CRKVI, MOLIMO.

Nedjeljom idemo u _____

na _____. Pažljivo

slušamo, a osobito riječi iz svetog

_____.

Zajedno pjevamo i _____ se Bogu.

4. Spoji parove.

MOLITVA

CRKVA

KRŠTENJE

SVETA MISA

MOLITVA

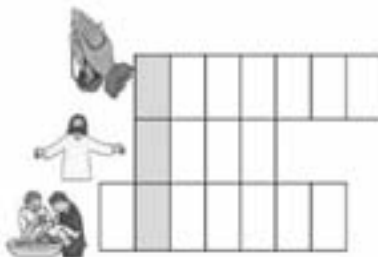
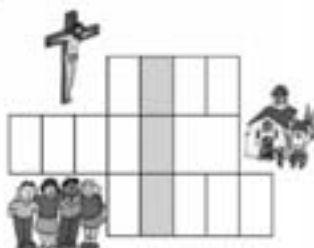
SVEĆENIK

NEDJELJA

CRKVA

OLTAR

5. Riješi križaljke.

izradio Sanja S., <http://jeronimici-portal.com>

ISPUNJALJKA

Što je to post i nemrs, znaš li? Popuni ispunjaljku! Ako ne znaš neki odgovor, pozovi odrasle u pomoć!

Tko je dužan postiti?

Vjernici od __ do __ godine.

Koji su dani strogo posta i nemrsa?

Veliki _____ i Čista _____.

Što se ne jede u dane posta i nemrsa?

_____.

Koji je dan u godini kada držimo nemrs?

P_____.

Koliko dana je Isus postio i molio u pustinji?

__

Zašto je petak dan nemrsa?

Zato što je Isus _____ na Veliki petak.

Blagoslov vrtića i grla

osjećali zadovoljno, vjerujući da nas sv. Blaž (Vlaho) čuva od bolesti grla, ali i svakog drugog zla.

U vrtiću „Marija Petković Sunčica“ svake godine pozovemo župnika Andriju ili kapelana da nam blagoslovi grlo i vrtić. Ove godine, dogodilo se to baš na spomendan sv. Blaža, 3. veljače. Kerski kapelan **Dražen Skenderović** blagoslovio je vrtić, ali i grla svoj djeci i odgojiteljima. Podučio nas je o tomu tko je bio sv. Blaž i koji grad ga osobito štuje, jer je njegov zaštitnik. Zapamtili smo da je to Dubrovnik. Netko se pomalo uplašio velikih svijeća koje se stavljaju kod grla, ali prevladali smo i te strahove. Uz pomoć i potporu časnih sestara „Kćeri Milosrđa“, svi smo se

KVIZ ZNANJA

Sveti Blaž (Vlaho)

Što znaš o svetom Blažu, provjeri testom. Ako nešto ne znaš, pitaj starije ukućane ili se posluži internetom.

1. Iz kog grada potječe sv. Blaž?

- a) Male Armenije (današnja Turska)
- b) Dubrovnika
- c) Rima

2. Komu je sv. Blaž pomogao molitvom i blagoslovom?

- a) Starcu kom se zaglavila riblja kost u grlu.
- b) Dječaku kom se zaglavila riblja kost u grlu.
- c) Ženi kojoj se zaglavila riblja kost u grlu.

3. Tko je bio sveti Blaž?

- a) Biskup
- b) Svećenik
- c) Običan čovjek

4. Sveti Blaž je zaštitnik kojeg grada?

- a) Zagreba
- b) Splita
- c) Dubrovnika

5. Osim ljudi, koga je volio i kome pomagao sv. Blaž?

- a) Psima
- b) Zvijerima
- c) Domaćim životinjama

Točni odgovori: 1. a), 2. b), 3. a), 4. c), 5. b), 6. a)

6. S koliko svijeća se danas blagoslivlja grlo?

- a) Dvije svijeće
- b) Četiri svijeće
- c) Jednom svijećom

Ususret Međunarodnom euharistijskom kongresu (2)

Urednik me je zamolio da svoj prilog za započetu rubriku „Ususret Međunarodnom euharistijskom kongresu“ u ovom broju stavim u rubriku Moralni kutak. Stoga se ona i nalazi ovdje. U ovom broju prenosim najprije što Teološko povjerenstvo Papinskog odbora za međunarodne euharistijske kongrese kaže o ciljevima Kongresa i pozivu na hodočašće u Budimpeštu.

Ciljevi kongresa

Pripremanje za Međunarodni euharistijski kongres 2020. i njegovo slavljenje nudi katolicima i svima koji su im blizu po kulturalnoj baštini i prijateljstvom, iznimnu mogućnost da se zajedno predstave pred društvom, da bi dali otvoreno svjedočanstvo svoje vjere.

Naime, suvremeni čovjek, kako kaže sv. Pavao VI. „radije sluša svjedoče nego učitelje; i ako sluša učitelje, sluša ih zbog toga što su svjedoci“.

Tako međunarodni euharistijski kongres za katolike postaje prigoda za učvršćivanje vjere i za dijeljenje nade, života i radosti s onima koji hode istim putem, polazeći od euharistijskoga vrela Krista uskrsloga.

Sudjelovanjem u euharistiji potvrđuje se vjera vjernika, obnavlja kršćanski identitet, produbljuje zajedništvo s Kristom te s braćom i sestrama. Tako kršćani, unutar društva kojim vlada diktatura relativizma, mogu pružiti svjedočanstvo o istini pred svijetom uzdignute glave, hrabrom vedrinom, ljubavlju i blagošću u skladu s Kristovim primjerom.

Osim toga, Međunarodni euharistijski kongres prigoda je za jačanje dijaloga među kršćanima, sa sigurnošću da ima mnogo više onoga što nas ujedinjuje od onoga što nas razdvaja. Pod vodstvom Duha Svetoga upućeni smo slušati, razumijevati i rješavati otvorena pitanja, da bismo – u istini – tražili puteve budućnosti. Samo zajedničko, združeno svjedočanstvo vjernika može ljudima koji ne vjeruju ponuditi Radosnu vijest spasenja.

Osobama svake dobi i društvenoga položaja, koje traže Boga, Kongres upućuje *kerygmu*, početni evanđeoski navještaj: Bog, izvor svakoga života, bezuvjetno voli svako svoje stvorenje. Zbog toga nam je poslao svoga Sina Isusa Krista, koji je postao čovjekom u krilu Blažene Djevice Marije. Svojim riječima i svojom porukom, svojim vazmom, smrću i uskrsnućem, izbrisao je naše grijeha i djelovanje Duha Svetoga zauvijek živi u njegovoj Crkvi. Tko slobodno odluči okrenuti leđa zlu i po krštenju, prihvaća Krista kao Spasitelja, ulazi u veliku obitelj otkupljenih i gradi zajednicu djece Božje.

Euharistijskim kongresom svjetskih razmjera dajemo hvalu Kristu i Njega slavimo; Njega koji je jedini sposoban prinijeti život. Molimo da radost, koja izvire iz euharistijskoga vrela, zrači ne samo cijelom Mađarskom nego i u

zemljama srednje Europe i u cijelome svijetu. Tako će svi moći naći trenutak duhovne obnove, evanđeosku usmjerenost, mrvicu vjere koja pobjeđuje nesi-gurnost; svjetlo nade za tužne, malo ljubavi da bi bile nadvladane samoće i udaljenosti.

Poziv na hodočašće u Budimpeštu

Naš biskup Ivan imenovao je preč. Józsefa Nagya, biskupskog vikara za pastoral i župnika župe Sv. Terezije od djeteta Isusa u Senti, organizatorom hodočašća na Međunarodni euharistijski kongres koji će se ove godine održati u Budimpešti. On je svim župama naše biskupije uputio pismo u kojem izlaže različite mogućnosti i uvjete za to hodočašće. Ovdje prenosimo samo osnovne informacije, a sve ostale informacije zainteresirani mogu dobiti kod svojih župnika ili: RIMOKATOLIČKA ŽUPA SVETA MALA TEREZIJA SENTA, Jožefa Atile 48, 24401 Senta; Tel.: 024-821-440; Fax: 024-813-157; E-pošta: nagyjo45@gmail.com. Informacije se mogu naći i na mrežnim stranicama: <https://www.iec2020.hu/en>.

Nudimo sljedeće mogućnosti:

1. Od 10. do 12. rujna je u Ostrogonu (Esztergomu) TEOLOŠKI SIMPOZIJ, koji je više za one koji su teološki potkovani, za svećenike, đakone, vjeroučitelje, slušatelje TKI-a i slično.

Registraciju, putovanje i smještaj možemo organizirati po veoma povoljnoj cijeni. (Za smještaj i opskrbu 13.000 Ft, za one koji se prijave do 13. ožujka 2020.)

2. Na stadionu Puskás je 13. rujna otvaranje kongresa i MISA S PRVOPRIČESNICIMA.

3. Od 14. do 18. rujna bit će KATEHEZE, SVJEDOČANSTVA I RAZNI FAKULTATIVNI PROGRAMI. Za te programe treba unaprijed nabaviti ulaznicu. S ulaznicom svatko ima pravo svaki dan na ručak. Za sada ulaznica za tjedan dana smještaja s ručkom košta 7.200 Ft.

4. U bazilici sv. Stjepana 17. rujna bit će CJELODNEVNO KLANJANJE s različitim duhovnim programima.

5. Dana 18. rujna u sportskoj dvorani Papp László bit će VEČER ZA MLADE s naslovom „Forrásfont“ (Izvor).

6. OBITELJSKI DAN bit će 19. rujna od 10 do 15 sati na dunavskom otoku Margit (Margitsziget).

7. Svečana SVETA MISA bit će 19. rujna u 17 sati na trgu Kossuth (ispred parlamenta), poslije mise bit će PROCESIJA s presvetim i svijećama, na putu od Andrásí do trga Hősök i na kraju blagoslov s Presvetim i vatromet.

8. Misa STACIO ORBIS počinje 20. rujna u 11 sati na trgu Hősök. Ovu misu predvodit će papin izaslanik (ako ne dođe sam papa Franjo).

Na tu misu može doći svatko, ali će trebati mnogo stajati. Možemo organizirati putovanje, makar samo za taj jedan dan.

Literarni natječaj za Dan o. Gerarda

Poštovani vjeroučitelji, katehete i župnici!

Proslavljajući Dan o. Gerarda Tome Stantića i šireći pobožnosti prema našem kandidatu za sveca i ove godine organiziramo, osmi put po redu, natječaj za učenike osnovnih škola. Širenje pobožnosti prema našem jedinom kandidatu za sveca, utjecanja za zagovor, upoznavanje i rast s njim, najbolje je započeti od malih nogu, od naših najmlađih generacija. Stoga predlažemo da na jednom satu školskog vjeronauka ili župne kateheze djeci u kratkim crtama predstavite životopis o. Gerarda – što je činio i govorio te zašto nam je toliko značajno moliti za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Kao dobru pripremu za upoznavanje njegova života, preporučamo knjižicu „Ljestve za nebo“.

Početak je svetog korizmenog vremena kada post, pokora, molitva i djela milosrđa postaju poput kompasa za naše življenje. Poznato nam je da su i o. Gerardu te teme bile vrlo bliske i drage. U svom životu posebnu je pozornost posvećivao sakramentu ispovijedi, obraćenju i Božjoj ljubavi, bolesnicima, molitvi i euharistiji. Neka on bude primjer i uzor nama i našim učenicima kako živjeti ovo sveto vrijeme.

Ovogodišnji natječaj je literarnog karaktera – potaknuti mislima o. Gerarda, djeca trebaju napisati svoje razmišljanje o molitvi, molitvu, pjesmu, priču ili svjedočanstvo. Misli o. Gerarda o molitvi koje smo izabrali ove godine da nam budu nadahnuće su: „Molitva: zabava odlična, blagajna neiscrpna, njiva najplodnija, vrt najmirisniji, voćka najslađa, pjesma najveselija“; „Isusu je mila ptica pjevica, nevina dušica. On nju drži na ruci. Kad duša nešto zaželi, to je za njega pjesma, osobito kad

joj želju ispuni, a ona zahvali. On je tad poljubi i zagri“.

Na natječaju mogu sudjelovati učenici koji pohađaju osnovnu školu. Rad na zadanu temu može biti čitko ispisani ili otisnut na papiru. Gotove dječje radove možete donijeti ili poslati u Katehetski ured do kraja svibnja.

Karmelićanski samostan u Somboru,
Virovitičanka s.B. Gerarda Tome Stantića i Katehetski ured Subotičke biskupije raspisuje

LITERARNI NATJEČAJ

na temu

MOLITVA

„Isusu je mila ptica pjevica, nevina dušica. On nju drži na ruci. Kad duša nešto zaželi, to je za njega pjesma - osobito kad joj želju ispuni, a ona zahvali. On je tad poljubi i zagri.“

„Molitva: zabava odlična, blagajna neiscrpna, njiva najplodnija, vrt najmirisniji, voćka najslađa, pjesma najveselija.“

Isus: „Oni su svi moji.“

Propozicije natječaja:

- natječaj za djecu osnovnoškolske dobi
- potaknut mislima o. Gerarda zapiši svoje: razmišljanje o molitvi molitvu pjesmu priču
- radove treba predati vjeroučiteljima koji će ih do 31.05.2020. dostaviti u Katehetski ured u Subotici

Nagrada će i ove godine biti mnogo, a najbolji učenici bit će nagrađeni na proslavi Dana o. Gerarda, 24. lipnja u Somboru.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Olovka i košulja sretnog čovjeka

Promatrajući sada već pažljivije, primijetio sam da nas starije zanimaju lakše situacije. Prije na to nisam ni mislio jer nisam ulazio u duše starih, bolesnih i nemoćnih. Doduše, bio sam tijekom života skoro uvijek bolestan, ali pred drugima izgledao sam kao od brda odvaljen. Dakle, riječ je o nama starijima i starima.

Politička zbivanja, teška ekonomska stanja, nemila ratna događanja, more izbjeglica, gladnih i jadnih, nezaposlenost i besparica čine i mlade ljude zabrinutima, depresivnima i otuđenima jednih od drugih. To donosi mnogo jada, živčiranja, visoki tlak, bolesti... A mi stariji? Htjeli bismo uživati u vremenu sijedih kosa, u miru, poznim godinama, staračkim radostima, izbornim licima i čelima. Željeli bismo se veseliti svojoj djeci, starijim ili mlađim unucima, neko praunućima... Život nam ne pruža sve što bi nam se svidjelo. Ipak, sada više možemo pripovijedati (ako imamo komu) ili slušati životne priče u kojima se i sami vidimo. Jedna od njih upravo je pred nama...

„U početku, reče Stvoritelj jednoj olovci:

– Pet je činjenica koje moraš zapamtiti prije nego što te pošaljem u svijet. Uvijek ih se sjećaj i postat ćeš najbolja olovka. 1. Činit ćeš velika djela samo ako dopustiš da te ruka vodi. 2. Povremeno ćeš morati podnijeti neugodnosti, ali to je potrebno ako želiš postati bolja olovka. 3. Bit ćeš sposobna popraviti svaku pogrešku koju učiniš. 4. Ono najbolje što imaš i jesi nalazi se u tebi. 5. Bez obzira na okolnosti u kojima se nađeš, moraš nastaviti pisati. Uvijek ostavi jasan i čitljiv trag bez obzira koliko situacija bila teška.

Olovka pažljivo sve poslušala i obećala da će se svega držati. Shvativši namjere svojega tvorca, uđe u kutiju za olovke. Uradila je kako joj je rečeno. Radila je sa zadovoljstvom. Na kraju, nije imala čime pisati. Stigla je svome kraju. Ali ostavila je iza sebe knjige iz kojih će se generacije hraniti znanjem. Bila je zadovoljna i presretna.”

Prijatelji moji, mi smo olovke kojima Bog piše, našim životima, po srcima ljudi.

– Činili smo djela koja su, uz pomoć našeg Oca, obogaćivale i druge.

– Susretali smo se s problemima koji su nas, iako je bilo teško, još više jačali.

– Činili smo pogreške, ali ih i popravljali.

– Prije ili kasnije shvatili smo da se najbolje što imamo nalazi u nama samima.

– Za nama je ostao vidljiv životni trag kamo god smo krenuli. Uvijek smo, više ili manje, činili dobro sebi i drugima, iako nismo uvijek u tome uspjeli.

– Naš je život u svakodnevnom susretu sa Stvoriteljem imao posebni zadatak jer smo stvoreni za velika djela. Kakve li sreće. Jesmo li sretni? Trebali bismo biti. A možda nam još nešto nedostaje?

Čujmo i ovu životnu pripovijest...

„Kralj neke daleke zemlje patio je od teške bolesti. Njegova je kćerka pozvala liječnike iz svih kraljevina na svijetu da pomognu ozdravljenju njezinog voljenog oca. Kada mu liječnici nisu uspjeli pomoći, princeza je pozvala mudrace.

– Samo ako obuče košulju sretnog čovjeka, bolesni kralj može biti spašen – reče najmudriji.

Princeza naredi konjanicima da pretraže sve kutke kraljevstva u potrazi za košuljom. Konjanici su tražili sretnog čovjeka i među bogatim i među siromašnim ljudima. Bogati, pokazalo se, nisu bili sretni jer je uvijek postojalo nešto što oni nisu mogli posjedovati. A siromašni, koje su redom susretali na putu, nisu bili sretni jer su jadikovali nad svojim siromaštvom, ne shvaćajući ga kao blagoslov, već kao prokletstvo, žudeći steći bogatstvo.

Shvativši da sretnog čovjeka neće pronaći, a u strahu hoće li kralja zateći živog, krenuli su prećicama natrag u dvor. Na jednom proplanku sjedio je mladi pastir i svirao neku veselu melodiju na svojoj svirali. Vođa konjanika, već očajan što nije ispunio zadatak, pitao ga je u prolazu, očekujući po tisućiti put isti odgovor:

– Jesi li ti sretan čovjek?!

– Jesam! Sretan sam čovjek! – odgovori mladić na iznenađenje svih prisutnih.

Konjanik se zaustavi, vrati natrag i naredi:

– Daj svoju košulju!

Mladić ravnodušno reče:

– Nemam košulju!

– Što te onda čini sretnim? – upita ga.

Mladić na to reče:

– Vjerujem u Boga. Volim Boga. Volim ljude i sva bića. Volim prirodu, polja, voćnjake, šume i vinograde. Volim sve što je stvorio. Radim što on voli i idem kamo me on vodi. Potpuno sam se predao njemu. To što nemam košulju ne sprečava me da budem sretan.”

Prijatelji dragi, čitatlji *Zvonika*, ako smo spremni činiti što Bog želi, sve što posjedujemo, pa i svoj život, predati u ruke Božje, bit ćemo najsretniji ljudi na svijetu. Bog vas blagoslovio!

Mali pauk

Doktor Tihomir Toth u svojoj knjizi „Proljetne oluje“ napisao je jednu veoma znakovitu priču o malom pauku. On kaže kako se mali pauk rodio i ostao na majčinoj mreži i polako se hranio onim što je uletjelo u maminu mrežu. Kada je već malo odrastao, spustio se ispod mamine mreže i počeo praviti vlastitu mrežicu. Jasno, u njegovu mrežu se ništa nije uhvatilo pa je morao i dalje po toj niti po kojoj se spustio, odlaziti gore i hraniti se maminom hranom. No usput je povećavao svoju mrežu. I

Zaboravljamo, da ovo nije naša domovina, makar u njoj nalazimo puno radosti i ljepote!

Na prvi pogled, dok smo mladi i zdravi, oduševimo se za život na Zemlji, a onda počnu dolaziti „razočaranja“. Zaboravljamo da trebamo nešto što na Zemlji nema. Treba nam i duhovno, a ne samo materijalno. Trebamo i vječno, a ne samo vremenito.

kad je njegova mreža bivala većom pa polako i veća od mamine, više nije morao ići gore, jer su muhe ulijetale u njegovu mrežu. Tako je on rastao i debljao se pa je morao pojačavati svoju mrežu, da ga izdrži. I dok je tako obilazio po mreži, primijeti jednu nit koja vodi prema gore. Začudi se, jer se već jako davno nije penjao po njoj, pa je zaboravio da je to ona nit po kojoj se spustio prvi put i odlučio odgristi je, jer mu smeta. Kad je odgrizao, mreža se srušila, jer je ona nit držala cijelu mrežu od početka.

Zar nismo svi mi, poput malog pauka, jednom „spustili“ se na ovu Zemlju kao djeca svojih roditelja? Tako maleni i nemoćni, bili smo vezani uz svoju majku i oca. Rasli smo i polako postajali sposobni koliko-toliko samostalno živjeti. Konačno smo se osamostalili i počeli brinuti o samima sebi. Onda smo krenuli u „gradnju“ vlastite „mreže“ bez da se zapitamo o svojem početku i svrsi svoga života pa onda i svega truda i rada oko „sigurnosti“ svoje „mreže.“ Počeli smo svoj životni hod pod suncem na Zemlji, ne primjećujući da smo ograničeni i odozdol i odozgor i s lijeva i s desna. Kao u jednom velikom kavezu, pritisnuti nekim zakonima, da nam treba voda, zrak, hrana i ljudska blizina i pomoć. Tu smo. Ali, odakle smo došli? Izišli bismo iz tog „kruga“, a ne možemo. Dok smo mladi, radimo, gradimo, sadimo i ubiremo plodove. Rađamo se, radujemo se i nadamo se, dok ne dođe prije ili kasnije bolest koja rezultira smrću.

Vjerojatno osjećamo tu svoju ograničenost na tom veličanstvenom prostoru koji se zove Zemlja. Pitamo se, je li to zaista naša domovina? Neki zato žele i pokušavaju izići iz nje i poći na drugi planet, koji je možda još nesigurniji, a na kojem će jednom ipak umrijeti.

Možda nam može pomoći mali pauk koji je samo nešto „zaboravio.“ Što? Zaboravio je zašto mu je trebala ona „nit koja vodi prema gore“, a koju je on odgrizao. Zaboravio je odakle je sišao i kamo je odlazio uzimati hranu dok nije ojačao. Ta nit je zapravo „rješenje“ i nama.

Očito i mi nešto zaboravljamo pa pravimo sličnu „grešku“! Zaboravljamo da to nije naša domovina, makar u njoj nalazimo mnogo radosti i ljepote! Na prvi pogled, dok smo mladi i zdravi, oduševimo se za život na Zemlji, a onda počnu dolaziti „razočaranja“. Zaboravljamo da trebamo nešto što na Zemlji nema. Treba nam i duhovno, a ne samo materijalno. Trebamo i vječno, a ne samo vremenito. Ono što ne nalazimo na Zemlji. Do tih vrednota dolazi se samo po onoj „niti“ koju smo, možda, kao mali pauk odrezali pa se i naša „mreža“ srušila! Pauk je vjerojatno svoju „nit“ popravio, a mi ljudi ne možemo ili ne znamo te smo nesretni.

Kod nas se dogodilo obratno od malog pauka. Po toj „niti“ spustio se Bog i došao k nama na Zemlju. Živio je s nama i „popravio“ nam je pokidanu „mrežu“. Zove se Isus Krist iz Nazareta! Hoćeš li da i tebi popravi pokidanu „mrežu“ i „nit“, da se možeš vratiti odakle si došao? Upoznaj Ga! Prihvati Ga! On zna i za tebe i za mene. Već nam je ime zapisao na nebesima. Ondje je naša domovina!

Duhovna zvanja iz Berega

O duhovnim zvanjima iz Berega sprema jedan tekst Marko Tucakov. Ovdje ću ipak spomenuti nekolicinu svećenika iz teologa lijepog sela. Nekoliko je bereških svećenika djelovalo u današnjoj Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji. O njima, ali i o onima koji su djelovali na području današnje Subotičke biskupije će Marko Tucakov, kao novinar, zacijelo napisati više i detaljnije.

1. Fra Stipan Vujević rođen je u Bregu 7. ožujka 1837. godine. Na krštenju je dobio ime Josip. Umro je u Slavonskom Brodu, 17. siječnja 1905. godine. Bio je franjevac provincije sv. Ivana Kapistrana i nacionalni preporoditelj Hrvata u Podunavlju. Redovničke zavjete položio je u Baču, kada je primio ime Stjepan. Nakon svećeničkog ređenja studirao je na Kalačkoj preparandiji pa je postao učitelj. S Lovrom Lipovčevićem, Silverijem Lipošinovićem i Fabijanom Peštalićem bio je jedan od najvažnijih podunavskih franjevaca, koji su stekli velike zasluge za kulturu bačkih Hrvata. Kao učitelj djelovao je u bačkoj pučkoj školi punih deset godina. Kao gvardijan je djelovao u Požegi, Našicama, Vukovaru i Slavonskom Brodu. Uvijek je budno pratio zbivanja u Bačkoj. Pisao je u *Bunjevačkim i šokačkim novinama*, u *Bunjevačkoj i šokačkoj vili*, a poslije 1870. godine suradnik je *Nevena* i *Subotičke Danice*. Zajedno s Agom Mamužićem, Kalorom Milodanovićem napisao je 23. rujna 1869. godine pismo potpore biskupu Ivanu Antunoviću. U pismu sebe zove Dalmatincem. Uvijek je bio opredijeljen za hrvatsku narodnost. Bio je pristaša hrvatskog standardnog jezika pa je 1885. godine predlagao da se *Neven* piše standardnim jezikom, a ne ikavicom. Smatrao je da bački Hrvati ne trebaju stvarati neki svoj posebni književno-jezični standardni jezik, već da trebaju prihvatiti već obavljeni posao i prihvatiti standardni hrvatski jezik, naglašavajući da su taj standard prihvatili gotovo svi Hrvati. U tome se slagao s Ivanom Antunovićem i bačkim župnikom Đurom Balogom (Balog György). U svojim tekstovima zagovara jedinstvo hrvatskog jezika *kojeg smo dosad nazivali ilirskim, niki dalmatinskim, niki pako slavonskim jezikom*. Bio je bački hrvatski književnik. Pisao je pjesme. Svojim djelima je ušao u antologiju poezije bunjevačkih Hrvata iz 1971., sastavljača Geze Kikića, u izdanju Matice hrvatske.

2. Matija Čatalinac, kako piše Slaven Bačić, sin je bereških roditelja. Rođen je u Kolutu 6. studenog 1878.

godine, umro je u Bregu 19. veljače 1929. godine. Breg je rodno mjesto njegovih roditelja. Gimnaziju je završio u Kalači 1899. godine. Ondje je završio i teologiju, a tamo je 1903. godine zaređen i za svećenika. Bio je čonoplanski kapelan, a onda kapelan u subotičkim župama sv. Roka, sv. Jurja i sv. Terezije. Od 1911. do 1913. godine bio je urednik *Naših novina*. Bio je kapelan i vjeroučitelj u Novome Sadu, a od 1919. župnik u Bregu do 1929. godine, kada je umro.

3. Josip Radičev, kako piše Marko Tucakov u *Subotičkoj Danici* za 2020. godinu na 156. stranici, rođen je u Bregu 20. studenog 1896. godine. Za svećenika je zaređen u Pečuhu 26. lipnja 1921. godine. Bio je kapelan u Petlovcu, u Čemincu i Valpovu. Od 1927. do 1930. godine upravljao je župom Batina. Bio je župnik u Viljevu od 1930. do 1947. godine, kad je preuzeo župu Marijanci, gdje je djelovao do 1971. kada je kao dekan umirovljen. Bilo mu je 75 godina. Umirovljeničke dane proživio je kod svoje rodbine u Bregu, gdje je umro na obljetnicu svoga svećeničkog ređenja 26. lipnja 1975. godine u 51. godini svoga svećeništva. Pokopan je na bereškom groblju. Godine 1949. bio je osuđen na zatvorsku kaznu te je neko vrijeme proveo u zatvoru sve dok 1950. godine nije pomilovan.

4. Marko Kovačev rođen je 12. rujna 1911. godine u Bregu. Bio je jedan od prvih sjemeništara koji su svoje školovanje i odgoj započeli u Baču 1925. godine. Četiri godine studija teologije završio je u Sarajevu, a petu godinu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen u Subotici na Petrovo 1936. godine. Bio je kapelan u Vajskoj i vikar u Bođanima. Bio je čonoplanski kapelan pa kapelan u župi sv. Jurja i sv. Terezije u Subotici. Jedno je vrijeme obavljao i dužnost vjeroučitelja u subotičkoj ženskoj građanskoj školi. Bio je i kapelan u Gari od 1942. do 1945. godine. Godine 1945. bio je upravitelj župe u Bođanima, a 1948. i u Vajskoj. Te je godine preuzeo župu Bački Monoštor kao upravitelj župe, gdje je župnikovao do 1962. godine. Zbog bolesti i slabosti, na vlastitu želju, dobio je premještaj u Breg. Bio je gorljivi svećenik pa mu je biskup povjerio dužnost ridičkog dekana. Bolovao je od teške bolesti. Umro je 2. lipnja 1974. godine u Bregu, gdje je i sahranjen. Na njegov sprovod okupilo se cijelo selo. I pred pukom je uživao ugled dobrog, savjesnog i predanog svećenika.

Crkveni toranj – zvonik

Od četvrtog stoljeća toranj je dio crkve. Na istoku u Siriji, a na zapadu u Raveni počeo se graditi toranj kao dodatak crkvi, najčešće u obrambene svrhe. Od sedmog stoljeća mijenja svoju namjenu i koristi se za postavljanje zvona. Zbog toga se i naziva zvonikom. U početku, toranj je bio zidan uz crkvu, ali kao posebna cjelina s vlastitim temeljima i zidom. Poslije na crkvama građene u romanskom stilu, prvi put toranj se pojavljuje kao cjelina s lođom crkve, dakle dio je zidova crkve. Broj tornjeva varira od jedan do četiri, ovisno o tome o kakvoj konstrukciji i građevini se radi. U većini slučajeva toranj je smješten iznad glavnih vrata, glavnog ulaza crkve. Ako svetište crkve gleda na istok, onda su toranj ili tornjevi na zapadnoj strani crkve. Ako crkva ima četiri tornja, onda su oni smješteni na kutovima, jedan lijep primjer za to je katedrala u Pečuhu. Kod crkava koje su gradili i koristili redovnici, vidimo da toranj nije iznad ulaznih vrata. Redovnici su crkve planirali i gradili tako da prostor bude praktično raspoređen za njihov svakidašnji život. Zbog toga kod redovničkih crkava nailazimo na tornjeve koji nisu iznad glavnog ulaza nego sa strane. Takav primjer je nekadašnja franjevačka crkva u Somboru, danas župna crkva Presvetoga Trojstva, a takvih primjera ima još. Redovnici prosjačkih redova zvonik gradili su iznad mjesta gdje se spaja svetište s lađom crkve.

Crkve u Subotičkoj biskupiji imaju većinom velike i visoke zvonike na ulaznoj strani crkve. Tornjevi su većinom dio lađe crkve, ali postoje slučajevi gdje su odvojeni, stoje samostalno. Negdje se toranj izdiže iz krova, a negdje stoji pored, udaljen od crkve. Tornjevi mogu imati od jednog do tri kata, zidani su i imaju osnovu oblika kvadrata. Utapaju se u pročelje crkve, cijela kompozicija pročelja je namještena tako da teži

prema zvoniku koji je u centru iznad ulaznih vrata. Kod nekih crkava toranj se gradio 50 ili 100 godina poslije lađe crkve, zbog čega nalazimo razliku u stilu između lađe i tornja. Postoje crkve s monumentalnim pročeljem iz kojih se izdižu dva tornja. Takve crkve su, na primjer, subotička katedrala i crkva posvećena sv. Stjepanu kralju u Somboru (karmelićanska crkva).

Tornjevi na svom vrhu, završetku, imaju kape ili kupole koje najjače pokazuju stil ili vrijeme u kojem su izgrađeni. Na fotografiji u ovom broju *Zvonika* (autora Ivana Horvata iz Lemeša) vidite zvonik crkve u Lemešu (Svetozar Miletić) koji je sagrađen u prvoj polovini 19. stoljeća, dakle poslije lađe crkve koja je građena od konca 18. stoljeća i proširivala se sve dok nije dobila današnji izgled početkom 19. stoljeća. Ukrasni motivi zvonika u stilu su bogato krašenog klasicizma.

Unutar zvonika smještena su zvona i sustav koji ih pokreće. Na talijanskom jeziku zvono se kaže *campana*. Izvodi se iz imena pokrajine Campania, jer su po predaji prva zvona izrađena u Noli, u Campaniji. Uporaba zvona u kršćanstvu spominje se potkraj 6. stoljeća, a uveo ju je Grgur iz Toursa radi sazivanja monaha na molitvu. Od 7. stoljeća nadalje u Italiji je uporaba zvona gotovo redovita praksa radi sazivanja vjernika na liturgijske obrede, a potkraj 7. stoljeća počinju se graditi i posebni tornjevi u koje se smještaju zvona da bi se dalje čula. Oblik samih zvona možemo pratiti tek od 13. stoljeća, tada su bila uska i visoka, a poslije će postati sve šira i niža. Od 15. stoljeća pa nadalje, zvona se posvećuju posebnim zaštitnicima (titularima) te se na njih utiskuju natpisi s poukama ili porukama. Uz praktičnu namjenu sazivanja vjernika, zvonima se pridodaje i niz simboličkih funkcija.

Nova knjiga: Stjepan Bartoš, „Dnevnik jedne Tonke”

U nakladi Matice hrvatske Subotica objavljena je knjiga „Dnevnik jedne Tonke” Stjepana Bartoša iz Novog Sada.

U pitanju je dnevnik-roman u kojem junakinja, ili bolje rečeno anti-junakinja, uporno pokušava svesti svoje brojne identitete – žena, supruga, majka, uposlenica, prijateljica – na jedan uski, jasni, mjerljivi identitet – identitet pretile nezadovoljne žene koja u maniri ozbiljnog ovisnika polazi od negiranja problema, preko apstinencijskih kriza do stvarnog ili fiktivnog rješenja problema.

Općina Ruma novi vlasnik Hrvatskog doma

Potpisivanjem ugovora o kupovini Hrvatski dom (Dom JNA) u Rumi postao je i službeno vlasništvo Općine Ruma.

Predsjednik te Općine **Slađan Mančić** i ravnatelj Republičke direkcije za imovinu **Jovan Vorkapić** uz prisustvo državnog tajnika u Ministarstvu obrane **Bojana Jocića**, potpisali su 26. prosinca 2019. godine ugovor o kupovini tog objekta. Početna cijena objekta bila je 760.000 eura i ona je, prema riječima predsjednika rumske općine, prepolovljena na nešto više od 328.000 eura. Prvu ratu od osam milijuna dinara Općina je uplatila odmah, dok će ostatak biti isplaćen u četiri godišnje rate. Za prvu fazu adaptacije, konzervacije i restauracije objekta koja se planira na proljeće, osigurano je 30 milijuna dinara. Prema obećanjima čelnika lokalne samouprave, jednoj od najljepših građevina u Rumi, koja godinama stoji ruinirana, bit će vraćen stari sjaj i ona će biti dom svih građana Rume. Inače, još uvijek nije poznato zbog čega je odbijen zahtjev za restituciju HKPD „Matija Gubec” koji su također uputili Agenciji za restituciju.

Nakon Zagreba, predstava „Bunjevački blues” postavljena i u Pečuhu

U Hrvatskom kazalištu Pečuh 9. siječnja premijerno je izvedena kazališna predstava „Bunjevački blues – saga o svitu koji nestaje”.

Predstava je rađena prema knjizi „Prid svitom – saga o svitu koji nestaje” hrvatskog književnika iz Vojvodine **Tomislava Žigmanova**, koju je za potrebe zagrebačke Glumačke družine „Histrion” 2013. dramatizirao danas pokojni glumac **Vlatko Dulić**. Redatelj pečuške postavke je **Slaven Vidaković**. U ovoj kazališnoj sezoni to je prva premijera Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

Tribina u povodu 50 godina postojanja HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice

U povodu 50. obljetnice od osnutka HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice priredio je 18. siječnja tribinu s kojom je započeo ovogodišnju proslavu zlatnog jubileja.

Na tribini, koja je najavljena kao prva u nizu, svjedočili su jedan od osnivača, dipl. pravnik, tada sudac Okružnog suda u Subotici i prvi tajnik HKUD-a „Bunjevačko kolo” **Naco Zelić** i dipl. pravnik u mirovini, član osnivačke skupštine te bivši predsjednik Centra (od 1991. do 2004.) **Bela Ivković**, koji su govorili video zapisom, zatim jedan od osnivača i tajnik HKC-a „Bunjevačko kolo”, dipl. pravnik u mirovini **Grgo Bačlija** te **Ružica Šimić** koja je od prvoga dana osnivanja Društva, s malim pauzama, sve do danas aktivna u Centru. Istoga dana članovi Upravnog odbora posjetili su i vječno počivalište prvoga predsjednika Društva **Ivana Stantića**.

Na tribini je tom prigodom prikazan film o desetoj obljetnici Centra te dio predstave „Avaške godine” po istoimenoj knjizi **Milovana Mikovića**, a koju su izveli glumci Književno-teatarskog kružoka, s **Nevenom Mlinko** na čelu. Nastupila je i ženska pjevačka skupina Centra „Prelje”.

Koncert povodom hrvatskog predsjedanja Vijećem EU

Povodom obilježavanja početka hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije, u subotičkoj

Sinagogi je 19. siječnja priređen koncert renomiranog hrvatskog ansambla, Zagrebačkog kvarteta.

Tom kulturnom događaju nazočilo više od 1000 posjetitelja. Na programu su bila djela suvremenog hrvatskog skladatelja Marka Ruždjaka te svjetski poznatih Ludviga van Beethovena i Dmitrija Šostakoviča. Organizatori koncerta su bili Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Srbiji, Generalni konzulat Hrvatske u Subotici, Hrvatsko nacionalno vijeće i Fondacija „Subotička Sinagoga“.

Koncert suradnje u HKC-u „Bunjevačko kolo“

HKC „Bunjevačko kolo“ priredilo 9. veljače je u dvorani Centra koncert triju folklornih ansambala.

Osim domaćina na koncertu su nastupili članovi FA „Kamari“ iz mjesta Pastida na otoku Rodos u Grčkoj te KUD „Vuk Karadžić“ iz Temerina.

Župa u Monoštoru ustupila prostor mjesnoj hrvatskoj udruzi

Predsjednik KUD-a Hrvata „Bodrog“ Željko Šeremešić i velečasni Goran Vilov, župnik župe sv. Petra i Pavla, potpisali su sporazum po kome je mjesnoj hrvatskoj udruzi na korištenje ustupljen prostor koji su do 1992. godine koristile časne sestre.

Inicijativu za osiguranje prostora za rad udruge pokrenuli su 2018. godine članovi „Bodroga“. Zgrada ima nekoliko prostorija, ali zahtijeva temeljito uređenje jer skoro 30 godina nije korištena. Kada bude privedena namjeni, u njoj će biti i muzejski prostor.

Predstavljanje monografije o bačkim Šokcima u Sonti

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u Sonti su 11. veljače predstavljena monografija „Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca“ i projekt virtualne arhivske zbirke – topoteke „Baština Hrvata u Srbiji“.

Domaćin, mjesna KPZH „Šokadija“, okupila je u svojoj „Šokačkoj kući“ sadašnje i potencijalne suradnike topoteke i ljubitelje tradicijske baštine. Knjigu, plod terenskog etnološkog istraživanja šokačkih Hrvata studenata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju, pod mentorstvom **prof. dr. sc. Milane Černelić**, provedenog uz organizacijsku potporu ZKVH-a, predstavila je menadžerica Zavoda **Katarina Čeliković**. Uz poziv nazočnima na suradnju, projekt topoteke „Baština Hrvata u Srbiji“ predstavio je tajnik Zavoda **Josip Bako**.

Predstavljanje knjige „Mala Katica“ u Somboru

U Hrvatskom domu u Somboru, 14. veljače predstavljena je knjiga Katarine Firanj „Mala Katica“.

Osim autorice, o knjizi su govorile urednica Katarina Čeliković i ilustratorica knjige **Cecilija Miler**, dok je moderatorka bila **Zlata Vasiljević**, glavna i odgovorna urednica tjednika „Hrvatska riječ“, koja je i objavila knjigu te organizirala promociju u suradnji s domaćim HKUD-om „Vladimir Nazor“.

Zaručnički tečaj

9. – 13. ožujka 2020.

Župa sv. Terezije Avilske u Subotici organizira zaručnički tečaj od 9. do 13. ožujka, svaki dan od 19.30 sati, u prostorijama župe u Harambašićevoj 7 u Subotici.

Zainteresirani mogu doći i bez prijavljivanja, i to mladići i djevojke koji su punoljetni, odnosno zaručnici koji ove godine planiraju sklopiti brak.

Hodočašće u Svetu zemlju

Termin: 16. studenog – 25. studenog 2020.

Cijena: 860 €

Hodočašće u Lurd

Termin: 27. travnja – 3. svibnja 2020.

Cijena: 400 €

Informacije i prijave:

vlč. Dominik Ralbovský, mob. +38163/754-07-66

E-pošta: rdominik@centrum.sk

Korizmena kampanja Inicijative 40 dana za život

Udruga *Želim živjeti* i *Inicijativa 40 dana za život* i ove korizme održat će molitveno bdijenje za nerođene, osobe povrijeđene pobačajem i za liječničko osoblje. Molitveno bdijenje održat će se ispred zgrade Opće bolnice u Subotici koje je započelo 26. veljače i trajat će do 5. travnja. Održavat će svaki dan i subotom od 6 do 8 sati, a nedjeljom od 10 do 12 sati, a u Novom Sadu svaki dan i vikendom od 6.30 do 9.30 sati. Novina od ove kampanje je ta što će se molitveno bdijenje održavati javno, kako u Subotici tako i u Novom Sadu ispred bolnice *Betanija*.

Jerihonsko bdijenje – Subotica

Tko? Molitvene zajednice i vjernici grada Subotice

Što? Sedam dana i noći u molitvi i klanjanju pred Gospodinom.

Kada? 28. ožujka 2020. – 4. travnja 2020.

Gdje? Kapela Crne Gospe, Franjevački samostan u Subotici

Nakana? Za obnovu života u gradu

Hodočašće Radio Marije u Međugorje

14. – 17. svibnja 2020.

Hrvatska redakcija Radio Marije Srbije organizira hodočašće u Međugorje. Posjetit će se Brdo ukazanja, Križevac, studio Radio Marije u Međugorju, Čudesni kip Uskrslog Spasitelja te u povratku Jablanica.

Prijavljeni hodočasnici bit će smješteni u hotelu *Flowers*. Cijena hodočašća iznosi 65 eura.

Detaljne informacije možete dobiti na telefon: 024/600-099 ili mobitel: 069/64-12-47.

Svećenici Subotičke biskupije na Europskom prvenstvu u futsalu za svećenike

Proslava bračnih jubileja u župi Marija Majka Crkve

Održano X. Prelo sićanja u Subotici

Don Boscova zabava u Vajskoj

Hrckov maskenbal u HKC „Bunjevačko kolo“

Duhovna obnova za mlade u župi Marija Majka Crkve u Subotici

Susret redovnika i redovnica u Beogradu

Proslava sv. Blaža u vrtiću Marija Petković Sunčica

UBH Dužijanica na 42. Međunarodnom sajmu turizma u Beogradu

Župno prelo župe Uskrsnuće Isusovo u Subotici

Sviječnica u subotičkoj katedrali

Koncert ansambla *Capella Zriniana* u Subotici

Sudionici Književnog prela u HKC „Bunjevačko kolo“

Prelo na salašu u Đurđinu

Proslava sv. Ivana don Bosca u župi sv. Roka u Subotici